

Alleen op de wereld

HECTOR MALOT

Jon. v. Geen 07

ALLEEN OP DE WERELD

GEHEEL NIEUWE BEWERKING

DOOR

HENRI VAN HOORN

AMSTERDAM

HOOFDSTUK I.

Mijn dorp.

Wat ben ik?

Ik heb het heel lang niet geweten, maar nu weet ik het: ik ben niets anders dan een vondeling.

Maar zooals ik al zei, ik heb heel lang geloofd, dat ik een moeder had, zooals alle kinderen een moeder hebben. En ik had er alle reden toe om dat te denken. Want als ik verdriet had, was er steeds een vrouw, die mij in haar armen nam en mij troostende woordjes toefluisterde. En wanneer mijn tranen niet spoedig genoeg wilden drogen, kuste ze mij, totdat ik wel met huilen ophouden moest.

Wanneer ik ging slapen werd ik altijd eerst goedennacht gekust en in den winter — wanneer een felle kou de aarde geeselde — nam zij altijd mijn verkleumde voet tusschen haar handen en wreef ze, nèt zoolang totdat ze warm geworden waren. En dikwijls ook zong zij liedjes, die eindelijk mijn oogleden zoo zwaar maakten, dat ik onder zeil ging naar het land der droomen. Ik weet dit alles zóó goed, dat zelfs nog enkele liedjes in mijn geheugen zijn blijven hangen.

Uit dit alles mocht ik dus besluiten, dat ik een moeder bezat, maar het was niet zoo....

Het dorpje, waar wij woonden, lag in het Zuiden van Frankrijk en de menschen, die er woonden waren bijna allen zoo arm als de mieren. Laat ik nu dadelijk zeggen, dat dit niet de schuld van die menschen was. Die waren, als het er op aankwam, ijverig genoeg, maar men kan uit een weerbarstigen grond nu eenmaal geen rijke gewassen trekken. En zoo was het dáár!

De man van haar, die mij als moeder opvoedde en vrouw Barberin genoemd werd, woonde en werkte in Parijs. Daar was hij in dienst van een aannemer, die huizen en bruggen bouwde. Van mijn stiefvader, om hem nu maar eens zoo te noemen, had ik vóór mijn achtste jaar nog nooit een glimp gezien. Het eenige wat ik van hem vernam, kwam van derden. Zoo af en toe verscheen iemand in ons huisje, die moeder Barberin wat geld en de groeten van haar man bracht. Barberin moest in het verre Parijs hard werken en als hij dat deed, konden hij en zijn vrouw net zooveel sparen om eenmaal, wanneer zij te oud geworden zouden zijn om te werken, onbezorgd te kunnen leven.

Maar eens op een dag kwam het ongeluk over ons vredig woninkje.

Ik was buiten aan het spelen, toen ik eensklaps een man voor mij zag staan. Ik zal hem nooit vergeten. Hij zag er vreeselijk bemodderd uit en het leek wel alsof hij vele dagen achteréén door moerassen geloopt had. Ik had nog nimmer zooveel slijk aan een mensch gezien.

— Woont hier vrouw Barberin? vroeg hij mij op vermoelden toon.

Ik knikte en antwoordde:

— Ja, dit is het boerderijtje van vrouw Barberin,

Toen stapte de man, zonder verder een woord te spreken, het kleine erf over, duwde de deur open en ging naar binnen. Mijn tweede moeder was juist bezig groente schoon te maken. Ik zag hoe zij schielijk opstond en den bezoeker een schrede tegemoet ging. Ik hield mij bescheiden op den achtergrond.

— Ik kom geen goed nieuws brengen, vrouw Barberin, begon de vreemdeling op somberen toon.

— Geen goed nieuws? Maar wie zijt gij dan? Ik ken U niet!

Ik heb een boodschap van Uw man, vertelde de de bezoeker.

Moeder Barberin, die stellig het voorgevoel had van iets verschrikkelijks, riep uit: — Hij is toch niet dood?

— Neen, d a t niet, maar wel is hij er slecht aan toe. Hij heeft een ongeluk gehad en zal vermoedelijk voor zijn ganse verdere leven verminkt blijven. Aan werken is voor hem niet meer te denken. En het onaangename is, dat hij geen jaargeld uitgekeerd krijgt. Wanneer dat wèl het geval was, dan zou dat ongeluk niet zoo heel erg te betreuren geweest zijn, dunkt mij.

Moeder Barberin drong er nu op aan, dat de vreemdeling haar nauwkeurig vertellen zou wat er eigenlijk precies was gebeurd.

En toen kregen wij te hooren, dat Jérôme — zoo was de naam van moeder Barberins man — van een huis gevallen was en in ernstigen toestand

naar het ziekenhuis was vervoerd. Daar had hij, de bezoeker, met Barberin op één en dezelfde zaal gelegen. Toen hij genezen ontslagen werd, had Barberin hem gevraagd even bij zijn vrouw aan te gaan — moest toch in de buurt van het dorp zijn — om haar te vertellen hoe de zaken stonden. Men had Jérôme aangeraden tegen den aanemer een procedure te beginnen. Maar ja, daar was geld voor noodig.

Ademloos luisterde mijn pleegmoeder toe en toen de bezoeker uitgesproken was, begon ze handenwringend door het kleine vertrek heen en weer te loopen.

De vreemdeling probeerde haar te bemoedigen met de woorden:

— Ik zou me niet zoo overstuur maken, als ik U was, vrouw Barberin. Uw man kan immers procederen met zijn werkgever.

— Ja, maar procederen kost veel geld, wierp moeder Barberin tegen.

— Zeker, dat is zoo, stemde de bezoeker toe, maar als U wint, bent U voor Uw gansche verdere leven geborgen.

— Als ik win, zei moeder Barberin, en in haar trillende stem lag niet veel overtuiging.

De vreemdeling werd ten eten genoodigd en hij liet zich den eenvoudigen maaltijd, dien moeder Barberin hem voorzette, uitmuntend smaken. Het scheen wel of de man in geen weken te eten gehad had. Hij schrokte alles naar binnen wat moeder Barberin op zijn bord schoof.

Onder het eten werd wederom over het ongeval gesproken, dat Jérôme getroffen had.

— Ik ga naar Parijs toe, besloot mijn pleegmoeder, maar dat werd haar door den bezoeker ten sterkste afgeraden. Wat moest zij in dat groote Parijs doen?

Maar het was vrouw Barberin niet uit het hoofd te praten. Zij kon haar man, die ziek en misschien wel vertwijfeld van ellende en kommer in het ziekenhuis lag, niet aan zijn lot overlaten.

En den volgenden dag ging zij naar den dorpsgeestelijke om dezen raad te vragen. De oude heer keek eenige oogenblikken peinzend voor zich uit en zei toen: — Ik zou eerst mijn man een brief schrijven, als ik U was, en hem vragen of hij Uw overkomst nuttig acht. U moet niet vergeten, vrouw Barberin, dat een reis naar de hoofdstad veel geld kost en U zult in de toekomst Uw bankpapier hard nodig hebben voor andere en betere doeleinden.

Moeder Barberin deed wat de geestelijke, die een verstandig man was — zooals algemeen in het dorp gezegd werd — haar had aanbevolen. Zij schreef, met behulp van den schoolmeester, een brief naar Parijs.

Na verloop van eenigen tijd kwam het antwoord. Neen, moeder Barberin moest zich maar de moeite en de kosten van de reis sparen. Het zou toch niets uitrichten. Zonde zou het zijn van het geld, en dat geld was nu heel erg nodig, omdat Jérôme Barberin het plan opgevat had den aanneemer, bij wien hij gewerkt had, voor de rechtbank te dagen. De brief eindigde met een verzoek om onmiddellijk een bepaalde som gelds te willen oversturen, want de advocaat, die de zaak voor

Jérôme Barberin behandelen zou, deed niets, vóórdát men hem een voorschot verstrekt had.

Mijn pleegmoeder sprak haar spaarpotje aan en zond de gevraagde som naar Parijs.

Er kwamen nog vele andere brieven en telkens behelsden zij verzoeken om opnieuw geld te sturen, want het procedeeën was duur.

Met een bezorgden blik zag vrouw Barberin haar spaarduitjes hoe langer hoe meer vermindereën. Het zou, wanneer het zoo doorging, niet lang meer duren of zij zou niets meer bezitten.

En het ging zoo door. Het proces verslond geld, steeds maar meer.

Eindelijk schreef Jérôme Barberin, dat de koe maar verkocht moest worden, wanneer er geen contanten meer beschikbaar waren.

Dit bericht bracht mijn brave pleegmoeder de tranen in de oogen.

En wie wel eens op het boerenland geweest is en daar zijn oogen goed de kost gegeven heeft, kan zich dat begrijpen.

Een koe verkoopen!

Het is de zwaarste ramp, die een mensch, zooals mijn goede moeder Barberin, overkomen kan!

De koe immers zorgt voor melk en boter. Als al het andere ons begeeft, dan is er toch nog steeds de koe, die ons in leven houdt met haar gaven.

Maar moeder Barberin durfde het bevel van haar man niet te weerstreven, en zoo gebeurde het, dat op zekeren ochtend een koopman verscheen.

Met een brok in mijn keel volgde ik den kooper naar den stal, waar onze lieve Rousette stond.

Och, Rousette was ons méér dan zoo maar een koe, die melk en boter gaf, zij was ons een huisge-noote, met wie wij onze zorgen en moeilijkheden bespraken. Het beest was niet dom — wie beweert dat alle koeien domme en trage wezens zijn, geeft blijk de koe nog nooit goed gadegeslagen te hebben — en gaf, naar ik zeker weet, door een gebaar haar instemming met of afkeuring over iets te kennen.

De kooper, een ruwe onverschillige man uit de naburige stad, betastte de koe van alle kanten. Toen trok hij een bedenkelijk gezicht en zei, dat hij het beest, dat mager en oud was, veel liever niet wilde hebben. De koe zou immers toch geen goede melk en goede boter geven. Moeder Barberin bestreed dit en hield vol, dat de koe nièt oud was en dat haar boter en melk juist voortreffelijk waren.

Nu moet men de manieren van de koopers kennen. Zij beginnen eerst met te zeggen, dat het voorwerp, dat te koop geboden wordt, eigenlijk voor hen geen waarde heeft — dat zij er niets mee doen kunnen, maar zij eindigen gewoonlijk het toch te koopen tegen een prijs, die ver onder de werkelijke waarde ligt. Al hun praatjes dienen alleen maar om den koopprijs zooveel mogelijk te kunnen drukken.

Maar de kooper was niet van zijn stuk te brengen. Hij bleef beweren, dat Rousette een koe van niets was en dat hij stellig een strop aan haar hebben zou. Maar ja, hij was een edel mensch — de kooper, wel te verstaan! — en wilde graag vrouw Barberin uit den nood helpen. Hij zag wel, dat ze

in moeilijkheden verkeerde.

En tot den koop werd besloten. Moeder Barberin kreeg eenige geldstukken in handen, die zij met een betraand gezicht aannam.

Ook ik kon wel in snikken uitbarsten, maar ik hield mij met alle geweld goed, omdat ik mijn pleegmoeder niet nog méér verdriet berokkenen wilde, dan zij al had.

De kooper wilde de koe met zich meenemen, maar het goede dier — blijkbaar begrijpende wat er met hem gebeuren ging — weigerde halsstarrig een poot te verzetten. Wat de koopman ook deed, hij kon geen beweging in de koe krijgen. Driftig keerde hij zich tot moeder Barberin en vroeg haar op norschen toon of die beroerde koe altijd zulke kuren vertoonde.

Toen ging moeder Barberin naar Rousette toe, streek haar liefkoozend over den trouwen kop en fluisterde haar een paar zachte woordjes toe.

Toen ging het brave dier rustig met den koopman mee. Deze bond Rousette achter aan zijn wagen, ging op den bok zitten en legde de zweep over zijn paard. Nu moest de koe wel meeloopen, of zij wilde of niet.

Wij bleven haar sprakeloos van ellende nakijken en hoorde haar loeien, ook toen zij reeds uit het gezicht was verdwenen.

Moeder Barberin ging haar huisje binnen en ik zag, dat zij heel bleek geworden was.

In ons dorpje heerschte nu eenmaal een oud bijgeloof: de boer, die zijn koe verkoopt, zal langzaam maar zeker bergafwaarts gaan! En ik geloof stellig, dat mijn pleegmoeder op dat oogenblik aan

die vreeselijke bedreiging dacht.

Het geld, dat voor de koe ontvangen was, werd nog denzelfden dag naar Parijs gezonden.

Triestig gingen nu de dagen voorbij. Vaak zat moeder Barberin peinzend voor zich uit te staren. Wanneer ik iets tegen haar zeide, was zij gewoonlijk zoo in gedachten verdiept, dat zij mij niet eens hoorde. Maar tegen mij bleef ze even zacht en vriendelijk als ze altijd geweest was.

Uit Parijs kwamen nu en dan nog tijdingen, maar zij bevatten zelden iets goeds. Telkens na zoo'n brief was moeder Barberin weer een heelen dag erg terneergeslagen en vaak hoorde ik haar zuchten.

Eens nam ze mij in haar armen en stamelde: — Kind, kind, ik ben zoo bang voor de toekomst! Ik heb het gevoel, dat er verschrikkelijke dingen boven ons hoofd hangen.

Ik probeerde haar te troosten en zei, dat een brave vrouw, zooals zij was, toch stellig geholpen zou worden. Er bestonden immers nog zooveel goede menschen op de wereld, die een ander niet aan zijn lot zouden overlaten.

Maar aan het gezicht van moeder Barberin zag ik duidelijk, dat zij niet veel geloof aan mijn woorden hechtte. Zij had blijkbaar de menschen leeren kennen en wist wel, dat van hun kant weinig hulp te verwachten zou zijn.

Zoo af en toe kwamen dorpelingen informeerden naar den toestand van Barberin. Maar mijn pleegmoeder wist op die goedbedoelde belangstelling niet veel meer te antwoorden dan dat haar man nog steeds in het Parijsche ziekenhuis vertoefde,

en dat zij niet wist wanneer hij naar het dorp zou terugkeeren. Ook omtrent den uitslag van het proces kon zij geen nieuws mededeelen, al had zij dan ook het voergevoel, dat het niet zoo naar wensch verliep.

— Ja, antwoordde men dan met een meewarig gezicht, procedeeren is een lastige zaak en in de eerste plaats voor den kleinen man, die geen geld bezit om zich van de knapste advocaten te verzekeren.

Een poos verliep, waarin moeder Barberin niets uit Parijs vernam, en zij begon zich reeds ongerust te maken, dat haar man een nieuwe ramp getroffen had. Misschien was hij wel gestorven. Men leefde immers zoo ver van elkaar verwijderd, dat er makkelijk iets gebeuren kon, zonder dat de ander het spoedig te weten kwam.

Maar Jérôme Barberin was niet overleden.

HOOFDSTUK II.

Jérôme Barberin.

Na den verkoop van onze lieve Rousette werd de stemming er in ons nederige woninkje niet beter op. Hetgeen echter niet zeggen wilde, dat mijn pleegmoeder minder zorgzaam voor mij was. Veeleer was het tegendeel waar. Zij deed alles om mij te doen vergeten, dat wij nu zoo'n ontzettende armoede hadden. De beste brokken zocht zij voor mij uit.

En zoo naderde dan de Vastenavond.

Ik dacht onwillekeurig terug aan verleden jaar. Wat was toen nog alles heel anders! Toen grijsde het spook van het gebrek nog niet door onze ruiten, toen was moeder Barberin nog vroolijk en opgeruimd, want toen werkte haar man nog in Parijs en werd elke week hun spaarpotje voller.

O, wat herinnerde ik mij nog goed, dat moeder het vorige jaar Vastenavond heerlijke appelbollen gebakken had. Ik had nog nooit in mijn leven z o o - v e e l gegeten als toen, en wat was moeder Barberin blij geweest, dat haar tractatie in zoo'n goede aarde gevallen was!

Nu zou dat allemaal anders zijn.

Maar toch bleek mij al spoedig, dat mijn pleegmoeder ook dezen dag nog min of meer tot een feestdag voor mij wilde maken.

Wat zij zelden deed, deed zij nu. Bij een buurvrouw leende ze wat melk en boter en weldra hing er door ons kleine huisje een heerlijke lucht.

Af en toe keek moeder Barberin mij glimlachend aan. Maar ik sprak nergens over. Eindelijk kon zij het blijkbaar niet langer voor zich houden en vroeg mij:

— Lieve jongen, wat maakt men wel van meel en boter?

Ik wilde niet zeggen: appelbollen, want dat zou zoo inhalig staan, en daarom antwoordde ik maar:

— Van meel en boter, moeder, kan men misschien wel een soep maken!

En voor het eerst sedert langen tijd, hoorde ik mijn pleegmoeder weer eens luidop lachen.

— Soep? Kom dat weet je wel beter! Raad nòg maar eens!

Met deze woorden nam ze mij bij de hand en bracht mij naar een hoek van het vertrek, waar, onder een blank laken, een schaal met appelen en . . . vier eieren stonden. Zij toonde mij dit met een zekeren trots en vroeg: — Nu, denk je, dat je thans beter zult kunnen raden?

— Appelbollen, juichte ik, want ik begreep wel, dat moeder Barberin het mij niet kwalijk zou nemen wanneer ik zeide, wat ik in werkelijkheid dacht.

— Juist, lachte ze, appelbollen!

Op haar verzoek ging ik nu gauw de appels schillen. Een werkje, dat ik graag verrichtte.

Een uurtje later — toen mijn „huiselijke bezigheden" volbracht waren — ging ik wat in den tuin spelen. Ik had zelf een en ander geplant en ik volgde den groei met groote belangstelling, zooals

men gemakkelijk begrijpen kan.

De tijd vloog om en ik was verbaasd, dat het al half zeven was, toen moeder mij riep om binnen te komen.

Het beslag was gemaakt en moeder stond op het punt om met bakken te beginnen. Daar zij wist, dat ik dat gaarne zag, had zij mij geroepen.

Weldra siste de boter in de pan. Een heerlijke geur drong in onze neus. Des te heerlijker omdat wij hem in zoo langen tijd niet geroken hadden.

Weldra was moeder Barberin verdiept in haar bakkerij. Ik bekeek haar eens van terzijde en het viel mij weder op hoe 'n lief en goed gezicht zij had. Ik had haar in al die jaren eigenlijk nog nooit boos zien kijken. Zij was altijd de zachtheid zelve voor mij geweest. Maar niet alleen voor mij. Iedereen in het dorp hield van moeder Barberin, omdat ze steeds even vriendelijk en hulpvaardig was.

Ik meende iets te hooren en keek op. Zou ik mij vergist hebben? Neen, ik had mij niet vergist. Duidelijk hoorde ik buiten, dicht bij ons woninkje, eenig lawaai. Zware voetstappen leken het wel.

En dat mijn ooren mij niet bedrogen hadden, bleek wel toen vrijwel onmiddellijk daarop de deur geopend werd en een man, die aan één been mank was, binnentrad.

— Wie is daar? vroeg moeder Barberin, zonder van haar werk op te kijken.

— Ik, luidde het antwoord.

Toen draaide mijn pleegmoeder zich schielijk om, zette het beslag, dat zij juist nog eens geroerd had, neer en riep uit: — Remi, dit is nu je vader!

Ik wilde mijn vader in de armen snellen, maar

hij hield mij met de punt van zijn stok op een afstand, en vroeg op eigenaardigen toon aan zijn vrouw:

— Wie is die knaap?

— Wel, dat is Remi, vertelde moeder Barberin.

Jérôme Barberin wierp mij een blik toe, die nu niet bepaald vaderlijk genoemd kon worden, en ging brommend op een der weinige stoelen zitten, die het vertrekje rijk was.

— Ik zie tenminste, dat je maar weer eens feest aan het vieren bent, zei hij tegen zijn vrouw en ik vond, dat zijn stem erg snauwerig klonk.

— Och, antwoordde ze, ik bak wat appelbollen.

— Dat merk ik. Uitmuntend, dat je aan het eten gaat, want ik heb zoo'n honger als een paard. Wat schaft de pot vandaag?

— Ik zei toch immers al, dat we appelbollen hebben.

— Appelbollen? Appelbollen? Maar je wilt iemand, die een geweldig stuk geloopt heeft en dan nog wel met een voet, zooals ik heb, toch zeker geen appelbollen te eten geven? Is er niets beters voor mij? Iets tevigers?

Moeder Barberin schudde haar hoofd en zei: — Ik heb niet op je gerekend. Als ik gewten had, dat je vandaag zou komen Jérôme, dan had ik wel voor iets anders gezorgd. Dat begrijp je toch zeker, nietwaar?

Barberin bromde iets in zijn baard en zei, dat hij er niet aan dacht om appelbollen te gaan eten. Onderwijl dwaalden zijn oogen zoekend langs de zoldering. Vroeger hingen daar hammen en spek, maar nu was het uit met die weelde. Het eenige

wat er te ontwaren viel, waren uien.

Met zijn stok sloeg Barberin eenige ritsen naar beneden en zei: — Met wat boter, kunnen we een voortreffelijke uiensoep maken!

Moeder Barberin haastte zich aan het bevel van haar man te gehoorzamen. Ze zette de pot met beslag terzijde en deed ook de koekenpan van het vuur. Het kon me weinig meer schelen of we al dan niet appelbollen zouden eten. Bij de komst van mijn onvriendelijken vader was allen lust om eens lekker te smullen verdwenen. Ik keek mijn moeder tersluiks aan en ik zag dat haar gezicht allesbehalve vroolijk stond. Geen wonder, als je door zoo'n norsch heerschap overvallen werd. Ik kon mij met geen mogelijkheid voorstellen, dat mijn moeder ooit van dien man had kunnen houden. Hij leek mij een wreed mensch. Zoo heel anders dan mijn lieve beste pleegmoeder, die de zachtheid in eigen persoon was.

Vrouw Barberin zette nu een pan op het vuur, waarin zij een klontje boter wierp. Maar het grootste deel van de boter hield zij apart, waarschijnlijk met de bedoeling mij toch de tractatie der appelbollen niet te laten ontgaan. Maar dit bleek niet naar den zin van Barberin te zijn. Hij stond op en beet haar toe: — Je doet er veel te weinig boter in! Zoo krijgen we nooit een behoorlijke uiensoep. En tegelijkertijd wierp hij alle boter in de pan.

Nu was mijn laatste illusie vervlogen. Deze vastenavond zouden er stellig geen appelbollen op tafel verschijnen. Maar gek, het liet me volmaakt koud. Dan maar geen appelbollen!

Het duurde niet lang of de soep was gereed.

Wij zetten ons aan tafel en mijn vader begon terstond te eten. Het smaakte hem blijkbaar, want hij hield alleen maar zoo nu en dan even op om naar mij te kijken. Wanneer ik merkte, dat hij dit deed, sloeg ik mijn oogen neer. Ik had er niet den minsten trek in mijn blik den zijne te laten ontmoeten. Met lange anden at ik. Ik kon bijna nies door mijn keel krijgen.

— Eet die jongen altijd zoo weinig? vroeg hij op een gegeven oogenblik aan zijn vrouw.

Moeder Barberin schudde van neen en antwoordde: — Gewoonlijk eet hij wel twee borden voll!

— Des te erger, hoorde ik mijn vader mopperen. Eerst begreep ik die woorden niet, maar weldra zou hun beteekenis in vollen omvang tot mij doordringen.

Na het eten — het was zoo omstreeks acht uur geworden — zei mijn vader mij, dat ik maar naar bed moest gaan. — En denk erom, voegde hij erbij, dat je meteen inslaapt, anders zou ik boos worden.

Ik deed wat hij mij bevolen had. Máár . . . de slaap laat zich nu eenmaal niet dwingen. Een mensch kan niet op commando in slaap vallen. En de gebeurtenissen van den laten dag hadden zóó'n indruk op mij gemaakt, dat ik met geen mogelijkheid onder zeil kon gaan, hoe gaarne ik zelf ook zou willen.

Maar ik verroerde mij niet. Want de bedreiging, dat hij boos worden zou, klonk mij nog duidelijk in de ooren en het leek mij allesbehalve aanlokkelijk mijn vader — hoe was het mogelijk, dacht ik, dat d e z e man mijn vader was! — uit zijn humeur te zien.

Ik probeerde mijn gedachten een andere, een vroolijker wending te geven, maar het lukte niet erg. Telkens en telkens moest ik weer terugdenken aan dien man, die niet ver van mij af zat, en dien ik vader moest noemen!

Eensklaps hoorde ik zware stappen naar de bedstee komen. — Slaap je? klonk de stem van mijn vader.

— Ik gaf geen antwoord en bracht hem in den waan, dat ik inderdaad niet meer wakker was.

Langzaam slofte hij weer weg. Het loopen viel hem klaarblijkelijk zeer moeilijk.

Ik hoorde hem neervallen in het rieten stoeltje, dat onder de lamp stond. Het kraakte onder zijn gewicht.

Toen begon hij met moeder Barberin een gesprek, waarvan ik de onvrijwillige toehoorder werd.

— Hoe kwam je er toe den jongen in huis te houden, hoorde ik hem vragen, ik had je toch uitdrukkelijk gezegd hem naar het vondelingen gesticht te brengen.

— Ik kon het niet over mijn hart verkrijgen, antwoordde moeder Barberin, hij was doodziek, en je weet, dat onze eigen lieve zoon kort tevoren gestorven was. Ik was mij dus nog meer aan het kind gaan hechten, dat jij toch gevonden had!

Bij die laatste woorden dacht ik te verstijven. Ik was dus gevonden! En moeder Barberin was mijn moeder niet. Ik had het uit haar eigen mond, die nog nooit een onwaarheid gezegd had, gehoord!

— Allemaal goed en wel, snauwde mijn vader,

die mijn vader niet was, maar de jongen zal thans moeten verdwijnen. We hebben zelf straks niet meer te eten. Hoe moeten we dus zoo'n knaap nog de kost kunnen geven? Dat is immers een absolute onmogelijkheid!

— Hoe is het met je proces afgelopen? informeerde vrouw Barberin nu.

— Slecht!

— Slecht? Je meent toch niet, dat je het verlo...?

— Ja, ik meen inderdád, dat ik het verloren heb. De rechters zijn van meening geweest, dat de schuld aan mijzelf te wijten was en dat de aanne-mer dus tot geen enkele uitkeering verplicht is. Je kunt je dus nu wel voorstellen hoe wij er voor staan!

Ik hoorde mijn pleegmoeder luid zuchten. Het proces verloren! Dat beteekende armoede.

Mijn stiefvader ging verder: — Ik zal morgen terstond maatregelen nemen om mij van den jongen te ontdoen.

— Waarom zou je dat doen? De jongen heeft zich aan mij en ik heb mij aan hem gehecht, pleitte moeder Barberin, en haar stem klonk heel innig. Zij had een hart van steen kunnen vermurwen, maar dat van haar man bleef zoo ongevoelig als staal!

— Omdat we straks zelf niet meer te eten hebben! Een opeter meer kunnen we niet gebruiken!

— Maar hij is een brave jongen, hield mijn pleegmoeder vol, hij zal voor ons werken en hij zal héél gewillig zijn. Daar hoeft je niet aan te twifelen.

— Aan het laatste twijfel ik niet, aan het eerste wel. Die jongen is veel te zwak om te werken. Hij

is het kind van deftige lui. Spieren heeft hij niet! Ik heb hem zoo aan tafel eens zitten bekijken en ben tot de slotsom gekomen, dat die knaap op het land niets waard zal zijn. Letterlijk niëts! Dat kan ik je op een briefje geven, en je weet, dat ik dergelijke dingen altijd scherp inzie!

Maar hij kon mijn lieve pleegmoeder met die dikke woorden niet overbluffen. Zij blééf mij verdedigen en zeggen, dat ik opperbest als boerenknecht te gebruiken zou zijn. Maar haar man wilde niet naar rede luisteren. Tenslotte sloeg hij woedend met zijn vuist op de tafel en schreeuwde, dat hij mij beslist morgen naar het vondelingengesticht zou brengen. Dan moesten ze daar maar zien wat ze met me wilden aanvangen, beweerde hij.

Moeder Barberin deed nog een laatste poging om haar ruwen man wat milder te stemmen. Zij vertelde, dat ik niet beter wist, of zij was mijn eigen moeder, en in ontroerende woorden schetste zij de liefde, die ik haar toedroeg. Zij verhaalde van de vele gelukkige dagen die wij tezamen doorgebracht hadden en zij bezwoer Jérôme, dat ik tegronde zou gaan, wanneer hij mij van haar losscheuren zou.

Doch alles was tevergeefs. Zij had net zoo goed tegen een stuk steen kunnen praten. Ik moest weg, en daarmee uit. Zijn besluit was genomen en hij was niet gewend om daarop terug te komen.

— Parijs heeft je wel erg veranderd, Jérôme, zei mijn pleegmoeder bitter, vroeger zou je niet zoo hardvochtig gehandeld hebben.

— Best mogelijk, maar Parijs heeft mij óók ongeschikt tot werken gemaakt.

De man van vrouw Barberin stond op, greep

zijn muts en zei, dat hij nog een poosje het dorp inging. Hij wilde, na zoo'n langen tijd van afwezigheid, weleens wat oude vrienden ontmoeten.

Gelukkig, de deur viel achter hem dicht. Die vreeselijke man was verdwenen.

Gauw wipte ik uit bed en vloog in de armen van mijn pleegmoeder.

— Kind, raadde ze, je hebt alles gehoord?

Ik knikte, sprakeloos.

Ze nam mij op haar schoot, zooals zij dat vroeger, toen ik nog kleiner was, zoo dikwijls gedaan had, en fluisterde mij allerlei lieve naampjes toe.

Toen begon ze te vertellen: — Je begrijpt het dus mijn jongen, ik ben je ware moeder niet en Jérôme Barberin is je vader niet.

Nu, voor dat laatste was ik hartelijk dankbaar, want ik had liever geen vader dan zóó een, en dat zei ik ook openhartig tegen mijn pleegmoeder. Doch deze vergoelijkte en zei, dat Barberin geen slecht mensch was; dat het ongeluk, dat hem broodeloos gemaakt had, hem zoo hardvochtig had doen zijn. Vroeger was hij heel anders geweest!

Zooals gemakkelijk te raden is, was ik natuurlijk zeer verlangend om iets van mijn afkomst te weten. Maar moeder Barberin kon mij er slechts over vertellen. Op een ochtend, toen Barberin naar zijn werk ging, werd zijn oor getroffen door een klagelijk gehuil. Hij keek eens en zag op een stoep een babie liggen — een jongetje van een maand of zes, zeven. Spoedig kwamen er meerdere arbeiders bij en men beraadslaagde wat er geschieden moest. Jérôme Barberin, die mij gevonden had, werd aangewezen zijn „vondst” naar het politie-

bureau te brengen. Hij deed dit en de commissaris vroeg of hij genegen was het kind te houden, totdat de rechtmatige ouders het kwamen opeischen. Ik was gevonden in kostbare kanten kleertjes en dat had Barberin, die gaarne een voordeeltje wilde hebben, op de gedachte gebracht, dat ik wel eens het kind van rijke ouders kon zijn. Hij zou dus, wanneer mijn vader en moeder mij zouden komen terughalen, stellig goed beloond worden. En zoo had hij besloten mij bij zich te houden. Moeder Barberin, die veel van kinderen hield en zelf ook een zoontje had, was in de wolken geweest en had mij dadelijk liefderijk tot zich genomen. Inmiddels waren eenige jaren voorbijgegaan, maar mijn ouders waren niet komen opdagen. Vrouw Barbarin, die toen reeds hier woonde, terwijl haar man in Parijs was gebleven, kreeg toen van hem de opdracht om mij naar een bestedelingengesticht te brengen. Hij geloofde niet meer dat mijn ouders mij zouden opeischen. Van een belooning zou dus, naar zijn oordeel, voor hem geen sprake meer kunnen zijn en toen was er voor hem geen enkele noodzakelijkheid meer om mij met zijn geld te onderhouden. Maar moeder Barberin had zich niet aan zijn bevel gestoord. Haar eigen kindje was gestorven en ik was in die dagen pas hersteld van een zware ziekte.

Het verhaal van mijn verleden was hiermede teneinde. De vraag rees thans: wie en wat was ik? Eén ding stond vast: ik was een vondeling. Maar een ander ding stond evenzeer vast: dat ik, net als elk ander kind, een vader en moeder moest hebben. Maar wáár waren deze? Waarom hadden ze

mij te vondeling gelegd? Zeker niet uit armoede, want de kleertjes, die ik droeg, bewezen juist rijkdom.

Waarlijk, het was een vreemde geschiedenis en ik had nooit kunnen denken, dat ik van zoo iets nog ooit eens het middelpunt zou worden!

Moeder Barberin brach mij weer gauw naar bed en vermaande mij om nu vooral spoedig te gaan slapen. Haar man mocht vooral niet merken, dat ik nog op was geweest en met haar gesproken had. Dat zou maar tot allerlei onaangenaamheden kunnen leiden.

Maar.... ik kon ook thans den slaap nog in langen tijd niet vatten. Allerlei gedachten woelden mij door het hoofd. Wie was ik? Waar bevonden zich mijn ouders? En wat was er met mij gebeurd?

Al peinzende, sliep ik eindelijk in.

HOOFDSTUK III.

Signor Vitalis.

Den volgende ochtend was ik al weer vroeg wakker, en in de eerste oogenblikken dacht ik, dat ik alles gedroomd had. Maar toen ik door de gordijnen van de bedstee gluurde en Jérôme Barberin al zag rondscharrelen, wist ik opeens, dat het geen droom maar vreeselijke werkelijkheid was!

— Slaapt die jongen altijd zoo ongemanierd lang? hoorde ik Barberin aan mijn pleegmoeder vragen.

— Hij zal wat moe zijn, denk ik, antwoordde ze vergoelijkend.

— Ha, gromde mijn pleegvader kwaadaardig, dat is dan zeker die sterke knaap, die zoo flink voor ons zou kunnen werken, nietwaar?

Moeder Barberin koos de wijste partij en zweeg. Iets beters had zij niet kunnen doen.

Ik sprong fluks uit bed. Op mijn groet gaf Barberin nauwelijks antwoord.

Toen ik een homp brood gegeten had, kreeg ik verlof om wat in den tuin te gaan spelen. Ik ging naar mijn planten en de tijd verliep.

Juist toen ik begon te denken, dat mijn pleegvader zijn plan om mij naar het bestedelingengesticht te zenden opgegeven had, riep hij mij met zijn harde onaangename stemgeluid.

De schrik sloeg mij om het hart en eensklaps stond het spookbeeld van het vondelingengesticht in al zijn afschuwelijkheid voor mij. Ik kende wel kinderen uit het dorp, die ook in zoo'n gesticht woonden. Geen der andere jongens of meisjes wilde iets met hen te maken hebben. Wanneer ze op straat gezien werden in hun onoogelijke plunje werden ze nagejouwd en soms weleens met steenen gegooid. En nu zou ik zoo'n ongelukkige gaan worden! Liever wilde ik dan maar dood zijn!

Schoorvoetend ging ik naar binnen. Mijn vader had zijn muts reeds opgezet en zijn stok in de hand genomen. Hij was dus gereed om uit te gaan.

— Je moet met me mee, zei hij.

Radeloos keek ik moeder Barberin aan, maar deze knikte mij bemoedigend toe. Ze beduidde me, dat ik maar rustig mee moest gaan, er zou me niets gebeuren.

Ik volgde Barberin de deur uit en bleef een paar passen achter hem loopen.

Bij mezelf dacht ik: — Wanneer hij me toch naar het gesticht gaat brengen, loop ik doodeenvoudig weg. Het scheen wel alsof hij mijn gedachten geraden had, want eensklaps kreeg ik het snauwerige bevel om vóór hem uit te gaan loopen. Als ik het niet deed, zou hij boos worden, dreigde hij.

Zwijgend vervolgden wij onzen weg. Mijn pleegvader bleek allesbehalve een spraakzaam man te zijn. Af en toe zwiepte hij met zijn dikken stok naar een grassprietje.

Aan het eind van den weg zag ik het café „De Ster”. Ik was er al vaak langs geloopt en had dan nieuwsgierige blikken naar binnen geworpen. Af

en toe had ik er waggelende menschen uit zien komen, die allerlei vreemde taal uitsloegen of luid begonnen te zingen.

Plotseling hoorde ik mijn vader roepen: — Hierheen! Ik keerde mij om en zag, dat hij aanstalten maakte de herberg binnen te stappen.

Weldra zaten we beiden in een rookerig lokaal. Mijn pleegvader bestelde een glas wijn voor zich, dat de waard hem snel bracht. Men wist hier blijkbaar, dat Jérôme gauw bediend wilde worden.

Niet ver bij ons vandaan zat een oude man met een grooten witten baard. Hij was merkwaardig gekleed en droeg groote slobkousen, die met kleurige linten vastgebonden waren. Hij zat erg gemakkelijk, met zijn beenen op een tweede stoel. Rondom hem lagen drie honden. De beesten waren wit, zwart en grijs. Met groote aandacht bekeek ik hen.

De herbergier en Barberin raakten met elkaar in gesprek. Jérôme vertelde de waard, dat hij met mij onderweg was naar den burgemeester, om voor mij een maandelijksche toelage van het stadsbestuur los te krijgen.

Tot mijn vreugde bleek mij dus, dat moeder Barberin haar man had weten te overreden mij nog niet naar het vondelingengesticht te zenden.

Eensklaps wendde de grijsaard zich tot Barberin en vroeg, terwijl hij met zijn vinger op mij wees: — Is dat het kind, waarover gij spreekt?

— Inderdaad, antwoordde Barberin.

— En gij gelooft, dat men U maandelijks een som gelds zal uitkeeren om hem te onderhouden?

— Waarom zou ik dat niet gelooven? Het is toch zeker niet meer dan billijk. Niemand kan mij

dwingen dezen jongen, die mijn zoon niet is, te eten te geven, en zeker niet wanneer ik straks zelf niets meer heb om mijn eigen maag te vullen.

— Dan vleit U zich met een valsche hoop, zei de oude man op bedaarden toon.

Barberin haalde zijn schouders op: — In dat geval zal ik hem doodeenvoudig aan het vondelingengesticht afleveren. Dan moeten ze hem daar maar de kost geven!

— Ik zou misschien wel iets weten om hem op een voordeeliger wijze van de hand te doen.

— Wanneer gij daarin slaagt, tracteer ik U op een goed glas wijn, beloofde Barberin.

— Laat het dan maar terstond inschenken, zei de oude man.

Barberin deed wat hem voorgesteld was. De grijsaard stond op en ging naast Barberin zitten.

— Laat ik mij eerst even voorstellen. Mijn naam is Vitalis. Ik ben signor Vitalis en directeur van dit reizende gezelschap.

Bij de laatste woorden deed hij zijn jas open en toen kwam voor den dag . . . een aap!

— Deze aap, vertelde hij, draagt den schoonen naam van Joli-Coeur en die daar zijn mijn drie honden, zij heeten: Capi, Zerbino en Dolce. De beesten verstaan de prachtigste kunsten van de wereld en zij brengen het publiek, dat hen dagelijks bewondert, in extase.

Met een wantrouwenden blik keek Barberin naar het zonderlinge gezelschap. Maar de grijsaard liet hem niet veel tijd tot nadenken.

— Ik wil den knaap van U huren zei hij.

En toen ving een eindelooze onderhandeling aan.

Barberin wilde meer geld hebben dan Vitalis bood. Ik werd geroepen en aan alle kanten betast. Barberin hield vol, dat ik een stevige flinke knaap was, die binnenkort het zwaarste werk zou kunnen verzetten. Hoe hij dat beweren kon, begreep ik niet, want gisteren nog had hij tegen mijn pleegmoeder gezegd, dat ik een zwak ventje was, die nooit voor deugdelijken arbeid geschikt zou zijn. Wat een onbetrouwbaar leugenachtig mensch was hij toch. Ik had nog nooit zoo'n grooten afkeer van hem gehad als nu! Maar Vitalis bleef volhouden, dat ik lang niet zoo uit de kluiten gewassen was als mijn pleegvader hem poogde wijs te maken.

Ik had het gevoel, dat de koe Rousette gehad moet hebben, toen de kooper haar van alle kanten bekeek en betastte. Nu eens streken de handen van Barberin langs mijn beenen en dan weer die van Vitalis.

Het scheelde niet veel of ik barstte in tranen uit. Maar plotseling zei Vitalis, die een goedhartig man bleek te zijn: — Laat het keretje wat in den tuin spelen, hij zal zich anders vervelen.

En meteen gaf hij mijn pleegvader een wenk, die beteekenen moest: — Laat de jongen verdwijnen!

— Doe wat meneer gezegd heeft, beval Barberin.

Ik ging den tuin in, die achter het café was, maar lust in spelen had ik niet. Ik begreep, dat nu binnen mijn lot beslist werd. O, stel eens voor, dat die man mij mee zou nemen! Het was te verschrikkelijk om aan te denken! Weg van moeder Barberin, van mijn lieve pleegmoeder, die mij verzorgd en gekoesterd had, zooals zij het haar eigen kind niet beter had

kunnen doen. Ik gevoelde een neiging om te gaan gillen, maar gelukkig wist ik mij te bedwingen.

Na verloop van tijd werd ik weder binnengeroepen.

Mijn hart klopte mij in de keel. Wat zou er nu met mij gebeuren?

Het scheen echter, dat mijn vader danig uit zijn humeur was geraakt. Hij nam mij bij de hand en verliet zonder groeten de herberg.

Op straat sprak hij geen woord. Maar toen wij ons huisje naderden, greep hij mij ruw bij den arm en beet me toe — Denk er om, dat je met geen woord spreekt over hetgeen je gehoord hebt in de herberg! Begrepen? Anders zit er wat leelijks op voor je, vriendje!

Toen we binnen kwamen, vroeg moeder Barberin: — En wat heeft meneer de burgemeester gezegd?

— We zijn er niet geweest, antwoordde Barberin, ik heb in de herberg eenige vrienden getroffen en het is te laat geworden. We zullen dus morgen maar gaan, of anders overmorgen.

Ik zag, dat mijn moeder zuchtte van verlichting.

Zou, vroeg ik mij af, Barberin dus zijn plan hebben laten varen mij aan dien Italiaanschen kermisreiziger te verkoopen?

Het spreekt vanzelf, dat ik mij aan Barberins bedreiging niet storen en moeder toch alles vertellen zou. Maar ik kreeg er de gelegenheid niet meer toe. Barberin verliet den geheelen verderen dag het huis niet meer.

Ik ging vroeg naar bed en sliep in met de gedachte, dat ik den volgenden ochtend wel kans van

spreeken krijgen zou. Die zou mij dan wel zeggen wat zij van alles dacht. En misschien liep alles nog zoo'n vaart niet.

Toen ik s' morgens wakker was, merkte ik terstond, dat moeder Barberin reeds vertrokken was. Zij ging wel eens meer vroeg naar het dorp. Dat was dus niets ongewoons. Ik had het wel vaker meegemaakt, maar deze keer vond ik het toch allesbehalve prettig. Het vooruitzicht den heelen ochtend met den snauwerigen Barberin alleen te zijn, leek mij niets.

Voor alle zekerheid vroeg ik: — Waar is moeder heen?

— Naar het dorp, luidde het korte antwoord, dat vergezeld ging van een onaangename blik uit een paar loerende oogen.

Ik kreeg verlof om den tuin in te gaan, waarvan ik maar al te graag gebruik van maakte.

De tuin was mijn lust en mijn leven. Vol liefde bespiedde ik altijd den groei van de plantjes. Ik leefde als het ware met hen mede.

Maar deze keer vermaakte ik mij toch niet zoo als anders. Bange vermoedens kwelden mij. Wat zou de naaste toekomst brengen?

Telkens keek ik op of moeder Barberin nog niet thuis gekomen was. Want zonder haar voelde ik me toch wel erg onveilig. Maar van mijn pleegmoeder was geen glimp te bespeuren. Ik sprak mijzelf moed in en zei, dat alles wel bij het oude zou blijven en dat alle booze plannen van mijn pleegvader van de baan waren.

Hoe heerlijk zou ik mij echter vergissen. De man had moeder Barberin het huis uit getroond, louter

en alleen om er heer en meester te kunnen zijn, om precies te kunnen doen en laten, waar hijzelf trek in had. Hij wenschte in geen enkel opzicht door zijn vrouw gedwarsboomd te worden en daarom moest ze gaan. . . .

Wederom klonk zijn akelige stem, die mij toeriep terstond binnen te komen.

Ik haastte mij om aan zijn woorden te voldoen en toen ik ons boerderijtje binnengetreden was, merkte ik met één oogopslag wat mij boven het hoofd hing. Daar stond, omringd door zijn beesten, bij den schoorsteen signor Vitalis.

— Maak je gereed, beval Barberin, om mijnheer te volgen.

Ik begon te schreien en wendde mij tot den ouden man, die er niet onvriendelijk uitzag: — Och, mijnheer, smeekte ik, laat mij toch bij mijn moeder blijven!

De grijsaard schudde meewarig het hoofd en keek mij medelijdend aan.

Maar Barberin zei barsch: — Maak voort, knaap, anders zal ik den stok erbij moeten halen. Lamenteer niet langer, want je begint me danig te vervelen.

Toen trad Vitalis tusschenbeide: — Dat kind huilt om zijn moeder en daarvoor moet je hem niet slaan, Barberin, en tot mij: — Beste jongen, ik ben geen slecht mensch, en ik verzeker je, dat je het bij mij goed zult hebben! Ik zal je waarlijk niet afbeulen, dat ligt niet in mijn aard. Neem je kleeven nu maar en ga rustig met mij mee, je zult er geen spijt van hebben!

Werktuigelijk greep ik een pakje, dat Barberin

in moeders afwezigheid blijkbaar gereed gemaakt had.

— Ja, dat zijn je kleeren, zei hij.

Vitalis maakte het open. Er zat niets anders in dan een paar smerige hemden.

— Is dat alles wat hij bezit? vroeg Vitalis aan Barberin. — Het was de afspraak, dat hij al zijn kleeren zou meekrijgen. Daarvoor heb ik U ook betaald.

— Het is alles wat hij heeft, luidde het antwoord.

Vitalis mat Barberin van het hoofd tot de voeten en zei: — Het is een leugen, maar ik wil er geen ruzie over maken. Ik heb mijn tijd voor andere doeleinden meer nodig! Kom, kereltje, ga nu maar mee met me!

Er stond me niets anders te doen dan gehoorzaam te zijn. Wat moest ik beginnen onder den dreigenden blik van mijn pleegvader?

Wij verlieten de woning.

Mijn hoop, dat wij den weg naar het dorp zouden inslaan, vervloog. Vitalis koos een ander pad. Nu was de kans verkeken om moeder Barberin nog tegen te komen, wanneer zij weer naar huis ging.

— Het ga je goed! riep Barberin mij nog achterna, maar ik verwaardigde me niet den man antwoord te geven. O, wat haatte ik hem!

Wij gingen bergop. De honden lipen rondom hun meester en ik achter hem. Bij mijzelf had ik reeds lang uitgemaakt, dat ik bij de eerste de beste gelegenheid een poging zou doen om te ontvluchten. Dat leek mij niet zoo moeilijk. Ik was tamelijk met de omgeving bekend en het zou mij stellig wel lukken ergens een onderdak te vinden.

De slimme Vitalis scheen echter te gissen wat er in mij omging. Hij gaf Capi een wenk en deze plaatste zich toen achter mij, gereed om mij aan te vliegen, zoodra ik het wagen zou weg te loopen.

Zoo vervolgden wij onzen weg. Allerlei droeve gedachten bestormden mij. Ik keek telkens om. Ons huisje, beneden in het dal, werd kleiner en kleiner.

Op den top van den berg rustten we wat uit. Ik keek naar beneden. Daar lag het woninkje, waar ik met moeder Barberin zulke gelukkige jaren gesleten had. Een dun rookwolkje kronkelde uit den schoorsteen en zocht zijn weg naar den verren hemel.

Eensklaps begon ik te schreeuwen: — Moeder! Moeder!

Ik had moeder Barberin gezien. Zij was nu in den tuin en scheen mij te zoeken. Maar helaas. . . . mijn stem kon haar niet bereiken en haar oude oogen konden het mij niet meer doen.

Wij liepen weer verder, en weldra was het huisje van moeder Barberin geheel en al aan mijn gezicht onttrokken. Ik had mij nog nooit zoo eenzaam en verlaten gevoeld.

Maar Vitalis bleek werkelijk geen slecht man te zijn, zooals hij ook van zichzelf gezegd had.

Hij greep mij bij de hand en begon met zachte vriendelijke stem over mijn leed te praten.

— Ik begrijp best, dat je verdriet hebt, beste jongen, en het zou goed voor je zijn, wanneer je eens uithuilde. Dat lucht op. Je moet echter je pleegvader niet al te hard beoordeelen. De man is verbitterd. Het leven heeft hem allerlei teleurstel-

lingen gebracht. Hij heeft een ongeluk gekregen, dat hem tot een invalide gemaakt heeft. Werken kan hij niet meer. Waar zal hij dus in de naaste toekomst van moeten leven? Hij weet niet hoe hij aan de kost moet komen en men kan onder deze omstandigheden toch niet van hem vergen, dat hij jou onderhouden zal. Vergeet niet, dat je zijn zoon niet bent. Hij heeft niets met je te maken. Zeker, zijn vrouw is een brave lieve pleegmoeder voor je geweest, maar daar trekt hij zich weinig van aan. Hij is niet aan je gehecht, heeft je in geen jaren gezien, en hij wordt alleen maar bezig gehouden door het spook van het gebrek, dat hij nader en nader ziet komen. Wanneer het geluk hem gediend had in het leven, zou alles allicht anders gegaan zijn. Tegenspoed maakt den mensch egoistisch en hardvochtig, mijn jongen.

De taal van Vitalis was die van een bezadigd en verstandig man. Dat viel niet te ontkennen en ik zag dan ook zeer goed in, dat hij volkomen gelijk had. Maar toch bleef het heimwee naar moeder Barberin in mij knagen.

— Word je moe? vroeg Vitalis mij.

Ik schudde van neen, hoewel ik gaarne wat gerust had.

— Je moet een paar schoenen hebben, jongen, die klompen bemoeilijken het loopen. Wanneer wij in Ussel zijn zal ik een paar ferme stappers voor je koopen, met spijkers in de zoolen!

Nu kwam er weer eenige vreugde in mijn hart. Een paar schoenen! Het was altijd mijn ideaal geweest deze te bezitten. De zoon van den burgemeester en van den onderwijzer hadden ook schoe-

nen en wat kwamen die jongens des Zondags altijd stil in de kerk! Heel anders dan wij, boerenjongens, die op onze klompen hotsten en klotsten!

Vitalis zag de verandering op mijn gezicht en vroeg: — Een paar schoenen, dat lijkt je zeker wel?

Ik gaf toe, dat schoenen steeds een mijner liefste wenschen geweest was.

— En je krijgt nog meer, beloofde Vitalis, die schik in mij begon te krijgen.

— Nog meer?

— Ja! Een fluweelen broek en een muts.

O, als moeder Barberin mij zoo eens zou kunnen zien, met een fluweelen broek en een muts, wat zou ze dan trotsch op mij zijn!

— Hoelang is het nog loopen naar Ussel! vroeg ik mijn meester.

— Acht kilometer, denk ik.

— Dat is nog een heel eind, antwoordde ik teleurgesteld.

Doch Vitalis bemoedigde mij met de verzekering, dat de schoenen mij alle vermoeyenis spoedig zouden doen vergeten. En dat geloofde ik graag.

Maar wij zouden dien dag niet tot Ussel komen. Plotseling verschenen dreigende zwarte wolken aan den hemel en niet lang daarna begon het te stortregenen. Wij moesten gauw een onderdak zoeken, want het was onmogelijk in dit noodweer verder te reizen. Ik was reeds geheel doorweekt. Een logement bevond zich nergens in de buurt en de boeren waren niet erg gastvrij voor een ouden zwerver, die met drie honden en een kind langs 's Heeren wegen liep. Maar tenslotte kregen we toch permissie om in een schuur te overnachten.

Ik was blij mijn uitgeputte lichaam op den harten grond te kunnen uitstrekken, al moest ik terugdenken aan het zachte bed en de zindelijke lakens van moeder Barberin.

Dien nacht kwam Capi mijn hand en gezicht likken. Ik was dus niet meer alleen. Ik bezat een vriend, die mij troosten en bijstaan zou, wanneer ik daaraan behoefte had.

HOOFDSTUK IV.

Optreden.

Wij gingen weder vroeg op pad den volgenden dag. Het weer was nu prachtig. De luchten waren heerlijk-blauw en de zon stond stralend aan den hemel.

Capi sprong vroolijk om mij heen. Ook hem scheen het aangenaam te zijn, dat wij vriendschap gesloten hadden. Ik kon niet zeggen hoe verheugd ik was, dat ik dien nacht een kameraad gevonden had. Als bij ingeving wist ik, dat de hond, die zoo verstandig als een mensch was, voor langen tijd niet van mij te scheiden zou zijn.

Ook Vitalis was opgewekt. Het deed hem zichtbaar goed, dat ik mijn verdriet vergeten was. Of eigenlijk, vergeten was ik het niet. Ik dacht nog steeds terug aan moeder Barberin en aan haar goedheid, die zij al die jaren voor mij betoond had, maar de woorden, die Vitalis gesproken had, hadden mij tot nadenken gestemd en ik was gaan inzien, dat hij volkomen gelijk had gehad. Ik schikte mij dus in iets, dat onvermijdelijk geworden was.

Wij waren thans op weg naar Ussel. De schoenen die ik zou krijgen, speelden mij door het hoofd. Ik kon bijna niet wachten, totdat wij de plaats van onze bestemming bereikt zouden hebben.

Maar eindelijk doemden dan toch de huizensil-

houetten van het stadje op.

Laat ik eerlijk bekennen, dat de stad mij tegenviel. Ik had mijn dorpje nog nooit verlaten en was dus zeer verlangend om nu eens een stad te aanschouwen. Maar het was mij geen vreugde. De huizen, oude geveltjes, die misschien het oog van een kunstenaar zouden kunnen bekoren, zeiden mij niets. Mijn dorpje, dat ik verlaten had, vond ik veel schilderachtiger en ik kon mij niet goed voorstellen, dat er menschen gevonden werden, die lust hadden hun gansche leven tusschen zulke benauwende huizen-rijen door te brengen.

Vitalis richtte zijn schreden naar een klein onoogelijk winkeltje.

Wij stapten binnen en de eerste indruk, die ik kreeg, was er een van smerigheid. Het leek wel of hier in geen jaren stof afgenomen was en of de lieve zon besloten had er geen enkel straaltje naar binnen te werpen. Wat een akelige donkerte! Zouden hier nu die heerlijke dingen, die men schoenen met spijkers noemt, verkocht werden? Het was bijna niet te gelooven!

Maar toch was het zoo. En... de schoenen zelf vielen buitengewoon in mijn smaak. Zij waren wel vijf keer zoo zwaar als mijn klompen, maar de zoolen waren voorzien van stevige spijkers.

— Nu, vroeg mijn meester glimlachend, hoe vind je ze?

En uit den grond van mijn hart antwoordde ik: — Prachtig!

Ook de hoed en de fluweelen broek, die mijn meester voor mij kocht, brachten mij tot geestdrift.

Vitalis betaalde, en wij gingen weg. Ik droeg trots

mijn pakje onder den arm en dacht bij mezelf, dat die Vitalis toch wel een buitengewoon rijk man moest zijn, om zich maar al die dure uitgaven te kunnen veroorloven.

Wij gingen thans regelrecht naar de herberg, waar wij enkele dagen verblijven zouden.

De marktdagen waren op komst en mijn meester was voornemens eenige voorstellingen te geven met zijn uitgelezen gezelschap. Het was ook zijn bedoeling, dat ik thans eens in het publiek zou optreden. Eerlijk gezegd, zag ik er wel een beetje tegen op.

In de herberg nam mijn meester een schaar uit de tasch, die hij bij zich droeg en begon tot mijn groote verbazing . . . een stuk van de pijpen van mijn mooie fluweelen broek af te knippen.

— Wat gaat U nu doen? vroeg ik hem. Wat vond ik het vreeselijk, dat mijn prachtige broek zoo verminkt werd! Maar Vitalis bleek daar anders over te denken. Hij antwoordde:

— Ik maak er een Italiaansche broek van!

— Een Italiaansche broek? En mijn gezicht drukte de allergrootste verwondering uit. Daar begreep ik nu toch werkelijk niets van.

— Ja, hier in Frankrijk trekt een kermisklant, zooals jij er nu een worden gaat, natuurlijk niet de aandacht, wanneer hij gekleed gaat in de gewone dracht van het land. Nu moet je iets b i j z o n d e r s hebben, en daarom kleed ik je op zijn Italiaansch. Je hoed zal ik ook nog met wat kleurige linten versieren. Wanneer we in Italië komen ga je weer gekleed als een Fransch jongetje.

Ik legde mij bij de beslissing van Vitalis neer,

want ik begreep wel, dat hij er zijn goede redenen voor hebben zou. Maar prettig vond ik het alles-behalve.

Nadat de broek in orde gemaakt was, kwam mijn hoed aan de beurt. Ik moet zeggen, dat Vitalis er in slaagde er een pronkstuk van te maken.

Toen ik mijzelf in den spiegel bekeek, vond ik mij een keurig mannetje. En ik dacht er blijkbaar niet alleen zoo over. Capi begon dartel om mij heen te springen en ik merkte aan alles, dat hij zeggen wilde: — Je ziet er kranig uit!

De hulde van den slimmen hond die blijkbaar een goeden smaak had deed mij heel veel genoegen.

Ook Vitalis was ingenomen met mij. Hij bekeek me van top tot teen, knikte goedkeurend en zei toen glimlachend, dat ik morgen best succes zou kunnen oogsten. Ik moest gedurende de repetitie, die straks gehouden zou worden, mijn oogen en ooren maar wijd open zetten. Dan zou alles best in orde komen.

Aan mij zou het niet liggen, want ik wilde niets liever dan de tevredenheid wegdragen van mijn meester, die een braaf en nobel man was. Waarlijk, ik had het slechter kunnen treffen!

De repetitie was een gewichtige aangelegenheid. Het stuk dat opgevoerd zou word, heette „De Knecht”. Mijn rol daarin was zeer ondergeschikt. Maar dat hinderde niet. Ik gunde Joli-Coeur gaarne het leeuwenaandeel in het succes.

De opvoering zou zeker niet langer dan twintig minuten in beslag nemen. Maar de repetities duurden vele uren. Ik bewonderde het geduld, waar-

mede Vitalis met de beesten omsprong. Hij was op zijn beurt weer zeer verbaasd over mijn bewondering.

— Gaan ze bij jouw op het dorp dan anders met de beesten om? vroeg hij.

Ik moest lachen. Dat Vitalis, die toch zoo knap was, dat niet wist!

— Met schreeuwen en schelden probeeren de boeren hun dieren te regeeren, legde ik hem uit.

Vitalis haalde zijn schouders op en bromde eerst iets binnensmonds. Ik geloof, dat het 't woordje „ezels” was. Toen zei hij luidop:

— Dat is een grove domheid. Men moet een hond vooral vriendelijk en voorkomend behandelen. Dan zal ook hij vriendelijk en voorkomend worden. Ik zeg maar zoo, dat je aan den hond den baas kan herkennen.

Ik moest Vitalis gelijk geven en in stilte bewonderde ik hem. Ik was nog wel erg jong, maar ik begreep zeer goed, dat mijn oude meester een groot levenskenner was.

De repetities liepen tenslotte zoo vlot van stapel, dat Vitalis mij een pluimpje gaf en zei, dat ik het nogeens tot een groot acteur zou brengen.

Ik bloosde van genoegen en antwoordde: —Ik zou gaarne willen, dat U mij leerde zingen.

— Vind je dat dan zoo mooi, mijn jongen?

— Ja, zei ik, vooral wanneer U zingt. Dan word ik bedroefd en verheugd tegelijk.

Bij deze woorden zag ik duidelijk, dat over den ouden man een groote ontroering kwam. Zijn stem hokte even, toen hij mij vroeg:

— Méén je dat, beste jongen?

— O, meester, bekende ik, ik ben nooit gelukkiger dan wanneer U zingt. Bij zoo'n klein zacht liedje denk ik mij weer terug in het huisje van moeder Barberin. . . . dan is het net of zij mij weder in haar armen neemt.

Vitalis streek met de hand langs zijn oogen. Hij was geheel en al ontdaan.

Eerst veel later — en zeker niet in het gelukkigste oogenblik van mijn leven — zou ik die ontroering begrijpen. Maar kom, laat ik niet op het verhaal, dat ik aan het doen ben, vooruitloopen. Er valt nog zooveel te vertellen!

Mijn meester had, zoo wandelende over de wegen, mijn kennis gepeild en hij was tot de ontdekking gekomen, dat ik voor een knaap van mijn leeftijd bitter weinig wist. Ik kon zoo goed als niets. Van rekenen had ik weinig benul, en van lezen en schrijven in het geheel niet.

Nu, mijn schuld was dat niet. De „onderwijzer“ van de dorpsschool was. . . . klompenmaker van zijn vak en hij deed meer aan klompen maken dan aan het geven van lessen.

— Zou je graag willen lezen en schrijven? vroeg Vitalis mij.

— Natuurlijk!

— Prachtig, dan zal ik het je leeren, maar denk erom, dat het niet makkelijk is, jongen!

Vol goeden moed ging ik dadelijk aan den gang en de woorden van mijn meester kwamen weder uit: ik vond het ontzettend moeilijk om letters te leeren. Maar dank zij het geduld van Vitalis, lukte het toch aardig. Ik was weldra in staat om zelfs zinnetjes te ontcijferen.

De voorstelling op het marktplein van Ussel — ik vergat dit nog te vermelden — werd een buitengewoon groot succes. Vitalis, die precies wist wat het publiek gaarne wilde, formeerde een zoogenaamden optocht. Aan het hoofd ging hij zelf, daarna kwam de aap, vervolgens verschenen de honden en tenslotte kwam ik.

Terwijl Vitalis een vroolijk wijsje op een fluit blies, gingen wij voorwaarts en in een ommezentje werden de ramen en deuren geopend en kwamen de nieuwsgierigen kijken. Kinderen en ook ouderen joelden uitgelaten achter ons aan.

Het tooneel, waarop wij speelden, was al zeer eenvoudig ingericht.

Een touw werd aan vier boomen bevestigd en in de afgesloten ruimte — Vitalis zocht het steeds zóó uit, dat dit een vierkanten vorm had — vertoonden wij onze proeven van tooneelspel.

Het stukje „De Knecht” was hoofdschotel van het programma en Vitalis kondigde het dan ook met den noodigen ophef aan.

— Dames en heeren, riep hij, thans zult gij de beste tooneelkunstenaars der wereld zien optreden. Houdt Uw handen maar vast gereed om straks zoo hard mogelijk te applaudiseeren, want ik kan U de verzekering geven, dat ge genieten zult, zooals ge het nog nóóit in Uw leven gedaan hebt.

Deze woorden brachten de toeschouwers al dadelijk in spanning en . . . zij genoten ook inderdaad. Vooral Joli-Coeur stal in een ommezentje hun hart. Het was dan ook kostelijk om het schrandere dier bezig te zien.

Na afloop der voorstelling ging een der honden

met het bakje rond.

Veel kopergeld werd geofferd en zelfs hier en daar een zilverstukje. Maar er waren er ook, die de hand op de beurs hielden. Doch daarmede nam de hond echter geen genoegen. Bij zoo'n onwillige zette hij het bakje even op den grond, en tikte met den poot den gierige op de zak, als wilde hij zeggen: — Vooruit, toon eens, dat ge iets voor de kunst over hebt! Ge wilt toch niet gratis plezier hebben?

Het einde van het lied was gewoonlijk, dat de hond zijn zin kreeg en tevreden ging hij dan weer naar een ander.

Jammer was het, dat de kunsten van de dieren niet groot in getal waren. Het gevolg hiervan was, dat Vitalis nooit lang in een en dezelfde plaats kon blijven. Hij was gedwongen steeds verder te trekken met zijn gezelschap. Van de ééne stad naar de andere, van het ééne dorp naar het andere, ja van het ééne land naar het andere!

HOOFDSTUK V.

Verder!

Ik moet bekennen, dat het leven met Vitalis mij hoe langer hoe meer begon aan te staan. Elken dag ontdekte ik opnieuw welk een braven meester ik in den ouden muzikant gevonden had.

Vaak vroeg ik mij af: wat zou deze man, die zoo geleerd was en zoo prachtig zong, toch wel vroeger geweest zijn? En eenmaal waagde ik het zelfs hem er naar te vragen.

Hij keek mij toen met een eigenaardigen blik in zijn zachte oogen aan en antwoordde:

— Beste Remi, dat zal ik je later misschien allemaal nogeens vertellen!

Ik begreep, dat hij toen den tijd nog niet gekomen achtte met mij over zijn verleden te spreken en ik vroeg hem er daarom nooit meer naar, hoewel ik zeer vertrouwelijk met hem geworden was.

Wij trokken door het land . . . en ik leerde veel kennen, waarvan ik voordien nog nooit gehoord had. Vitalis gaf mij vaak den raad mijn oogen vooral goed de kost te geven en hem alles te vragen wat ik niet begreep.

Op zekeren dag trokken wij door het plaatsje Bastide-Murat.

— Hier heeft een man gewoond, vertelde Vitalis mij, die het van staljongen tot koning gebracht

heeft. Hij heette Murat.

— Is het werkelijk waar? vroeg ik. Ik kon mij haast niet voorstellen, dat iemand het van staljongen tot koning kon brengen. Dat leek wel een sprookje.

— Ik heb hem meerdere malen gesproken, zei Vitalis glimlachend.

— Toen hij nog staljongen was?

— Neen, toen hij reeds koning was. In Napels ben ik dikwijls bij hem geweest!

Ik kon mijn ooren bijna niet gelooven. Vitalis had met koningen omgegaan!

En toen ik dien avond ging slapen, vroeg ik mij zelf af of mijn eerbiedwaardige meester misschien niet een koning was.

Wij kwamen, na een langen en vermoeienden tocht, in Bordeaux.

Dit was de eerste groote stad, die ik bezocht en ik raakte er niet uitgekeken. Vooral de kolossale havens boezemden mij groote belangstelling in.

Hier zullen we het druk hebben, Remi, voorspelde mijn meester.

En wij hadden het druk. Drie voorstellingen gaven wij per dag.

Maar de harde arbeid legde Vitalis geen wind-eieren. Er kwamen héél wat geldstukjes in het bakje!

Van Bordeaux gingen wij naar Pau. Ook hier troffen wij het, want in dit plaatsje, dat veel door Engelschen bezocht werd, maakten wij eveneens goede zaken. Gaarne had ik er nog wat langer gebleven, maar wij weten reeds, dat het programma, dat de acteurs van Vitalis ten beste geven konden,

beperkt was, zoodat nimmer te lang in één en dezelfde plaats verbleven kon worden.

Weldra gingen wij naar Toulouse. Het was een héél stuk, maar de weg erheen bood afwisseling genoeg. Ik zal nooit vergeten, dat ik eens tenzeerste schrok van een steltlooper. Hiermede bedoel ik — om alles goed te begrijpen — geen vogel, doch een man, die op stelten loopt vanwege de moerassige gronden. Ik kwam zoo iemand tegen, toen ik even voor Vitalis naar iets uitkeek, en ik wist niet hoe gauw ik weer beenen terug moest maken! Ik dacht niet anders of een reusachtige spin zat mij op de hielen. Wat heeft mijn meester om mijn angst gelachen!

Aan Toulouse zou ik merkwaardige herinneringen bewaren. Deze stad bracht eigenlijk een ommekeer in het leven, dat ik tot nu toe met Vitalis geleid had en zij werd ook de eigenlijke aanleiding tot . . . maar, laat ik mijn verhaal geregeld vervolgen en niet reeds thans dingen vertellen, die eerst later aan de orde behooren te komen.

In Toulouse betrokken wij een kamer in een netjes uitzienenden herberg. Vitalis stelde zich veel voor van de verdiensten, die wij in de stad zouden maken. Hij kende Toulouse van vroeger en had er toen geen slechte ervaringen opgedaan. Helaas, hoe heel anders zou het nu gaan!

Onze eerste voorstelling werd inderdaad een groot succes. Maar . . . een agent van politie kwam roet in het eten werpen.

Juist onder het mooiste nummer verscheen de dienaar der wet, en gebod Vitalis op ruwen toon onmiddellijk met zijn boeltje op te breken.

Nu laat Vitalis, die een bereisd man is, zich niet spoedig uit het veld slaan en zeker niet door een doodgewonen politie-agent.

Op het norsche bevel van den politieman, vroeg hij op wellevenden toon, die hem kenmerkte: — Mijn waarde heer, met welk recht wilt ge ons van hier verjagen? Gij kunt ons toch niet beletten ons schamel stukje brood te verdienen.

Het publiek begon partij voor Vitalis te kiezen en hier en daar klonk een stem: — De Italiaan heeft gelijk! Vooruit, laat de voorstelling doorgaan!

Woedend maakte de agent rechtsomkeerd, maar niet voordat hij Vitalis toegevoegd had: — Morgen moeten je honden gemuilkorfd zijn, anders maak ik proces-verbaal op!

Met een koddige beweging nam Vitalis zijn hoed af en antwoordde, tot groot vermaak van de aanwezigen: — Het zal me een feest zijn, meneer de agent, U morgen hier weder in mijn theater te mogen begroeten!

De politiedienaar verdween, trillend van woede, want hij begreep heel goed, dat de oude Vitalis hem ten aanhooren van vele menschen een beetje in het ootje genomen had.

De vertooning ging rustig verder en ons geldbakje werd voller dan zelden tevoren.

Op weg naar huis vroeg ik Vitalis of hij nu niet terstond de muilbanden voor de honden koopen ging. Mijn meester schudde het hoofd en verklaarde, dat hij niet van plan was zijn beesten die marteling aan te doen. Hij zou er wel wat anders op vinden, zei hij.

Prettig vond ik het niet, want ik had een voor-gevoel, dat de agent op alle mogelijke manieren naar wraak zou zoeken. Maar ik durfde niets meer te zeggen. Ik kende mijn meester reeds voldoende om te ween, dat hij niet meer op een eens genomen besluit terugkwam.

Den volgenden dag ging ik met den aap vooruit naar de plek, waar wij onze voorstelling zouden geven. Vitalis zou wat later komen.

Toen ik er aankwam, bevonden zich er reeds vele menschen. Zij waren niet zoozeer gekomen om van onze voorstelling te genieten dan wel omdat zij hoopten, dat er iets tusschen Vitalis en den agent zou gebeuren. Ik werd met een applausje verwelkomd en ik was reeds genoeg artist geworden om daarmede tenzeerste gevlaid te zijn.

Eensklaps verscheen de politie-agent. Ik kan niet zeggen, dat die verschijning mij veel genoeg deed. Mijn meester Vitalis was tegen hem opgewassen, maar wat zou ik tegen hem kunnen doen? Het ergste was, dat de slimme Joli-Coeur den man, die gisteren ruzie gemaakt had met zijn meester, terstond herkende en hem op alle mogelijke wijze ging nadoen.

De aap bootste het loopen, het kijken, de armgebaren — kortom alles — van den agent na en het publiek gierde van het lachen.

Ik vreesde dat door deze gebeurtenis mijn meester het straks niet gemakkelijker zou hebben en ik verbood daarom Joli-Coeur herhaaldelijk. Doch zonder het minste resultaat. De aap was niet te regeeren, en zeker niet door mij, voor wien hij maar een schijntje ontzag had. De agent bleek mijn goed-

bedoelde pogingen echter verkeerd uit te leggen en dacht waarschijnlijk, dat ik het erop aanlegde om hem nog meer door den aap voor den mal te laten houden. Hij stapte over het touw en op een gegeven oogenblik kreeg ik zoo'n klap op het hoofd, dat ik over den grond tuimelde. Toen ik weer tot bezinning kwam zag ik, dat mijn meester de hand van den agent vasthield:

Gij moet dit kind, dat U niets gedaan heeft, niet slaan!

Vitalis' stem trilde van verontwaardiging.

De agent rukte zich los en greep nu op zijn beurt Vitalis beet:

— Ik arresteer U, mee naar het bureau!

De krachtige oude muzikant gaf den agent een duw, maar hij moest het afleggen tegen den politie-beambte, die zooveel jonger was dan hij.

— Mee naar het bureau, gebod de agent nog eens.

— Waarom?

— Allo geen praatjes, méé zeg ik!

Bevend had ik alles zien gebeuren. Mijn voor-gevoel van naderend onheil had mij dus niet bedrogen.

Vitalis werd weggevoerd. Waarheen? En voor hoelang?

Uit het publiek gingen stemmen op. Algemeen vond men, dat de agent volkomen ongelijk had.

Maar ondertusschen zat ik maar met de gebakken peren. Ik gaf zoo goed en zoo kwaad als het ging de voorstelling en ging toen moedeloos met mijn dieren naar huis.

Twee dagen later ontving ik van mijn meester

een brief, waarin hij mij mededeelde, dat hij Vrijdag aanstaanden voor de rechtbank moest verschijnen. Hij was aangeklaagd wegens wederspannigheid tegen het openbaar gezag. — Zorg, dat je op de zitting aanwezig bent, mijn jongen, schreef hij, en pas goed op jezelf en de dieren!

Met groote onrust in mijn hart verbeidde ik den Vrijdag. Ik was te weten gekomen, dat de zitting om negen uur beginnen zou en prompt op tijd was ik aanwezig.

Klokslag negen uur verschenen de rechters. Eerst kwamen menschen aan de beurt, die van diefstal en inbraak beticht werden. Zij allen verklaarden zonder uitzondering, dat zij zoo onschuldig als een lam waren aan hetgeen hun ten laste gelegd werd, maar die redeneeringen baatten nimmer wat, want ze werden allen veroordeeld en naar de gevangenis gezonden.

Eindelijk kwam mijn meester binnen. Hij liep tusschen twee gendarmen, alsof hij de zwaarste misdaad der wereld begaan had.

Met kalme stem vertelde hij de rechtbank, dat hij zijn zelfbeheersching verloren had toen hij zag, dat de groote stoere politie-agent mij, een jongen van nog geen negen jaar, die hem geen haarbreedte in den weg gelegd had, was gaan mishandelen.

Daarna werd de agent verhoord en hij draaide het zoo handig in zijn voordeel, dat de rechtbank overtuigd raakte van de schuld van Vitalis.

— Hebt ge nog iets te Uwer verdediging aan te voeren? vroeg de rechter,

— Ik heb in drift gehandeld, edelachtbare heer!

— Het is anders mijn meening, dat lieden van Uw

leeftijd hun drift meester moeten zijn, luidde het onvriendelijke antwoord.

Het vonnis werd uitgesproken. Twee maanden gevangenisstraf en een geldboete op den koop toe, Wederspanningheid tegen het gezag moest voorbeeldig gestraft worden.

Ik barstte bijna in snikken uit. Het was ook tè vreeselijk!

Twee maanden zou ik van mijn braven leermeester gescheiden worden!

En zou ik gedurende dien tijd wel in staat zijn voor mijn arme beesten te zorgen?

Ik zag hoe Vitalis, toen hij weggeleid werd, zijn oogen door de zaal liet dwalen. Ik begreep, dat hij mij zocht. En met inspanning drong ik mij door de rijen luisterenden — er zijn altijd menschen, die een rechtzitting een feest vinden — naar voren. Toen wij elkaar zagen, knikte ik Vitalis toe, en met mijn lippen vormde ik de woorden: — Ik zal goed voor alles zorgen!

Dat scheen hem te verlichten, want zijn gezicht ontspande zich.

Maar wat nu?

Ik ging terug naar den herberg, waar de eigenaar mij reeds opwachtte.

— En hoe is het met je meester afgelopen? vroeg hij.

— Twee maanden gaf ik somber ten antwoord.

— En nog boete ook?

— Ja, ook dát!

De herbergier keek even nadenkend voor zich uit en zei toen — Je begrijpt wel, dat ik jou en je dieren onmogelijk twee maanden crediet kan ge-

ven. Je moet dus maar meteen vertrekken. Zie, dat je iets verdient onderweg!

Ik deed nog een poging om den man te overreden ons te houden. Vitalis zou immers, zoodra hij uit de gevangenis ontslagen was, alles betalen. Maar de waard was niet te bepraten. Het risico vond hij véél te groot!

En zoo werd ik met mijn dieren verjaagd. Ik moest maar zien om aan de kost te komen.

Wij gingen het pad op. De honden begrepen, dat er met Vitalis iets bijzonders aan de hand was en zij sprongen onrustig om mij heen.

Met vriendelijke woorden en een stukje brood probeerde ik hen te kalmeeren. En het scheen, dat de verstandige beesten mij begrepen.

Het liep mij dien dag niet mee. In een klein dorpje, waar we doortrokken, had ik in het geheel geen succes. Vitalis had mij destijds op de harp leeren spelen en zangles gegeven. Ik deed mijn uiterste best maar niemand kwam naar mij luisteren.

En eindelijk werd ik door een barschen veldwachter verjaagd. Ik wist niet hoe gauw ik weg zou komen, want het lokte mij in het geheel niet aan, om, evenals Vitalis, gearresteerd te worden. Wat zou er dan van de beesten moeten worden?

De toekoms zag er waarlijk treurig uit. Ik bezat nog maar een klein stukje brood — dat we straks met zijn vijven deelen moesten — en mijn kapitaal bedroeg niet meer dan twee stuivers.

Wij liepen . . . liepen, totdat ik zoowel als de honden doorvermoeid waren geworden. Ik keek eens speurend om mij heen en zag, dat wij in de buurt van een kanaal waren gekomen. Op een

goed plekje ging ik zitten en begon het voedsel, dat ik in mijn zak had, in vijf gelijke deelen te verdeelen.

Joli-Coeur, die al eenige malen driftig op zijn buik getrommeld had, ten teeken, dat hem de maag kriebelde, kaapte zijn deel gauw onder mijn handen weg.

Het was heel weinig wat ik mijn beesten aan te bieden had, en toen zij hun schamele rantsoen op hadden, bleven zij mij dan ook verwachtend aankijken.

Maar ik had helaas niet meer voor hen. Ik vond het zelf heel treurig, maar ik kon nu eenmaal geen ijzer met handen breken. Om hen wat op te vroolijken nam ik de harp en begon wat liedjes te spelen en te zingen. Ik had vaak gehoord, dat muziek de moeheid verdrijft en ik herinnerde mij eensklaps, dat mijn wijze meester eens verteld had, dat soldaten, die een lange marsch maken, opgemonterd werden door de tonen van blaasmuziek.

En ik won het pleit. Zerbino, Capi en Dolce begonnen eigener beweging hun kunstjes te vertoonen. Ik was hartelijk blij, dat ik de dieren op deze wijze eenige afleiding had kunnen bezorgen.

Ook Joli-Coeur kwam gaandeweg in een beter humeur. Het scheen, dat ook hij de afwezigheid van zijn goeden meester en het ontbreken van een hem waardig maal begon te vergeten.

Onvermoeid speelde ik verder, totdat ik ineens in mijn nabijheid een stem hoorde roepen:

— O, kijk eens mama, wat is dat alleraardigst!

Ik keek om en ontwaarde, dat in het kanaal een fraaie salonboot, getrokken door twee paarden op

den oever, was komen te liggen. Op het dek lag een jongentje op een eenvoudige rustbank. Ik zag terstond, dat hij ziek was, want hij verroerde zich haast niet.

Hij zag dat ik hem gezien had en wuifde mij met zijn hand toe.

Hier zag ik mijn kans om wat te verdienen. Ik gaf de dieren bevel en spoedig daarop was onze vertooning in vollen gang.

Ook een dame, de moeder van het iongentie waarschijnlijk, was eveneens aan dek verschenen en keek met groote belangstelling toe.

Toen wij klaar waren, wenkte zij mij om naderbij te komen. Ik voldeed aan haar verzoek en niet lang daarna zat ik gezellig met Arthur Milligan (zoo heette hij) en zijn moeder te babbelen.

In allerlei dingen stelde zij belang. Vooral interesseerde het haar hoe ik eigenlijk aan de kost kwam. En heel openharig, want ik was in die lieve vrouw terstond een groot vertrouwen gaan stellen, verhaalde ik haar het ongeluk, dat mij en de dieren met de arrestatie van Vitalis getroffen had.

— En waar ga je nu vannacht slapen? vroeg ze.

— Wel, onder den blooten hemel, mevrouw, antwoordde ik, dat hebben we wel eens meer gedaan. Dat is voor kermisklanten, zooals wij zijn, niets bijzonders.

Zij sloeg haar handen ineen en Arthur rilde. Slapen in het vrije veld! O, zeker, hij had er wel eens over gelezen in een boek, maar dat zoo iets ook wèrkelijk gebeurde, n e e n, nat had hij nog nimmer geloofd!

Hoofdschuddend vroeg mevrouw Milligan of ik

en de dieren misschien trek in een lekker hapje eten zouden hebben.

Wij hadden tot heden, zooals men weet, nog niet te veel gehad, zoodat het aanbod met gretigheid aanvaard werd.

In een soort kajuitje, waar alles even proper en helder uitzag, werd een tafel gedekt. Heerlijke broodjes, roomige boter, goudgele kaas en een kan melk prijken op het hagelwitte laken.

Wat zag het er alles aanlokkelijk uit! De beesten, die tot nu toe zich netjes en rustig gedragen hadden, begonnen bij het zien van al dat lekkers ongeduldig te worden, maar met een enkel woord wist ik hen weder te bedaren.

Terwijl ik mij tegoed zat te doen, zag ik dat Arthur en zijn moeder in ernstig gesprek met elkaar gewikkeld waren. Het scheen mij eerst toe, dat Arthur iets verlangde, waaraan mevrouw Milligan haar goedkeuring niet kon hechten, maar naderhand bleek mij, dat zij het eens geworden waren.

Toen ik het laatste hapje en het laatste slokje naar binnen gewerkt had, kwam mevrouw Milligan, die mij rustig alleen had laten genieten, bij mij en vroeg of ik er lust in hebben zou gedurende den tijd, dat Vitalis in de gevangenis zat, het speelkameradje van Arthur te zijn. Ik zou dan met de dieren aan boord mogen blijven en een alleraardigst kamertje krijgen om te slapen.

Het leek mij alsof ineens de hemel voor mij geopend werd. Ik mocht aan boord van dit heerlijke schip blijven bij deze vriendelijke menschen, die mij, de honden en den aap volop te eten zouden geven? Dat beteekende dus, dat ik niet meer zou

behoeven te zwerven en elken dag te vreezen, dat ik den volgenden geen voedsel en onderdak zou hebben. Het geluk was bijna te groot!

— Nu, vroeg mevrouw, hoe denk je erover? Of blijf je liever langs velden en wegen zwerven met je dieren. Zeg maar eerlijk wat je het liefste doet hoor, wij zullen je tot niets dwingen!

— O neen mevrouw, jubelde ik, veel liever blijf ik bij U en Arthur!

Arthur, die deze laatste woorden gehoord had (ze waren ook luid genoeg geweest!) riep: — Hoeral En mevrouw Milligan, die blij was, dat haar zoon-tje een speelkameraadje van zijn leeftijd gevonden had, knikte mij goedkeurend toe.

Wat braken er nu heerlijke dagen aan! De boot gleed tusschen de groene oevers. Wij maakten muziek, of lazen wat, of studeerden, want Arthur mocht in geen geval van zijn moeder zijn werk verwaarloozen.

Het was met dien armen jongen een treurig geval. Hij had een heupziekte, die hem het loopen belette. Er was reeds veel aan gedokterd, maar steeds zonder resultaat. Nu hadden de geneesheeren als laatste redmiddel mevrouw Milligan dit verblijf op het water aanbevolen.

De dagen gingen als een droom voorbij. Soms kon ik mij niet voorstellen, dat ik hetzelfde jongentje was, dat bij moeder Barberin opgevoed en later door den Italiaanschen muzikant Vitalis gehoord was.

Ik wachtte mij er echter wel voor aan mevrouw Milligan en Arthur te vertellen wat ik in waarheid was: een vondeling! Ik wist immers te goed hoe de

menschen in het algemeen dachten over een van de straat geraapt kind. Mijn menschenkennis was nog niet groot genoeg om te beseffen, dat menschen, die hooger stonden, zooals mevrouw Milligan, daar anders over dachten.

Maar . . . er zouden donkere wolken aan den hemel van mijn geluk verschijnen.

Vitalis rekende er natuurlijk op, dat ik, wanneer hij na twee maanden uit de gevangenis ontslagen zou worden, aan de poort van de gevangenis op hem zou staan wachten, tezamen met de dieren. En ik was dit ook steeds van plan geweest, want de verrukkelijke uren, die ik op de boot doorbracht, hadden mijn edelen meester niet doen vergeten. Integendeel. Vaak als ik des avonds door het patrijspoortje van mijn kajuit naar de heldere sterren opkeek, vroeg ik mij af of Vitalis nu ook aan mij zou denken en dan zag ik hem voor mij in zijn eenzame steenen kerker. Dan vloemde mijn hart over van medelijden.

De tijd begon te naderen, dat mijn meester weder in vrijheid gesteld zou worden. Ik sprak er met mevrouw Milligan over en deze zeide mij, dat de boot te ver van Toulouse af was, om er weer heen te varen. Ik zou dus met den trein moeten gaan. Maar . . . hoe zou ik er over denken om altijd bij haar te blijven?

— Dat doe je toch zeker, drong Arthur aan en hij keek mij vol verlangen aan.

Hoewel Vitalis nooit slecht voor mij geweest was — integendeel, hij had mij als een vader behandeld — trok het zwervende leven mij niet meer aan, nu ik de weelde van een rustig bestaan had

leeren kennen. Ik antwoordde dus zonder bedenken, dat ik het heerlijk vinden zou bij mevrouw Milligan te mogen blijven.

Maar toen vond Arthurs moeder het noodzakelijk mij erop te wijzen, dat het leventje voor ons niet altijd zoo makkelijk zou blijven als het tot heden geweest was. Het varen zou spoedig afge-loopen zijn — de winter kwam in het land! — en dan zouden wij, als alle andere menschen, in een huis gaan wonen en onzen tijd moeten wijden aan ernstige studie. Wij — Arthur en ik — zouden toch later nuttige leden van de maatschappij dienen te worden.

Mevrouw Milligan had dit eigenlijk niet eens behoeven te vertellen, want dat ik had ook wel uit mijzelf begrepen.

En hoe lachte het mij toe. Studeeren! Boeken bezitten! Een knap mensch worden, die in zijn eigen onderhoud kon voorzien!

Ik juichte bij het vooruitzicht. Maar, er bleef nog altijd een groot m a a r bestaan. Zou Vitalis, die mij gehoord had, zijn toestemming geven?

— Dat doet hij natuurlijk, meende Arthur, doch zijn moeder deelde dat optimisme niet zoo grif.

HOOFDSTUK VI.

Vitalis besluit.

Mevrouw Milligan had een briefje aan Vitalis geschreven, waarin zij hem verzocht om met een bepaalden trein naar Cette te willen reizen. Zij zou hem gaarne in een hotel aldaar ontmoeten.

Weinige dagen later kwam het antwoord. Het was zeer kort, doch hij zou komen.

In angstige spanning werd nu de tijd doorgebracht, die ons nog scheidde van de beslissing, die Vitalis te mijnen opzichte zou nemen.

Ik was reeds eenige malen in moeilijkheden gekomen, want Arthur, die een schrandere jongen was, had reeds een paar maal gezegd: — Wanneer die oude muzikant geen toestemming geeft, wel dan schrijven wij doodeenvoudig aan je ouders. Die hebben, als het er op aankomt, het meeste over je te vertellen!

En zoo was ook de meening geweest van mevrouw Milligan. Ik was weggelopen om een antwoord te ontgaan, want ik wilde voor geen geld van de wereld bekennen, dat ik een vondeling was! Telkens ontweek ik om over mijn ouders te spreken.

De dag brak aan. Mevrouw Milligan had het goed gevonden, dat ik naar het station zou gaan om Vitalis te verwelkomen.

Voor den ingang van het stationsgebouw stond ik met de dieren op de terugkomst van mijn meester te wachten. Het was net of de beesten roken, dat er iets bijzonders gebeuren ging, want zij waren buitengewoon ongezeglijk en onrustig.

Daar kwam de oude man aan! De honden renden op hem af en sprongen, uitgelaten van blijdschap, tegen hem op. Wat beschroomd kwam ik naderbij. Hij nam mij in zijn armen en ik moet bekennen, dat mij op dat oogenblik de tranen in de oogen schoten.

Wat zag Vitalis er bleek en vermagerd uit! Ik kon mijn blik niet van zijn arme ingevallen gezicht afhouden!

— Ja, mijn jongen, glimlachte mijn meester, de gevangenslucht krijgt de menschen wel klein!

Wij sloegen de weg in naar het hotel, waar mevrouw Milligan mijn meester verwachtte.

Het was gelukkig tamelijk dichtbij — hoogstens twintig minuten loopen.

In het hotel gekomen, beduidde Vitalis mij, dat ik maar even in de vestibule moest wachten, terwijl hij met mevrouw Milligan sprak.

Dit stelde mij erg teleur, want ik was gaarne bij het onderhoud tegenwoordig geweest.

Maar ik zag wel aan het gezicht van mijn meester, dat hij in dit opzicht niet tot andere gedachten te brengen was.

Ik ging op een stoel zitten en reeds na een kwartiertje kwam Vitalis terug.

Hij liep langzaam de trap af en ik probeerde om op zijn gezicht te lezen welk lot mij wachtte: hernieuwd zwerven of een rustig veilig tehuis?

Maar zijn eerste woorden sloegen reeds terstond mijn hoop den bodem in.

— Ga even afscheid nemen, beval hij mij, want aanstonds vertrekken wij.

Ik zei niets, kòn niets zeggen, maar stormde de treden op en de kamer van mevrouw Milligan binnen. Arthur was juist bezig eenige onvriendelikheden aan het adres van Vitalis te uiten.

— Hij is een akelige hardvochtige oude man, zei hij tegen zijn moeder, en ik wil, dat Remi bij ons blijft. Die oude kermisgast is zijn vader niet en heeft niets over hem te zeggen!

Maar mevrouw Milligan schudde het hoofd en zei op bestraffenden toon, dat Arthur zoo niet over den ouden Vitalis mocht spreken. Zij had hem leeren kennen als een beschaafd en eerlijk man, die op zijn manier het beste voor het kind, dat aan zijn zorgen toevertrouwd was, op het oog gehad.

— Hij is een leelijke egoistische oude man, hield Arthur woedend vol.

Zijn moeder legde hem nu echter het zwijgen op. Zij wilde in geen geval hooren, dat door haar zoon op een dergelijke wijze gesproken werd over een man van de jaren van Vitalis.

Met een gebroken hart nam ik afscheid. Snikkend verliet ik de kamer. Ik hoorde nog hoe Arthur mij nariiep, maar ik keerde mij niet meer om.

Langen tijd liepen Vitalis en ik zwijgend naast elkander voort. Mijn oude meester was diep in gedachten verzonken. Slechts een keer hoorde ik hem mompelen: — Ik deed het voor zijn eigen bestwil.

En na wat de nobele mevrouw Milligan gezegd

had, geloofde ik ook wel, dat Vitalis uit edele motieven en niet uit eigenbaat zoo gehandeld had. Hij zou stellig wel zijn goede redenen gehad hebben, om mij niet bij mevrouw Milligan en haar zoon te laten. Maar intusschen was ik daar toch maar het slachtoffer van. Wat had ik gaarne gestudeerd! Met behulp van knappe leeraren!

Het leven scheen mij echter voorbestemd te hebben een arme zwerver te blijven, zonder huis en zonder vaderland.

Het was het verstandigste mij maar gelaten in dit lot te schikken.

HOOFDSTUK VII.

Groote rampen.

Over de tijden, die nu komen, zal ik maar zeer kort zijn. Wanneer ik uitvoerig zou worden, zouden mij de vreeselijke herinneringen stellig te machtig worden.

Op een nacht — toen wij tijdens een ontzettende sneeuwstorm in een hut in een bosch onze toevlucht gezocht hadden — werden door mijn onoplettendheid Zerbino en Dolce door wolven verscheurd. Mijn goede meester was bijna radeloos, want waarvan zouden wij nu, zonder die beide schrandere honden, aan de kost moeten komen?

En daarmede hield onze ellende niet op. Ook Joli-Coeur moesten wij missen. Het arme dier had op dien verschrikkelijken nacht kou gevat en stierf een dag later.

Wat stond ons nu te doen?

Wij, mijn meester, Capi en ik, trokken in de richting van Parijs.

Ik zal dien tocht nooit in mijn leven vergeten, al zal ik ook honderd jaar oud worden! Zwijgend gingen wij naast elkander voort. Urenlang en met een leege maag, die steeds om voedsel vroeg!

Des nachts sliepen wij onder den hemel of in een schaapskooi.

Een enkele herder, die medelijden met ons had,

stond mij af en toe genadiglijk toe om een schaap te melken. Wat deed zoo'n kop schapemelk ons dan goed!

De armoede grijsde ons aan alle kanten tegen. Hoe zouden wij nu nog onze voorstellingen kunnen geven? En het meeste kwelde mij nog de gedachte, dat het mijn schuld was, dat al deze ellende over onze hoofden was losgebroken. Want indien ik op dien nacht wakker gebleven was om de wacht te houden, zooals ik Vitalis beloofd had, dan zouden Zerbino en Dolce niet verscheurd zijn en dan zou Joli-Coeur niet in een boom hebben behoeven te vluchten, waarin hij halfbevroren raakte.

Maar mijn meester liet nimmer een woord van verwijt over zijn lippen komen. Hij begreep wel, dat ik niet met opzet mijn plicht verwaarloosd had, doch dat de slaap mij had overmand.

Toen Parijs in zicht kwam — de stad van mijn droomen — kuchte Vitalis eenige malen, keek mij van terzijde aan, en ik kende hem reeds voldoende om te begrijpen, dat hij aanstalten maakte een ernstig gesprek met mij te beginnen.

Ik had het goed gezien.

— Beste jongen, begon hij, ik moet eens met je praten.

Dat „beste jongen" sneed mij door het hart en ik had weder moeite mijn tranen te bedwingen.

— Kijk eens, zei Vitalis, ik weet niet hoe ik in Parijs, waar de menschen zoo veeleischend zijn, iets kan verdienen, zonder Dolce, Zerbino en Joli-Coeur. Ik heb daarom besloten jou tijdelijk in de kost te doen bij één mijner Italiaansche vrienden. In dien tusschentijd ga ik dan de Italiaansche kin-

deren in Parijs muziekles geven. Ik speel dat wel klaar. En onderwijl schaf ik mij een paar nieuwe honden aan, die ik zal africhten. Wanneer de lente weer in het land gekomen is, gaan we opnieuw op stap. Dan hoop ik naar Engeland over te steken.

Het vooruitzicht om van mijn goeden meester gescheiden te worden, lokte mij allesbehalve aan en ik zei hem dat dan ook zonder omwegen.

— Lieve jongen, ik zie geen andere uitkomst, antwoordde Vitalis, ook mij zal de scheiding zwaar vallen. Maar tegen het noodlot is het moeilijk vechten!

Ik begreep, dat hij, zooals gewoonlijk, ook wel deze keer gelijk zou hebben en ik schikte mij reeds bij voorbaat in het lot, dat mij te wachten stond.

Parijs, waarvan ik zoo gedroomd had, viel mij heelemaal niet mee.

Dat had ik mij inderdaad heel anders voorgesteld. Met afschuw keek ik naar de krotwoningen in de smerige straten en stegen, waar wij doorheen kwamen. Was dat niet het mooie, wereldberoemde Parijs? Ik kon het nauwelijks gelooven.

Vitalis zag de teleurstelling op mijn gezicht en zei bemoedigend:

— Lieve jongen, dit is het ware Parijs niet! Het ware Parijs is vol schoone gebouwen en vol vroolijke hartelijke menschen, die het leven en de zon liefhebben.

Ik knikte, en merkte eensklaps, dat ik eigenlijk te vermoeid was om te antwoorden.

In een sombere straat — Vitalis bleek in het groote Parijs uitmuntend den weg te kennen — gingen wij een onzindelijk-uitziend gebouw binnen.

Wij beklommen eindelooze nauwe trappen en kwamen tenslotte aan een deur, waarop met koeien van letters geschreven stond: G a r o f o l i.

Hier moesten wij blijkbaar zijn. Vitalis klopte op de deur en deed deze vrijwel tegelijkertijd open. Ik keek in een ruim, doch onbeschrijflijk vuil en wanordelijk vertrek. Langs de muren stonden twaalf ledikanten, die met vodden bedekt waren.

Een knaap van mijn leeftijd, met een veel te groot hoofd op de smalle schouders, kwam ons tegemoet.

— Is je meester thuis? vroeg Vitalis op vriendelijken toon.

— Neen meneer, signor Garofoli is vijf minuten geleden vertrokken.

— En wanneer zal hij terug zijn?

— Over een paar uur.

— Goed, zeg hem dat Vitalis geweest is en in den loop van den dag zal terugkomen.

— Uitstekend, signor, antwoordde het ventje gedwee, ik zal de boodschap overbrengen.

Ik dacht, dat ik weder met Vitalis vertrekken zou, maar dat was een misrekening.

— Blijf jij maar hier uitrusten, jongen! zei mijn meester.

Het is mogelijk, dat ik hem een beetje argwanend aanzag, want hij zei onmiddellijk daarop: — Nee, wees gerust, ik kom beslist weer terug.

En toen verdween alle vrees, dat Vitalis mij hier hulpeloos achterlaten zou, want ik wist, dat mijn meester een man van zijn woord was.

Vitalis verdween en ik bleef met den ietwat mismaakten jongen, die Mattia heette, alleen achter;

spoedig begonnen wij een praatje en al gauw vernam ik welk een wreed, slecht mensch die Garofoli was. Ongeveer twintig jongens waren in zijn dienst. Zij moesten met bedelen aan de kost komen. Dat wil zeggen: zij moesten het geld, dat zij ophaalden, aan den Italiaan afdragen en deze gaf hun in ruil daarvoor te eten. En wee dengene, die zijn dagelijksche portie stuivers niet binnenbracht! Dan werd de karwats in dienst gesteld!

Ik rilde bij de gedachte, dat ik bij d e z e n man zou moeten wonen.

Maar gelukkig ontkwam ik aan dat vreeselijke lot. Dat ging aldus in zijn werk. De Italiaan was juist bezig eenige jongens den rug met zijn geeselswerktuig te bewerken, toen onverwachts Vitalis binnentrad. Ontsteld bleef mijn grijze meester staan en beet Garofoli toe: — Gij zijt een bandiet om die kinderen zoo te mishandelen en wanneer ik mijn plicht deed liep ik terstond naar de politie.

Garofoli, die een zeer onaangenaam gezicht had, waarin een paar loensche oogen spiedend de wereld inkeken, verbleekte eerst een weinig, maar toen herwon hij zijn brutaliteit en siste Vitalis toe: — Ik zou maar niet zooveel praats hebben, oude, want anders kon ik op mijn beurt. . . .

Vitalis liet hem echter niet den tijd zijn zin af te maken.

Hij nam mij bij de hand en verliet het vunzige vertrek.

Buiten gekomen, haalde ik verruimd adem. Ik was tenminste aan deze hel ontsnapt. Maar telkens dacht ik met medelijden terug aan dien armen kleinen Mattia, die honger leed en elken dag slaag

kreeg.

Wij liepen verder. . . .

Onze magen rammelden en ik merkte, dat Vitalis, die naast mij voortstropelde, òp was van vermoeidheid.

De avond begon te vallen en een koude wind stak op. Wij huiverden.

Eindelijk waagde ik te vragen: — Moeten wij nog ver meester?

Maar Vitalis scheen mij niet te hooren. Ik keek hem van terzijde aan en merkte tot mijn ontzetting, dat hij zich haast niet meer op den been kon houden.

— Bent U ziek? vroeg ik wat luider.

Vitalis knikte en bekende: — Lieve jongen, ik kan bijna niet meer! Mijn beenen weigeren haast den dienst!

— Waar gaan wij heen? vroeg ik angstig.

— Naar een steengroeve, die ik van vroeger ken, daar kunnen wij misschien eenigermate beschut den nacht doorbrengen.

En wederom ging het voort. . . .

Laat ik den lijdensweg niet beschrijven dien, wij in de duisternis en de felle kou aflegden! Wij dwaalden en dwaalden en v e r d w a a l d e n t e n s l o t t e . En toen wij eindelijk het doel bereikt hadden, bleek de groeve door een hooge muur omringd te zijn, waar wij dóór noch òver konden.

Ik dacht, dat Vitalis in zwijm viel van kou en ellende. Maar de kranige grijsaard hield zich nog goed. Wij kwamen langs een soort kuil in den grond en daar legden wij ons in neer, ons met wat stroo tegen de kou beschermende.

Plotsilig nam Vitalis mij in zijn armen en drukte mij lang tegen zijn hart. Ik klappertandde van kou en angst. Wat deed mijn meester vreemd!

En toen werd alles voor mijn oogen donker. . . . ik had een gevoel alsof ik wegdreef op hooge golven in een verschrikkelijke donkerte.

HOOFDSTUK VIII.

Een nieuw tehuis.

Toen ik de oogen weer opsloeg, lag ik in een zacht en helder bed.

Verbaasd keek ik om mij heen.

Waar was ik?

En waar was Vitalis, mijn meester?

Ik wilde juist om hulp gaan roepen, toen zich een gestalte over mijn bed boog.

— Hoe gaat het? hoorde ik een vriendelijke stem vragen. Ik keek op en zag in het gezicht van een man.

— Waar is mijn meester? vroeg ik.

— O, zeide de man, was hij niet je vader, maar je meester? Nu, dan kan ik het je ook wel dadelijk zeggen. Vanochtend vroeg zag ik jullie liggen. Jij was versteend van kou en je meester was reeds gestorven....

— Gestorven? herhaalde ik werktuigelijk en eensklaps vloeiden mij de tranen uit de oogen.

— Hield je zooveel van hem? vroeg de man op zachten toon.

— Ja, hij was zoo goed voor me, stamelde ik.

— Nu blijf nog maar wat liggen, en wacht maar met praten, totdat je je weer heelemaal goed voelt, beste jongen!

De man ging heen en nam plaats aan een tafel.

Ik richtte mij op en zag, dat om den disch ook anderen geschaard zaten.

— Was het zijn vader niet? hoorde ik een meisje vragen.

— Neen, antwoordde de man, de grijsaard was zijn meester, maar het schijnt, dat deze altijd heel goed voor hem geweest is, want toen ik vertelde, dat de stumper gestorven is, begon hij te huilen.

Ik gevoelde mij weer wat beter en kroop uit bed. Met verlangen luisterde ik naar het geklikklak van de lepels der etenden.

Maar ik zou niet lang behoeven te wachten. Een klein meisje, dat met den naam Lize aangesproken werd en mij reeds eenige malen meewarig aangekeken had, bracht mij gauw een diep bord overheerlijke soep, dat ik schielijk opat. Ik had ook zoo'n honger!

— Nou, nou, lachte de vader, jij kunt er mee overweg hoor! Lust je nog een bordje?

Ik knikte gretig van ja, al schaamde ik mij tegelijkertijd ook een beetje voor mijn gulzigheid.

Toen ook het tweede bord leeg was, meende ik deze brave familie — waar de plaats der overleden moeder door de oudste dochter Marie ingenomen was — met een stukje muziek te moeten beloonen. Ik greep mijn harp en begon te spelen en te zingen. Het Napolitaansche lied, dat ik van mijn meester geleerd had!

Wat vonden zij dät mooi! De kleine Lize klapte in haar handen en ook de anderen gaven duidelijke teekenen van bijval.

Toen ik gereed was, wilde ik weder gaan. Ik had de zorg over Capi en dân. . . ik wilde weten

of mijn meester werkelijk gestorven was. Het kon immers zijn, dat hij evenals ik, slechts bewusteloos geweest was.

— Wil je je zwervend leven weer beginnen? vroeg de vader, die, naar ik te weten kwam, Acquin heette en bloemkweeker van zijn vak was.

— Wat moet ik anders doen, meneer? vroeg ik moedeloos.

Even dacht de man na en toen zei hij: — Wanneer je bereid bent hard te werken, kun je bij mij de kost verdienen, jongen! Zou je dat willen?

— O, doe dat toch! klonk het uit de monden van zijn kinderen en vooral zijn zoons Lex en Benjamin riepen dit het hardst.

Het voorstel lachte mij buitengewoon toe. Geen kou en geen honger meer, maar een warm tehuis en goed eten! Maar toen dacht ik ineens aan Capi en op hetzelfde oogenblik krabde het trouwe beest aan de deur. Lize sprong op, en deed open. Kwispeelstaartend kwam het lieve beest naar mij toe. Ik streelde hem over den verstandigen kop en zei lieve woordjes tegen hem.

— Natuurlijk, zei Acquin, mag je hond ook blijven!

Hij had zeker mijn angst voor Capi geraden, de brave man.

En toen was het pleit beslecht. Ik bleef bij den bloemenkweeker.

De kinderen juichten en mij sprongen de tranen in de oogen van vreugde over zooveel hartelijkheid. De wereld was toch nog niet zoo hard en zoo slecht als ik weleens gedacht had.

Toen nam Acquin mij mede naar het politie-

bureau. De commissaris wilde namelijk eenige inlichtingen over Vitalis hebben.

Ik kon hem echter niet meer zeggen dan dat hij Vitalis heette en afkomstig was uit Italië.

Heeft hij kennissen in Parijs? informeerde de politiechef.

Ik noemde de naam van Garofoli.

— Prachtig, zei de commissaris, dan moeten we daar maar eens informeeren.

En zoo geschiedde het. En toen kwam ik het geheim te weten van het leven van mijn gestorven meester. Hij heette eigenlijk niet Vitalis. Zijn werkelijke naam was *Balza ni* en hij was een halve eeuw geleden de beroemdste Italiaansche zanger, die Rome, Napels, Florence, Milaan, Parijs en Londen met zijn heerlijke kunst in verrukking gebracht had. Men noemde hem de koning der zangers. Maar op een zekeren dag bemerkte hij, dat zijn stem achteruit ging, dat hij zijn gloriетijd gehad had. En de trotsche fiere Balzani ging liever als een zwerfde wereld door dan als een onttroond vorst.

Wat moet mijn brave meester een verdriet gehad hebben!

Veel, dat ik nooit begrepen had, werd mij nu duidelijk.

Ik had mij geveleid met een ijdele hoop. Mijn meester was werkelijk gestorven. Gestorven van kou en honger. Hij, eenmaal de grootste der grooten!

Op den dag van zijn begrafenis, kon ik des morgens helaas niet opstaan. In mijn borst had ik een brandende pijn en de geneesheer, dien vader Acquin aan mijn bed liet roepen, constateerde long-

ontsteking.

Geruimen tijd zweefde ik tusschen leven en dood, maar, dank zij de trouwe zorgen van Marie, herstelde ik.

Er braken twee gelukkige jaren voor mij aan. Ik werd opgenomen in den familiekring van den bloemenkweeker en ik had nimmer een seconde berouw van mijn besluit om te blijven.

Mijn harp hing aan den muur en vader Acquin zei vaak:

— Lieve jongen, zoo je ooit weer gelokt wordt door het vrije leven in de groote wereld, geneer je dan niet, maar neem rustig je instrument. Ik zal het begripen en het je niet kwalijk nemen.

Maar . . . ik had meer dan genoeg van dat zoogenaamde vrije leven. Het vrije leven, dat je verhongeren en doodvriezen liet, zooals het 't mijn edelen meester had laten doen.

Balzani! Hoe vaak nog dacht ik aan hem terug! Dikwijls ook bezocht ik des Zondags zijn graf. Uren zat ik dan bij de eenvoudige groeve en voor mijn geestesoog verrezen het goede gezicht en de indrukwekkende gestalte van den man, die mijn leermeester geweest was — van den man, aan wien ik zoo onnoemelijk veel te danken heb gehad.

Ik wenschte wel, dat het steeds zoo zou kunnen blijven, zooals het was. Ik had het bij vader Acquin goed. Men hield van mij en deed alles om mij het gemis van een vader en moeder te doen vergeten.

Maar ook dit geluk zou niet bestendig van duur blijken te zijn.

Op een dag brak een storm uit en . . . de kassen van mijn armen pleegvader werden totaal vernield.

Als een toonbeeld der wanhoop zat de man bij de ruïne.

In den beginne wist ik niet wat dit beteekende, ik dacht, dat de aangerichte schade met hard werken wel weer ingehaald zou kunnen worden. Maar Marie en Lex lichtten mij al spoedig anders in. Van inhalen kon geen sprake zijn. Tien of elf jaar geleden had vader Acquin huis en tuin gekocht tegen een maandelijksche aflossing der koopsom. Hard had hij gearbeid om het zoover te krijgen als het nu was. Het huis had hij laten verbouwen en den tuin laten moderniseeren. De huisheer loerde thans op den dag, waarop vader Acquin een termijn niet zou kunnen betalen. Dan zou hij terstond op alles beslag laten leggen en dan was het harde arbeiden van den bloemenkweeker tevergeefs geweest.

En thans was voor den huisheer die dag aangebroken. De ellendeling wachtte niet lang met het nemen van maatregelen tegen den armen Acquin, die zijn levenswerk zoo jammerlijk in puin zag storten. de deurwaarder kwam en nam al onze bezittingen in beslag. Lex, die woedend toegezien had hoe de man alles, wat in huis was, opschreef, zei naderhand knarsetandend tegen me: — Voor het baantje van deurwaarder moet je ook in de wieg gelegd zijn. Ik begrijp niet hoe er menschen op de wereld bestaan, die eten kunnen van de ellende van anderen. En heb je die heeren wel eens ontmoet? Ze wonen zelf in mooie huizen en genieten het vette der aarde. Maar één ding is zeker: bij niemand zijn ze gezien. Iedereen heeft van een deurwaarder een instinctmatigen afkeer. Men mijdt ze, laat hen zooveel mogelijk aan hun lot over,

zoals men vroeger den beul deed.

Toen hij zijn hart gelucht had, werd hij weer wat rustiger.

Maar thans moest overwogen worden wat ons te doen stond.

Vader Acquin, die, na den eersten slag, zijn hoofd weder opgericht had, trachtte te redden wat nog te redden viel.

Met schier bovenmenselijke inspanning probeerde hij aan den greep van het noodlot te ontkomen. Maar al zijn pogen was tevergeefs!

Op een middag kwam hij thuis en viel moedeloos in een stoel neer.

Verschrikt stonden we om hem heen. Niemand van ons durfde iets te vragen. We begrepen wel, dat hij slechte tijdingen kwam brengen.

Maar toen begon hij reeds uit zichzelf te praten:

— Kinderen, zei hij, ik ben verloren. Ik heb alles gedaan wat ik kon, maar ik heb het allervreeselijkste niet kunnen afwenden. Alles wordt hier verkocht en wat aan mijn schuld tekort komt, zal ik met mijn vrijheid moeten boeten!

Eerst begrepen wij niet wat hij bedoelde, maar weldra drong de verschrikkelijke waarheid tot ons door: vader Acquin moest vijf jaren de gevangenis in. Hij kon niet al zijn schuld voldoen en daarom . . . vijf lange jaren de cel!

Lex en ik, wij balden onze vuisten tegen deze krankzinnige maatschappij, die iemand vijf jaar van zijn vrijheid beroofde, omdat hij op een gegeven oogenblik onmachtig was zijn schuld te betalen. Niet omdat hij zijn geld verbrast had, neen doch omdat de elementen zich tegen hem gekeerd en

zijn bezittingen verwoest hadden. Dwaze hardvochtige wereld!

Maar wat hielp ons protest? Wij konden de wereld niet veranderen.

En op een kwaden dag verscheen weder de edele deurwaarder — de man, die zijn geld verdiend met de tranen en de slapeloze nachten van anderen — thans was hij vergezeld van twee politiedienaren.

Vader Acquin werd gehaald om naar de gevangenis overgebracht te worden.

Lize klampte zich aan haar vader vast. De lieve Lize, van wie ik zoo zielsveel was gaan houden, smolt in haar tranen. Spreken kon het kind niet, want zy was eenige jaren geleden na een ernstige ziekte stom geworden, maar haar welsprekende oogen spraken een duidelijker taal dan woorden konden doen.

Het was een hartverscheurend tooneel, toen vader Acquin weggeleid werd.

HOOFDSTUK IX.

Weder de wereld in.

Er moesten maatregelen genomen worden. De familie Acquin, die tot heden zoo gelukkig geleefd had, spatte als een zeepbel uit elkaar.

Een tante kwam Lize halen, Marie ging in betrekking, en de jongens kregen werk in de mijnen.

Mij restte dus niets anders dan mijn harp van den muur te nemen en met Capi weder het oude zwerfleven te beginnen.

Van allen kreeg ik een aandenken en Marie, die altijd geloofd had, dat ik nog eens een groot musicus zou worden, vroeg mij: — Je zult ons toch niet vergeten wanneer je een beroemd man bent? Zul je dan nog eens aan ons terugdenken?

Ik kon niet antwoorden. De tranen vloeiden mij over de wangen. Ik zou deze brave menschen, die mij gedurende twee jaren een gelukkig tehuis gegeven hadden, vergeten? Nooit!

En zoo ging ik, na een hartroerend afscheid, op een ochtend met mijn trouwen Capi in de richting van Parijs, dat eens de stad van mijn droomen was!

Maar hoe bitter was de stad mij tegengevallen!

Ik was eerder in Parijs dan ik dacht. Het peinen over het verleden had mij blijkbaar den weg bekort.

Eensklaps werd mijn oog door iets merkwaardigs

getroffen. Ik zag een gezicht, dat mij uitermate bekend voorkwam. En toen herinnerde ik het mij onmiddellijk: het was Mattia, de jongen, dien ik in het verschrikkelijke huis van dien Garofoli ontmoet had.

Snel stapte ik op hem toe en het bleek, dat hij ook mij niet vergeten was.

— Wat doe je hier? vroeg ik.

— Kijken of ik iets verdienen kan! En hij wierp een liefkozenden blik op zijn viool.

— Mag je dan weer op straat van je meester? Ik dacht, dat hij je in huis hield, om voor de huishouding te zorgen. Had je me dat niet verteld?

— Garofoli is weg, vertelde Mattia.

— Weg?

— Ja, hij heeft één van de jongens zóó geslagen, dat de stumper gestorven is en nu zit Garofoli voor moord in de gevangenis.

Alhoewel ik de gevangenis een ontzettend oord vind, kon ik toch niet anders dan opgelucht ademhalen bij het nieuws, dat die schelm van een Garofoli veilig en wel achter de tralies zat. De schavuit had gekregen wat hem toekwam.

En nu moest Mattia zijn eigen kostje ophalen. Nu, dat zou hem wel lukken. Hij was een uitmuntend muzikant, die schitterend met de viool overweg kon.

— Wat doe jij? vroeg Mattia mij.

— O, zei ik trotsch, ik ben directeur van een gezelschap.

Mattia keek mij met zijn prachtige oogen vol eerbied aan.

Directeur van een gezelschap, dacht hij zeker,

dàt was om de maan geen kleinigheid.

— Zeg eens, begon hij, zou je voor mij geen plaatsje bij je gezelschap hebben? Maar.... eh.... zeg eerst eens, waarom ben je bij dien ouden Itali-aan weg? Behandelde hij je ook niet goed?

— Vitalis was als een vader voor mij, vertelde ik. En toen kreeg Mattia het verhaal van mijn we-dervaren te hooren.

Af en toe hoofdschuddend, hoorde hij toe. In elk geval had ik het bij vader Acquin getroffen. Zoo'n buitenkansje had hij, Mattia, nu nog nooit eens gehad! En wederom vroeg hij:

— Kan ik geen deel uitmaken van je gezelschap? Da zou mij heel wat makkelijker zijn, dat begrijp je wel.

Toen bekende ik dien braven Mattia maar, dat ik een beetje gepocht had, en dat mijn heele ge-zelschap bestond uit.... mijzelf en Capi.

Maar dat scheen Mattia in het geheel niet erg te vinden.

— Laten we samen wat probeeren te verdienen, stelde hij voor.

Ik sloeg onmiddellijk toe. Tezamen met Mattia zou het mij ook niet zoo zwaar vallen. In de eerste plaats speelde hij heel goed viool en in de tweede plaats zouden wij op de lange eenzame wegen wat gezelschap aan elkaar hebben.

Wij gingen terstond aan den slag. Op een geschikt plaatsje toonden wij den kijkers en luisteraars wat we konden. Mattia streek de viool, ik speelde op de harp en Capi deed de grappigste danspasjes, die hij van Vitalis geleerd had.

De menschen vermaakten zich kostelijk en in

ons geldbakje kwam zooveel, dat wij ruimschoots tevreden waren. Negen stuivers bij elkaar. Dat was voor het eerste begin werkelijk niet mis!

Vroolijk gingen we verder. Bij den eersten den besten bakker stapten we binnen en kochten heerlijke knappende broodjes.

Wij kwamen later op den dag, eigenlijk al tegen het vallen van den avond, bij een boerenhofstede, buiten Parijs. Men bleek daar bruiloft te vieren. Mattia gaf mij een stootje tegen den elleboog en zei: — Daar valt wat te verdienen!

Moedig stapten wij erop af. Het succes in Parijs, waar de menschen toch wel een en ander gewend waren, had ons zelfvertrouwen geschonken.

Een jongeman met een rood gezicht kwam naar ons toe:

— Wel, heeren, vroeg hij lachend, wat is er van jullie dienst?

— Zoudt U niet een stukje muziek willen hooren? vroeg ik met de deftige buiging, die Vitalis ook altijd maakte wanneer hij zijn diensten aanbood.

— Een mopje muziek? Wel ja, dat kan gebeuren! Vooruit maar!

En weldra waren wij aan het spelen, dat de stukken er afvlogen. De bruiloftsgangers dansten en wij maakten muziek. Er scheen geen einde aan te zullen komen.

De bruid, een lieve jonge vrouw, die ons al eenige keeren aandachtig opgenomen had, zei tenslotte: — Nu is het genoeg. Die jongens zijn doodmoe. Ze moeten wat eten en jullie mogen hen wel flink beloonen!

Toen ging Capi met het bakje rond en ziet, het

regende geldstukjes en geld s t u k k e n!

Vervolgens werd het sein gegeven om aan tafel te gaan en de jongens en Capi kregen dapper hun deel. Daar zorgde de bruid wel voor!

Na den maaltijd, die rijkelijk lang duurde, werd nog een dansje gewaagd. Maar toen moesten de jongens zich ter ruste begeven. Er was wel een plaats op de boerderij, waar zij overnachten konden.

De bruid knikte hen vriendelijk toe en zei, dat ze eigenlijk nog veel te klein waren om zoo te zwerfen van het eene dorp naar het andere!

In het hooi telde ik met Mattia onze ontvangst. Er viel wat licht door een kier, zoodat we vrij goed zien konden.

Wij wisten wel, dat we niet slecht geboerd hadden, maar dat we z o o veel zouden hebben, neen, dat hadden wij niet kunnen vermoeden.

Negen en twintig francs! Wat een schat voor twee arme jongens, die van de hand in den tand moesten leven. Het was bijna niet te gelooven, dat wij de bezitters waren van zulk een groot kapitaal. We voelden ons rijkaards. Och, als dat mijn meester Vitalis nog eens had mogen beleven!

Den volgenden ochtend gingen wij, nadat men ons nog heerlijke boterhammen gegeven had, weer vroeg op het pad. Langs weiden en groenende boomen liepen wij. En eensklaps moest ik onweersstaanbaar denken aan moeder Barberin. Wat zou er van haar geworden zijn? Zou zij nog weleens aan mij gedacht hebben?

En toen kreeg ik een plan: ik zou met Mattia best naar Ussel kunnen gaan en dan naar het kleine

dorpje, waar ik als kind geleefd had. Wat zou moeder Barberin gelukkig zijn mij weer eens te zien en wat zou ik gelukkig zijn mijn lieve pleegmoeder in de armen te kunnen vliegen. Maar tegelijkertijd viel een schaduw door mijn denken. Barberin! Mijn pleegvader, die zich zoo weinig om mij bekommerd had, dat hij mij voor een handvol geld eenvoudig verhuurd had. Wat zou hij nu doen? Misschien zou hij het wel weer in zijn hoofd halen om een voordeeltje uit me te slaan!

Maar toen kreeg ik een ander idée. Ik zou Mattia vooruit kunnen zenden om te verkennen of den weg veilig was. Barberin zat meermalen in den herberg en van zoo'n gelegenheid zou ik gebruik kunnen maken om rustig een poosje met moeder Barberin over een en ander te babbelen.

En zoo denkende, ontstond het eene voornemen na het andere.

Ik kon toch onmogelijk bij moeder Barberin, die mij altijd zoo goed verzorgd had, met leege handen aankomen. Maar wat zou ik haar ten geschenke kunnen geven, dat mijn groote dankbaarheid bewijzen zou?

En plotseling wist ik het! Een koe! In de plaats van de ar meRousette, die we vroo dat vreeselijke proces van Barberin hadden moeten verkoopen.

Maar hoeveel zou zoo'n koe wel kosten? In elk geval enorm veel geld. Ik zou de som onderweg met stuivertjes bij elkaar moeten sparen. Maar wat hinderde dat? Als het bedrag er maar kwam. Vitalis zei immers altijd, dat vele kleintjes één groote maken!

Ik besprak een en ander met Mattia. Reeds eer-

der had ik hem verteld hoe goed moeder Barberin altijd voor mij geweest was, hoe zij mij opgevoed had als haar eigen zoon. Hij juichte het plan toe.

Bij de eerste boerderij, die wij op onzen weg tegenkwamen, hielden wij halt. Niet om een nummertje ten beste te geven, maar om eens naar den prijs van een koe te informeeren.

De boer moest eerst hartelijk lachen. Daar had hij gelijk in ook. Wat moesten twee zwervertjes, zooals wij waren, met een koe beginnen?

Maar toen hij zag, dat het mij ernst was, vertelde hij dat ik voor honderd en zeventig francs al een aardige koe zou kunnen koopen.

Honderd zeventig francs!

Geen kleinigheid, maar ik was vol goeden moed, dat het mij met hard werken en flink sparen toch wel gelukken zou het bedrag bijeen te krijgen en mijn vriend Mattia was van dezelfde overtuiging.

Wij trokken verder . . . stééds verder . . . Van het eene dorp naar het andere en wij verdienden overal geld. De som begon al aardig bij elkaar te komen.

Op onze wandelingen vroeg Mattia mij dikwijls een en ander omtrent de muziek en de muziekinstrumenten en niet altijd kon ik hem het juiste antwoord geven. Eens op een keer zei hij mij: — Ik zou best een paar echte lessen willen nemen bij een beroepsmusicus.

Een beetje beleedigd zweeg ik. Was ik dan geen goede leermeester? En ik had mij in dat opzicht nogal een en ander verbeeld!

Doch ik zag spoedig in, dat ik geheel en al ongelijk had. Aan mijn ontwikkeling ontbrak nog

enorm veel en niemand wist dat beter dan ikzelf!

Wij kwamen in een aardig dorp en aan de eerste de beste vrouw, die in haar deur verscheen, vroeg Mattia: — Waar woont hier een muzikleeraar?

De vrouw keek hem aan alsof zij het in een verre stad hoorde onweeren en bracht er toen uit:

— Maar kent gij dan onzen beroemden . . . niet? Ik moet eerlijk zeggen, dat ik mij op het moment, nu ik dit alles neerschrijf, den naam niet meer herinneren kan. Het was een prachtige Italiaansche naam, dat weet ik wel, met zoetvloeiende klanken.

— En waar woont hij? vroeg Mattia gretig.

— Eerste huis om den hoek, lichtte het gediensige vrouwtje hulpvaardig in.

Wij bedankten en togen naar het eerste huis om den hoek. Maar groot was de verwondering van Mattia, toen hij ontdekte, dat het een soort kapperswinkel was.

Zou de vrouw zich vergist hebben? Maar neen, dat was niet aan te nemen.

Wij gingen dus naar binnen en daar zat de barbier op een rond krukje. Het was een grappig mannetje met een allerzonderlingst kostuum aan.

Mattia gaf mij een knipoogje en zei: — Wilt U mijn haar wat bijknippen, meneer?

— Welzeker, welzeker, luidde het antwoord. Mattia nam plaats en de kapper nam hem onderhanden.

Wederom kreeg ik van Mattia een knipoogje. In het eerst begreep ik niet goed wat die teekenen van verstandhouding te beduiden hadden, maar spoedig zou ik uit den droom geholpen worden.

Mattia begon met den barbier een praatje.

— Bent U ook muzikant? vroeg Mattia.

— Muzikant? Muzikant? Natuurlijk ben ik muzikant. Kijk daar maar eens heen!

Hij wees ons een ander gedeelte van den winkel. Dom, dat we het nog niet gezien hadden! Daar hingen allerlei muziekinstrumenten.

Mattia uitte zijn bewondering op onverholen wijze, en dat deed den kunstzinnigen barbier klaarblijkelijk zeer veel genoegen.

Ja, die Mattia was een slimme vos. En toen begon hij den kapper een en ander te vragen.

De man gaf snel antwoord en alles wat hij zei was zeer begrijpelijk. De man scheen zijn zaakjes heel goed te kennen.

Maar zoo zoetjesaan kreeg hij de bedoelingen van Mattia toch door.

Hij ging een schrede achteruit en zei: — Jij bent een slim baasje! Jij dacht ook: mijn haar laten knippen en dan meteen een paar lessen nemen bij den beroemden. . . . (ik weet nog den naam niet!).

— Zoo is het, lachte Mattia.

De kapper-kunstenaar, die een goedmoedig man was, schaterde hartelijk mee. — Maar, zei hij, dan moet je me betalen met een stukje vioolspel!

Daartoe was Mattia terstond bereid en hij speelde het mooiste, dat hij spelen kon.

Ik zag, dat de kapper ademloos luisterde en aan het slot riep hij wel tien keer: — Bravo, bravo bravo!

Mattia's oogen schitterden van vreugde. Hij was artist genoeg om een dankbaar gehoor op hoogen prijs te stellen.

De kapper liep naar een ladekast, waaruit hij

een boekje te voorschijn haalde, dat hij hem met een hoffelijk gebaar ter hand stelde.

— Hier beste jongen, in dit boekje zul je alles vinden, wat je weten wilt omtrent de edele muziek. Het is wel oud, maar ik kan je verzekeren, dat het nog prima is! De man, die het geschreven heeft, wist zijn weetje!

Nieuwsgierig sloegen wij het open. Op de titelpagina stond:

Leerboek der Muziek.

Mattia was in de wolken met zijn nieuwen schat en hij bedankte den milden kapper wel twintig maal.

— Wanneer je later een beroemd musicus geworden zult zijn, zul je misschien nog wel eens terugdenken aan de woorden van den barbier uit dit dorpje, mijn jongen! Want ik voorspel je, dat je een groot, een heel groot man in de muziek zult worden!

Mattia's wat bleeke wangen werden nu met een donkerrood overtoegen. De woorden van den barbier, die het toch wel weten kon, hadden hem als de mooiste muziek, die hij ooit gehoord had, in de ooren geklonken. Een beroemd en groot man zou hij worden!

Wij namen van den kapper een hartelijk afscheid en zetten onzen tocht voort.

Ussel, de stad, die ik reeds kende, begon in zicht te komen.

Wij troffen het, want toevallig werd hier vee-markt gehouden.

Mattia gaf mij den raad de koe niet alleen te koopen, doch met behulp van iemand, die verstand

van koeien had. Ik vond dit een zeer verstandige zienswijze, want die kooplieden zouden ons makkelijk wat in de handen kunnen stoppen. Daarvoor stonden die heeren bekend. Wanneer je niet bij de pinken was werd je altijd dubbel en dwars overvraagd.

Ik keek eens de stad rond en wat bestormden mij toen vele herinneringen!

Hier was ik geweest met mijn meester Vitalis. Hier had hij mijn eerste schoenen gekocht. Den winkel herkende ik onmiddellijk. Hij was nog even onooogelijk als vroeger.

Eensklaps zag ik op een deur het woordje „V e e - a r t s” staan.

— Laten we hier maar naar binnen gaan, stelde ik Mattia voor, die man zal wel verstand van koeien hebben!

De vee-arts moest eerst bulderen van de pret.

— Nee, jongens, riep hij uit, je kunt een koe onmogelijk, als een hond, kunstjes leeren maken. Dat gaat niet!

Wij legden hem echter uit, dat wij de koe voor geheel andere doeleinden wilden hebben. En toen werd hij ernstig. Maar natuurlijk, hij wilde ons graag helpen. We moesten den volgenden ochtend dan maar om zeven uur bij hem komen, dan zou hij met ons meegaan naar de markt en een aardig beestje uitzoeken.

Mattia, die altijd graag het zekere voor het onzekere nam, vroeg:

— Wat moeten wij U voor Uw hulp betalen, meneer de veearts?

— Zulke brave jongens als jullie zijn, zijn mij

niets schuldig.

En toen deed Mattia iets, dat mij aanvankelijk weer ten hoogste verbaasde. Hij vroeg zoo langs zijn neus weg hoe laat meneer de veearts gewoonlijk naar bed ging.

— Half tien, antwoordde de vee-arts.

Wij namen hartelijk afscheid en op straat onthulde Mattia mij zijn plannen.

Hij wou den vriendelijken vee-arts met een soort serenade beloonen.

Ik vond het dadelijk goed. Voor wat, hoort wat! En om even voor half tien stonden wij dan ook voor de deur van de woning van den veearts.

Het was een mooie stille avond. De hemel was van een gedempt blauw.

Eensklaps klonk door de stilte de eerste viooltoon.

Wij hadden afgesproken, dat eerst Mattia een nummertje zou geven. Ademloos luisterde ik toe. Wat speelde Mattia toch prachtig! Ja, hij zou vast en zeker, zooals de barbier gezegd had, nog eens een groot kunstenaar worden.

Ramen werden geopend en nieuwsgierige gezichten werden naar buiten gestoken.

Eindelijk verscheen ook de vee-arts voor een raam. Hij herkende ons en beduidde ons glimlachend op te houden. Eenige tellen later maakte hij de huisdeur voor ons open en verzocht ons binnen te komen.

— Jongens, jongens, zei hij hoofdschuddend, ik vind jullie attentie natuurlijk verbazend aardig, maar jullie hadden leelijk tegen de lamp kunnen loopen, want het is ten strengste verboden om hier

des avonds na zeven uur op den openbaren weg muziek te maken. Dat wordt burengerucht genoemd. Kom maar gauw mee naar den tuin, daar zijn mijn vrouw en kinderen ook!

We sleten bij den veearts een genoegelijken avond en keerden eerst laat terug naar onzen herberg.

Klokslag zeven uur haalden wij den volgende ochtend den vee-arts af.

Wij gingen naar de markt en vonden daar reeds heele rijen koeien te koop staan.

Speurend ging de vee-arts langs de beesten. Bij één bleef hij tenslotte staan. Hij bekeek en betastte het dier van alle kanten.

— Dat is een best diertje, zei hij tegen Mattia en mij. Denk er echter om, dat ik hem nu tegen den koopman ga afkammen.

De verkooper van de koe vroeg voor het beest niet minder dan driehonderd dertig franken. De veearts begon te lachen en antwoordde:

— Nog niet de helft, vriend!

— Nog niet de helft, herhaalde de koopman stom verbaasd, voor zoo'n prachtig koetje?!

— Prachtig koetje? Man, hoe kòm je erbij! Dit deugt niet en dàt deugt niet. De uiers zijn veel te klein en de melk zal ook wel niet zoo prima zijn.

De veearts zei alles op zoo'n stelligen toon, dat de koopman er werkelijk van onder den indruk kwam. Zou het waarlijk zoo'n slecht beestje zijn? Wel, dan had hij er weinig verstand van!

En toen begonnen zij te loven en te bieden. Tenslotte werd men het eens op tweehonderd francs.

Ik betaalde en zag toen, dat ik niet veel meer

overgehouden had in mijn leeren beurs. Maar in elk geval toch nog genoeg om wat te eten te koo-
pen. Bovendien was het marktdag in Ussel, zoodat
wij wel iets zouden kunnen verdienen ook.

— Jullie hebben een mooie koe, prees den vee-
arts, die zelf blij was, dat alles zoo vlot voor elkaar
was gekomen.

Dankbaar drukten wij den veearts de hand en
wij beloofden hem, dat wij nog eens iets van ons
zouden laten hooren.

Gauw gingen wij met de koe naar den herberg,
om haar daar zoolang op stal te zetten.

De waard zette, zooals te begripen is, groote
oogen op, toen hij zijn jeugdige logeergasten met
een koe zag aankomen. En toen wij hem vertelden,
dat wij het beest met behulp van den veearts ge-
kocht hadden, begon hij ons, geloof ik, voor kapi-
talisten aan te zien, die voor de grap als zwervers
Frankrijk doortrokken.

Op de markt hadden wij succes. Onze geldbuidel
werd weer aardig aangevuld en zeer tevreden gin-
gen wij laat in den middag terug naar den herberg.

In de stal bekeken wij onze koe nog eens. Wij
konden ons bijna niet voorstellen, dat het beest nu
werkelijk o n s eigendom was. We vonden, dat we
het tóch wel ver gebracht hadden voor een paar
armoedige zwervers.

Dien nacht sliepen wij overheerlijk. Ik droomde
van moeder Barberin.

Vroeg gingen wij met onze koe op weg naar het
dorpje, waar ik als kind gewoond had.

Het hart klopte mij vroolijk en angstig tegelijk.
Ik was blij, dat ik mijn goede pleegmoeder zou te-

rugzien, maar op een ontmoeting met Barberin, die ik als een slecht mensch had leeren kennen, was ik in het geheel niet gesteld. Stel eens voor, dat hij zich in het hoofd haalde mij weer aan een of ander te verhuren! Een man als Barberin was overal toe in staat. Dat leed geen twijfel.

Ik had Mattia de eer gegund de koe te mogen vasthouden, want ik besepte zeer wel, dat het mij, hoofdzakelijk dank zij z i j n kostelijk vioolspel, gelukt was de vereischte som bij elkander te krijgen.

Trots liep Mattia naast het beest. Van terzijde bekeek ik mijn kameraad eens. Wat was hij veel veranderd sedert wij Parijs verlieten. Toen ik hem terugvond was hij een arm schriel ventje met een mismoedige uitdrukking in zijn prachtige oogen. Maar nu was dat allemaal anders geworden. Zijn gezicht straalde van levensblijheid.

Maar plotseling gebeurde er iets, waar we niet op verdacht waren.

De koe rukte zich los en ging aan de haal. Ik heb nooit geweten, dat een koe, wanneer zij het op haar heupen heeft, zoo hard loopen kan.

Mattia en ik gingen er achter aan, maar ons loopen was te vergeefs. Wij konden de koe met geen mogelijkheid inhalen. Capi sprong haar voor de voeten, maar zij liet zich door den blaffenden hond niet tot staan brengen.

Gelukkig waren wij in de nabijheid van een dorp gekomen.

Ons schreeuwen trok de aandacht en weldra ontstond er een oploopje. Het lukte eenige menschen de ontsnapte koe te vangen.

Maar.... dat beteekende nog niet, dat wij ons

eigendom terug hadden.

Toen wij vertelden dat wij de bezitters van de koe waren, lachte men ons vierkant in het gezicht uit. Die twee armoedige zwervers zouden een koe hebben! Jawel, het diertje zou zeker door de heeren gestolen zijn!

En al onze woorden richtten niet het minste uit. Men geloófde ons eenvoudig niet.

Spoedig baande zich de dorpsveldwachter een weg door de menigte.

Hij keek ons met een paar doordringende oogen aan en vroeg:

— Hoe komen jullie aan die koe? Zeg maar dadelijk waar je het beest gestolen hebt!

Wij vertelden den veldwachter precies hoe de vork in de steel zat, maar de man der wet dacht er niet aan ons te gelooven.

Hij schudde zijn hoofd maar en zei: — Leugens! Allemaal leugens!

Toen werd Mattia driftig en zei, dat hij gewend was de waarheid te spreken en dat meneer de veldwachter een beetje beter op zijn woorden moest passen.

Het leek wel of de veldwachter, die zich een uiterst gewichtige personage vond en aan wiens gezicht duidelijk te zien was, dat hij meende, dat de wereld om hem draaide, uit elkaar zou ploffen van woede. Het werd er voor ons in elk geval niet veel beter op. We werden als misdadigers meegenomen naar het raadhuis en daar in een cel opgesloten.

Handenwringend liep ik door de cel heen en weer. Wat zou er nu terecht komen van de koe,

die ik voor moeder Barberin bestemd had? Maar plotseling was het of een zonnestraal door mijn hersens viel. Wij waren gered. De veearts van Ussel kon immers getuigen, dat we geen dieven waren, doch de koe eerlijk gekocht hadden.

Ook Mattia was van meening, dat men ons nu niets meer maken kon en in volle gemoedsrust wachtten wij de dingen af, die komen zouden.

Na verloop van eenige uren verscheen de burgemeester in hoogst eigen persoon om de „bandieten” te verhooren. Met een gezicht van wat-bèn-je-me, kwam de veldwachter achter hem aan.

Ik zag echter dadelijk, dat de burgemeester een vriendelijk gezicht had en zijn toon was ook niet onwelwillend, toen hij ons begon toe te spreken.

— Kom, jongens, zei hij, zeg nu eens eerlijk hoe jullie aan die koe zijn gekomen.

Wij vertelden nu alles precies zooals het in zijn werk gegaan was. Het gezicht van den burgemeester werd hoe langer hoe vriendelijker en toen ik uitgesproken was, zei hij: —Ik zal bij den veearts in Ussel een en ander informeeren en als het blijkt, dat jullie de waarheid gesproken hebt, waaraan ik niet twijfel, dan krijgen jullie je koe en je vrijheid onmiddellijk terug.

We behoeften niet lang in het onzekere te zitten.

Reeds anderhalf uur later, ging de deur van de cel opnieuw open en het eerste, dat wij zagen, was . . . het bekende gezicht van den veearts.

Achter hem verschenen de burgemeester en de veldwachter.

— Nu knapen, lachte de burgemeester, de zaak is voor elkaar hoor. Je kunt gaan en staan waar je

wilt en je koe kun je ook weer meenemen. Meneer de veearts is, toen hij van het geval hoorde, terstond hierheen gereden om jullie in vrijheid te laten stellen.

Wij verlieten het dorp als twee overwinnaars en de veldwachter, die toch ook niet zoo kwaad bleek te zijn, als hij er wel uitzag, vergezelde ons een eindweegs, telkens verzekerend, dat wij twee beste jongens waren, die het nog eens een heel eind in de wereld brengen zouden.

HOOFDSTUK X.

Bij moeder Barberin.

Hoe langer hoe dichter kwamen wij in de buurt van het doek: het dorpje van moeder Barberin.

Maar nu vergat ik bijna nog iets te vertellen. De burgemeester had mij, toen ik hem de geschiedenis van mijn leven verteld had, medegedeeld, dat Barberin weder in Parijs was. Met groote vreugde had ik dit bericht ontvangen, want nu behoefde ik geen onaangename ontmoeting te duchten. Ik zou moeder Barberin alleen thuis treffen en beter kon ik het mij niet wenschen.

Ik wendde mij tot Mattia:

— Hou je van appelbollen?

— Appelbollen? Wat zijn dat?

Die goeie Mattia had nog nooit in zijn leven van appelbollen gehoord! Och, onbegrijpelijk was dat ook niet. Garofoli tracteerde zijn jongens niet op zoo iets en de moeder van Mattia was altijd te arm geweest om haar kinderen zoo'n lekkernij te geven.

Ik keek Mattia eens glimlachend aan en zeide: — Moeder Barberin kan appelbollen bakken, zoo lekker als niemand het kan en ik heb zoo'n idee, dat ze er ons straks op vergasten zal.

Om mijn belofte echter gestand te kunnen doen, stapte ik een boerderij binnen en kocht wat appels, een paar pond meel en tien eieren. Boter zou

moeder Barberin wel in huis hebben en als dat niet zoo was, wel dan zou ik nog wel gauw ergens in de buurt een stukje gaan koopen.

Ik sprak met Mattia af, dat hij toch maar niet van tevoren het terrein moest verkennen. Dat was nu niet meer noodig. Barberin zat immers ver weg.

Daar ontwaarde ik eensklaps het oude vertrouwde huisje! En daar was ook moeder Barberin, met haar witte muts op. Zij sloeg den weg naar het dorp in.

Ik wilde haar niet roepen. Des te grooter zou straks de verrassing zijn.

Het kamertje was nog net zooals ik het verliet. Tegen de muur stond het fornuis, en daar was de ouderwetsche klok en daar de gemakkelijke rieten stoel.

— Wanneer ze nu straks binnen komt, zei ik tegen Mattia, moet jij je daar in die donkere hoek verschuilen — ik ga dan in de rieten stoel zitten. Wat zal moeder Barberin groote oogen opzetten als ze mij herkent!

Ik kende de gewoonten van moeder Barberin nog wel zoo'n beetje en wist, dat zij niet lang haar huisje alleen zou laten. Zij was altijd een beetje bang, dat tijdens haar afwezigheid ongenooide gasten zouden verschijnen.

Maar Mattia meende, dat zij misschien wel den heelen dag in het dorp zou kunnen blijven.

Ik schudde mijn hoofd en ontkende met groote beslistheid.

En als o mmijn woorden op slag te bewaarheden, hoorde ik buiten, op het erf, licht geruisch.

— Gauw in de hoek Mattia, waarschuwde ik,

daar heb je moeder Barberin!

Op zijn teenen maakte Mattia beenen. Een prachtige schaduw, die hem heelemaal verborg, viel over hem heen.

Langzaam ging de deur open.... moeder Barberin's trouwe gezicht verscheen.... eerst zag ze niet dadelijk, dat er iemand in het vertrekje was... maar toen....

En met een luide jubelkreet vielen we in elkaars armen.

— Moeder Barberin!

— Lieve Rémi. Och, och, dat heb ik altijd wel gedacht, dat ik je nogeens zou terugzien. Ik heb nooit kunnen gelooven, dat je me zóó gauw vergeten zou zijn. Barberin verweet mij wel steeds, dat ik te goed voor je geweest was en dat je nu ondankbaar was, om nooit meer eens een levens-teeken te geven, maar ik heb in stilte toch wel steeds geweten, dat je je pleegmoeder niet vergeten zou. En jongen, jongen, wat ben je groot geworden!

Toen vond ik het tijd om Mattia ook maar eens voor den dag te laten komen.

En het gebeurde, zooals ik niet anders verwacht had. Moeder Barberin drukte den besten kame-raad van haar Remi even stevig aan haar borst als zij het haar pleegzoon gedaan had.

— En nu pannekoeken! riep ik, en onderwijl dacht ik met ongeduld aan de koe, die wij, voordat wij het huisje binnengingen, op stal gezet hadden. Wat zou die lieve moeder Barberin straks verrast opkijken! — Pannekoeken en appelbollen! zei ik nogeens.

Moeder Barberins gezicht werd eensklaps bedrukt. — Ja, lieve jongens, begon ze een beetje weifelend, ik heb geen.... eh.... geen....

Ik liet haar niet uitspreken, maar tooverde meteen mijn meel en eieren voor den dag.

Het luchtte moeder op. Toen ik over pannenkoeken en appelbollen begonnen was, was ze natuurlijk geschrokken, wel wetende, dat ze niets meer in huis had om deze te bereiden. Hieruit bleek mij, dat Barberin en zijn vrouw het nog steeds erg armoedig hadden.

Weldra hing door het vertrekje een heerlijke baklucht en onze neuzen gingen reeds te gast.

Moeder Barberin hield niet op, of ik moest haar alles vertellen, wat ik had medegemaakt sedert het oogenblik, dat ik door Vitalis medegenomen werd.

Telkens hief ze haar handen ten hemel en zei:

— Lieve jongen, wat heb jij al een boel van de wereld gezien! Dat had ik niet kunnen denken, toen je nog aan mijn schoot speelde en ik 's avonds slaapliedjes voor je zong!

— En wat doet Barberin in Parijs? vroeg ik, toen ik de kans gekregen had, om ook eens iets te vragen.

Moeder Barberin wierp, zonder dat Mattia het merkte, een veelbeteekenenden blik op mijn vriend. Ik begreep haar. Alhoewel ik voor Mattia geen enkel geheim had, kon ik mij toch voorstellen, dat anderen liever niet alles in zijn tegenwoordigheid bespraken. Voor haar was Mattia tenslotte een vreemde. Ik vroeg daarom niet verder en stelde mij tevreden met het vooruitzicht, dat

er nog wel een uurtje zou aanbreken, morgen of zoo, waarop ik alleen en ongestoord met mijn pleegmoeder zou kunnen spreken.

De appelbollen gingen als koek naar binnen, Mattia verklaarde met de hand op zijn hart, dat hij nog nooit zoo lekker gegeten had.

En toen was het groote moment aangebroken. — Moeder, zei ik, ik zou onze oude stal toch nog weleens willen zien, U weet wel, waar Rousette gestaan heeft! Die arme Rousette, met wie je zoo gezellig babbelen kon!

— Maar jongen, je kent den weg toch nog wel, lachte moeder Barberin.

— Natuurlijk, maar ik zou het zoo leuk vinden als we samen gingen, net als vroeger.

Mijn pleegmoeder schudde haar hoofd en dacht stellig bij zichzelf, dat ik toch eigenlijk een dwaze jongen was.

In optocht gingen we toen naar de stal. Moeder voorop, daarna ik en vervolgens Mattia.

De deur werd open gedaan en moeder Barberin . . . week een stap terug. Waakte ze of droomde ze? Daar stond een prachtige koe!

Een beetje beduusd keek ze van het beest naar mij en van mij naar Mattia en toen van Mattia weer naar de koe. Het was precies een rondje!

Toen hielp ik haar maar uit den droom. Ik viel haar om den hals en zei: — Dat is een geschenk van den kleinen Remi, dien U zoo goed groot gebracht hebt. Mattia en ik hebben de koe eerlijk samen verdiend.

Moeder Barberin had tranen in de oogen toen wij haar verteld hadden hoe wij de koe stuiver bij

stuiver bij elkaar gespaard hadden.

— Jongens, jongens, zei ze, het is veel te veel!
Veel te veel!

Maar ik probeerde haar dit uit het hoofd te praten. Niets was te veel. Zij had voor mij veel meer gedaan. Wat zou er van mij geworden zijn wanneer zij zich mijn lot destijds niet aangetrokken had? Dan zou ik misschien ook allang doodgeslagen zijn door iemand als die Garofoli, die nu achter de tralies zijn misdaden boette.

Mattia wees op een grasveldje, dat groen schitterde in de stralen van de zon en zei: — Hè, hier zou ik best een uurtje willen slapen. Mag ik?

— Gerust hoor! gaf moeder Barberin toestemming.

Ik lachte Mattia toe. Ik begreep hem opperbest. Zijn fijngevoelige hart had hem ingefluisterd, dat moeder Barbarin weleens graag met mij alleen zou willen zijn, en toen had hij deze list verzonnen.

Moeder Barberin en ik verdwenen in het huisje, en weldra kreeg ik de volgende geschiedenis te hooren.

— Weet je waarvoor Barberin naar Parijs is? Voor jou!

— Voor mij?

— Ja, je ouders schijnen je te zoeken!

Ik was natuurlijk stomverbaasd zoo iets te vernemen en ik verzocht mijn pleegmoeder mij toch vooral zoo nauwkeurig mogelijk te willen vertellen.

— Ongeveer tien dagen geleden, verhaalde ze, kwam hier een meneer. Barberin zat een pijp te rooken en ik was buiten, bij de deur, bezig. Ik hoorde hem vragen: — U hebt toch een vondeling

in huis gehad, nietwaar? — Dat heb ik, antwoordde Barberin. Nu is het mogelijk, dat Barberin door een kier van de deur zag, dat ik luisterde, of dat hij op een andere manier argwaan kreeg, want plotseling zei hij op luide toon: — Laten we den weg even opgaan, dan kunnen we rustiger praten. Het geschiedde, gelijk Barberin het gezegd had en de twee mannen verlieten het boerderijtje. Ik vond het verschrikkelijk jammer, want nu kon ik niets meer aan de weet komen en van Barberin zou ik toch het ware niet hooren. Na een paar uur keerde Barberin terug en vertelde mij, dat je ouders bezig waren naar je verblijfplaats te informeeren. Maar nu zou het wel een heele toer zijn je terug te vinden. Waar zat die oude muzikant ergens in de wereld, die . . . eh . . .

— Vitalis, hielp ik mijn pleegmoeder, en ik voegde erbij: — Weet U, dat die man eenmaal een beroemd Italiaansch zanger geweest is?

— Wát je zegt, wát je zegt! zei moeder Barberin een beetje afwezig. Zij had mij misschien niet eens goed verstaan. Ze was nog tè vol van haar eigen gedachten.

— Nu schijnt het, ging ze verder, dat die Vitalis destijds aan Barberin een adres opgegeven heeft van een Italiaan, die gewoonlijk wel wist waar hij vertoefde. Ik geloof een zekere Garafali, of Gorafoi . . .

— Juist, knikte ik, dien mooien meneer ken ik en Mattia kent hem nog veel beter.

— Nou, besloot moeder Barberin, en toen is Barberin naar Parijs vertrokken om een onderzoek te gaan instellen. Gisteren heb ik een brief

van hem gehad, waarin hij schreef nog geruimen tijd te moeten wegblijven. Hij scheen dien Italiaan nog niet gevonden te hebben, dien Garafali.

— Dat komt uit, lachte ik.

— Hoezoo, jongen?

— Omdat die vent in de gevangenis zit en er voorloopig wel niet uit zal komen.

— Was dat dan zoo'n slecht mensch?

— Vraagt U dat straks maar eens aan Mattia. Dan zult U rillen, voorspelde ik.

— Ja, ja, je hebt rare menschen op de wereld, zei moeder Barberin peinzend, en ik had zoo'n vaag idée, dat ze daarbij aan haar eigen man dacht. Die was nu ook niet bepaald een toonbeeld van edelmoedigheid.

's Avonds zaten we voor de deur van het woninkje. Och, wat zou het heerlijk geweest zijn, wanneer mij niet een dreigend spook vervolgde.

Nu Barberin tevergeefs in Parijs rondspeurde, was ik wel verplicht ook weder naar de Fransche hoofdstad te reizen. Het ging immers om mijn eigen belangen. Mijn ouders zochten mij en moeder Barberin had weder gezegd, dat mijn werkelijke vader en moeder stellig zeer rijk moesten zijn. Dat was duidelijk te zien aan de kleertjes, waarin ik gevonden was.

Hoe het ook zij, ik zag er als bergen tegen op om Barberin weer te ontmoeten. Ik kende zijn karakter nu wel zoo'n beetje. Hij was heusch niet zoo hard in de weer uit liefde voor mij. Hij hoopte een groote belooning te zullen krijgen voor het geval mijn ouders inderdaad eens zoo rijk mochten zijn als hij altijd gehoopt had.

Dien nacht sliep ik voor het eerst weer in mijn oude zindelijke bedstee. Maar ik werd gekweld door een vreemden droom. Eerst zag ik Vitalis, die mij zegevierend vertellen kwam, dat Dolce en Zerbino niet dood waren, maar dat hij ze gevonden had. En toen zag ik vader Acquin in de gevangenis en Lize stond naast hem met een betraand gezichtje. Ik wilde iets tegen hem zeggen, iets bemoeidigends, maar toen werd ik ineens ruw weggesleurd door een grooten man en die man was niemand anders dan . . . Barberin!

Met een snik van angst werd ik wakker, midden in den nacht, en ik kon de slaap niet meer vatten.

Bezorgd zag moeder Barberin mij aan, toen ik aan het ontbijt zat en met lange tanden at.

— Scheelt er wat aan, lieve jongen?

— Weelnee, moeder!

— Je ziet wat witjes en je eet zoo weinig. Dat is niets voor jou.

En toen besloot ik maar alles eerlijk te vertellen.

Moeder Barberin, die altijd alles begreep, begreep ook thans, dat het voor mij niet prettig was Barberin, aan wien ik zulke slechte herinneringen had, te gaan opzoeken in Parijs. Maar zij bleef bij haar meening, dat er niets anders opzat. Het was toch immers voor mijn eigen bestwil.

Ik zag in, dat mijn pleegmoeder het bij het rechte eind had en zuchtend schikte ik mij in het onvermijdelijke.

Tegen elf uur aanvaardden Mattia en ik den tocht naar Parijs.

Moeder Barberin wuifde ons heel lang na. Tenslotte zagen wij alleen nog maar het wit van haar muts.

HOOFDSTUK XL.

Op bezoek bij Lize en hoe het mij in Parijs verging.

Ik wist, dat wij op den weg naar Parijs langs het dorpje konden gaan, waar Lize tijdelijk bij een tante onderdak gevonden had.

En kon de verleiding niet weerstaan het lieve meisje, dat altijd zoo goed en zoo zacht voor mij geweest was, te gaan opzoeken.

Maar ik wilde niet met leege handen komen en dat hoefde ook niet, want onderweg verdienden Mattia en ik geld genoeg. In een stadje, dat wij doortrokken, kocht ik dus een alleaardigst popje, juist zoo een, als Lize zich steeds gewenscht had.

Mattia was niet zoo in zijn schik als gewoonlijk en ik ontdekte al spoedig waar hem de schoen wrong.

— Ik hoop maar dat je ouders straatarm zijn, verzuchtte hij.

— Waarom?

— Dan kunnen wij tenminste bij elkander blijven.

— En dat zou niet kunnen als mijn ouders rijk zijn? vroeg ik. Ik kon werkelijk den gedachtengang van mijn kameraad niet volgen.

— Natuurlijk niet!

— Ik zou juist zeggen, dat het nog veel beter ging. Je zou bij mij komen inwonen, als broers zouden wij opgroeien, samen zouden wij studeeren en

samen zouden wij beroemd worden.

Mattia schudde bedroefd het hoofd.

— Zoo denk jij er over, maar zoo zullen je vader en moeder er niet over denken. Die zullen wel wijzer zijn en geen arm schooiertje, zooals ik ben, in hun villa toelaten.

Nu barstte ik toch in lachen uit. Die Mattia fantaseerde er al een villa bij! Wel ja, waarom sprak hij eigenlijk niet van een kasteel of een paleis?

— Ik geloof, dat mijn ouders, wanneer ik weer bij hen terug ben, heel goed zullen zijn voor alle menschen, die mij in mijn ellende bijgestaan hebben. Voor moeder Barberin, voor de familie Acquin en voor jou!

Maar Mattia was niet van zijn standpunt af te brengen. Hij bleef volhouden, dat rijkdom ons onherroepelijk scheiden zou.

Ik wist op het laatst niet meer wat ik antwoorden moest om hem tot betere gedachten te brengen. Eindelijk maakte ik aan het geredeneer, dat mij griefde, een einde, door te zeggen, dat we maar niet op de toekomst vooruit moesten loopen. Misschien zou ik mijn ouders wel niet vinden en als ik ze vond, wel dan zou het best mogelijk zijn, dat zij, zooals Mattia hoopte, even arm als wijzelf zouden zijn.

Deze veronderstellingen maakten Mattia het hart zichtbaar lichter.

En zoo naderden wij het dorpje, waar Lize woonde. Toevallig had ik den naam van de straat onthouden, zoodat wij er dadelijk op af stappen konden.

Het dorpje, waar Lize bij haar oom en tante in

huis was, was zeer klein, zoodat de betreffende straat heel gauw was gevonden.

— Ze zitten juist te eten, zei ik tegen Mattia, toen wij voor het huis stonden. Door het geopende raam zag ik namelijk Lize en een man en vrouw — waarschijnlijk haar oom en tante — aan tafel zitten.

— Daar boffen we dan bij, antwoordde Mattia, wiens maag inmiddels was gaan spreken.

Maar ik schelde nog niet onmiddellijk aan. Ik had heel iets ander in mijn hoofd.

Ik haalde mijn harp van mijn rug en begon zachtjes het Napolitiaansche lied te tokkelen, dat Lize altijd zoo mooi gevonden had.

Ik zag hoe het meisje met een ruk naar buiten keek. Maar wij stonden blijkbaar te veel in het donker om gezien te worden. De deur werd open gedaan en Lize stond in de openning.

Toen kon ik mij niet langer bedwingen. — Ja, riep ik, ik ben het, lieve Lize!

Wij vlogen elkander tegemoet en omarmden elkaar als broer en zuster.

De tante van Lize liet ons dadelijk binnenkomen en noodigde ons aan tafel.

Nu, dat kwam uitmuntend te pas, want we hadden dien dag hard gewerkt en nog maar weinig gegeten. En de tante bleek heerlijk te kunnen koken. Mattia, die daar blijkbaar verstand van had — hóé, weet ik niet — fluisterde mij nog in de gauwigheid toe, dat het er zoo lekker rook.

Onder het eten vertelde ik, dat ik naar Parijs ging om mijn ouders te zoeken.

Lize klapte in haar handjes en haar oogen be-

wezen hoe blij ze was, dat ik eindelijk misschien mijn vader en moeder zou terugvinden.

— Ja, Lize, zei ik een beetje trotsch, en als alles waar is, wat we denken, heb ik zeer rijke ouders. Ik zal dan alle menschen, die in mijn ellende goed voor mij geweest zijn, een prettig leventje bezorgen. Vooral vader Acquin, die mij, toen ik bijna stervend was, in zijn huis heeft opgenomen. Ik zal hem zoo gauw mogelijk uit de gevangenis verlossen. Dat beloof ik je plechtig!

Lize's oogen spraken een duidelijker taal dan ooit haar mond had kunnen doen.

Haar vader weer vrij! Het was de droom van haar jonge leven!

Van den oom vernam ik, dat Lize het heel goed maakte. Ze was gezond, maar de spraak wilde helaas niet terugkeeren. Ook hierop wist ik raad:

— Wanneer ik veel geld heb, beloofde ik, zal ik den knapsten professor van het land naar Lize zenden, om haar te genezen.

Oom lachte een beetje. Ik kon aan zijn gezicht zien, dat hij mij wel een vriendelijke, doch wat overmoedige jongen vond, die de buit al aan het verdeelen was, nog vóórdat hij den beer geschoten had.

Ook van Marie en de jongens kreeg ik goede berichten. Het ging hun — de omstandigheden in aanmerking genomen — heel goed.

Wanneer ik straks in Parijs kom, nam ik mij voor, zal ik mijn goeden pleegvader Acquin bezoeken.

Na het eten werd het popje, dat ik voor Lize meegebracht had, voor den dag gehaald. En wat was het kind er gelukkig mede. Zij drukte het aan

haar hart en overlaadde mij met kussen!

Oom zei, dat we zeker niet voornemens waren om nog dienzelfden avond de reis te vervolgen.

Eigenlijk waren we dat wel. We zouden dan wel tegen den nacht in een herberg een plaatsje zoeken en vinden. Maar de oom en tante van Lize wilden er niet van hooren ons nog zoo laat te laten vertrekken. Wij moesten dien nacht maar onder hun dak blijven. Dan konden wij den volgenden ochtend met nieuwen moed verder gaan.

Wij lieten ons niet lang bidden. Ik wilde gaarne zoo lang mogelijk in het gezelschap van Lize blijven. Ik zat het meisje maar stilletjes aan te kijken en kon mij niet ontveinzen, dat haar gezichtje nog veel mooier en vriendelijker geworden was dan toen ik haar de laatste maal zag.

Na een goede nachtrust en een stevig ontbijt, gingen wij den anderen morgen weder op weg.

Ik beloofde Lize nog eens nadrukkelijk, dat ik vader Acquin haar groeten zou gaan overbrengen, zoodra ik in Parijs was.

Haar heele gezichtje was toen één en al zon. Ze piekerde zeker veel over het lot, dat haar armen onschuldigen vader getroffen had.

Onderweg begon ik weder — ik kòn het niet laten — over de groote rijkdommen, die mij in de toekomst wachtten. Ik hoopte, dat Mattia nu ook een beetje anders over alles zou denken, doch ik had mij in dit opzicht met een ijdele verwachting geveleid.

Mattia dacht nog precies over de kwestie, zooals hij het steeds gedaan had.

Bij het eerste het beste dorp, dat wij doorgin-

gen, wilde hij al weer een voorstelling geven.

— Waarom zoo'n haast? vroeg ik wat uit mijn humeur.

Mijn kameraad keek mij aan alsof ik hem iets heel zots gevraagd had.

— Waarom zoo'n haast? Moeten we dan niet eten? En logeeren? Ik heb weinig lust om straks weer onder de bruggen van Parijs te slapen.

— Wanneer ik mijn ouders gevonden heb, bezit ik geld genoeg om de duurste hotels te betalen, antwoordde ik kort.

— Ja, als, maar zoover ben je nog niet, hield Mattia vol.

Ik zag wel in, dat mijn vriend verstandiger reedeneerde dan ik. Daarom haalde ik mijn harp van mijn rug en begon — zij het ook zuchtend en met een bezwaard hart — mede te doen aan het nummer, dat Mattia ten beste gaf.

In een ommezentje hadden wij een klein volksverzamelingsgetje om ons heen, en toen de voorstelling teneinde was, regende het geldstukjes in het bakje.

Tevreden telde Mattia de ontvangsten na. Zeventien francs!

Het was gewoonweg een kapitaal en dat in zoo'n klein dorp!

— Wil ik je eens wat zeggen, zei Mattia lachend, ook zonder je ouders zullen we wel rijk worden!

Ik zweeg.

De hoge huizen van het gistende Parijs kwamen in zicht en een verdrietig gevoel kwam over mij. Nu was het de tweede maal, dat ik deze wereldstad binnentrok. De eerste keer was Vitalis bij mij.

Mijn oude goede leermeester! En mijn gedachten vlogen terug naar den edelen zanger, die voor mij een vader geweest was, die mij kostbare dingen geleerd had; die mij de oogen geopend had voor het menschelijk leed, maar ook voor de schoonheid, die het leven te bieden heeft. Wat was ik dezen man toch onnoemlijk veel verschuldigd!

En nu lag hij eenzaam op een Parijs kerkhof! Geen steen vermeldde den voorbijganger, dat daar onder de groene zoden begraven lag Carlo Balzani, de man, die eenmaal behoorde tot de grooten der aarde, de man, die millioenen met zijn betooverende stem in verrukking gebracht had!

Ik nam mij voor om, zoodra ik mijn ouders gevonden zou hebben, een architect op te dragen een groot grafmonument te maken van prachtig wit marmer. En daarop zouden dan de woorden gebeiteld worden:

Hier rust
CARLO BALZANI,
de groote zanger.

In gedachten zag ik het gedenkteeken reeds. Dan zou Vitalis niet langer vergeten worden. De menschen, die er langs kwamen, zouden elkaar aanstooten en tot elkaar zeggen: — Kijk eens, dit is het graf van Balzani, den beroemden zanger, die eenmaal gansch Europa in vervoering gebracht heeft.

En zoo peinsde ik verder . . .

Ook gingen mijn gedachten uit naar Arthur en zijn lieve moeder.

Waar zouden zij zijn?

Dikwijls, wanneer ik bij een rivier of kanaal gekomen was, had ik uitgekeken of ik soms de boot zag, maar steeds was het tevergeefs geweest.

Zij zaten waarschijnlijk al weer lang in Engeland — waar zij vandaan gekomen waren — en hadden het arme zwervertje Remi reeds hoog en breed vergeten.

En ik dacht aan moeder Barberin en aan vader Acquin en aan Marie en Lex en Benjamin en Mattia....

O, wat zou ik veel goed doen, als ik werkelijk eens in het geld zou mogen grabbelen!

Ook Mattia was door gedachten bestormd bij de nadering van Parijs.

Maar de zijnen waren van heel anderen aard geweest dan de mijnen.

Moeder Barberin had ons een adres opgegeven, waar wij Barberin zouden kunnen vinden en nu was het gebleken, dat dit niet ver van de straat was, waar Mattia vroeger met Garofoli gewoond had.

— Ik hoop maar, dat hij nog niet uit de gevangenis ontslagen is, zei Mattia tegen mij, want stel eens voor, dat ik hem tegenkom! Hij is mijn oom en mijn meester en zou dus het volste recht hebben mij weer mee te nemen en dan zou het vreeselijke leven opnieuw beginnen. Liever was ik dood! En jij zou mij niet kunnen helpen.

De vrees van Mattia vond ik volkomen begrijpelijk en daarom stelde ik hem voor zooveel mogelijk uit de buurt van Garofoli's woning weg te blijven. Terwijl ik op zoek ging naar Barberin, moest

hij maar zoolang met Capi in den Plantentuin wachten.

Mattia vond dit een geschikte oplossing en hij herademde.

In Parijs wachtte mij nog eenige zware oogeblikken.

Het eerste adres, dat, wat ik van moeder Barberin opgekregen had, bleek een soort logement te zijn. Het vuil lag er overal duimendik.

Ik vroeg naar een zekeren Barberin. Nu, dien kende men wel, maar waar hij zat wist de waard mij niet te vertellen. Wist hij het zelf maar! Want de schavuit, riep hij uit, was hem nog een week huur schuldig gebleven.

Dat was dus de eerste tegenvaller. Maar hoe zou ik in dat geweldige Parijs Barberin kunnen vinden wanneer ik niet op weg geholpen werd?

Ik vroeg nog eens nadrukkelijk aan den waard of hij héusch het adres van Barberin niet kende. Toen werd de man kwaad en wierp de deur voor mijn neus dicht. Wat nu? Ik liep naar een bakker, die in de straat woonde, en informeerde of deze misschien het adres van een zekeren Barberin kende.

De bakker, die een goedmoedig man was, schudde zijn hoofd en haalde zijn vrouw. — Die heeft een beter geheugen dan ik, ventje, voegde hij erbij. De vrouw van den bakker herinnerde zich den naam Barberin. Barberin. . . . Barberin. . . . dat was toch die man uit het Zuiden. . . . ja, ja. . . . en die was nu daar en daar. . . .

Ik had de vrouw wel kunnen omhelzen. Nu wist ik tenminste waar ik Barberin zou kunnen vinden!

Als een pijl uit den boog ging ik naar den herberg, dien men mij genoemd had.

Maar . . . ik had mij te vroeg blij gemaakt. Barberin was gevlogen!

Waar heen?

De herbergier keek mij met een paar valsche oogen aan en haalde de schouders op.

Ik zag aan zijn gezicht, dat hij loog en wel degelijk wist waar Barberin was.

Ik moet er zeker heel treurig uitgezien hebben, want één van de logeergasten, die aan tafel zat en het gesprek meegeluisterd had, kreeg medelijden en zei: — Dat kereltje kun je wel in vertrouwen nemen! Hij ziet er niet naar uit, dat hij iets kwaads in den zin heeft.

— O neen, meneer, verzekerde ik, dat heb ik vast niet!

En toen kreeg ik van den herbergier te hooren, dat Barberin in een straat woonde, welker naam ik mij thans niet meer herinneren kan.

Ik bedankte vriendelijk en zocht dit nieuwe adres op. Gelukkig was het in de buurt. Ik schrok van het onoogelijke logementje, waar ik thans voor stond. Al veel vieze en bijna onbewoonbare herbergen had ik in den loop der jaren gezien, maar zóó vuil als het hier was, had ik het nog niet beleefd. Hoe was het mogelijk, dat een mensch hier leven kon! Men zou er nog geen dier onderdak willen brengen!

Een vrouw met een vreemd bevend hoofd deed mij open.

— Woont Barberin hier? vroeg ik en ik probeerde het zoo beleefd mogelijk te vragen.

- Barberin?
- Ja, Barberin!
- Barberin bestaat niet meer!
- Bestáát niet meer?
- Neen, het is nu Barberin zaliger!

Het was alsof ik in een diepte zonk. Barberin zaliger, had de vrouw gezegd. Dat beteekende dus, dat Barberin overleden was.

- Is hij dan dood? stamelde ik.

— Drie weken geleden gestorven in het Jozef-ziekenhuis, maar wie ben je eigenlijk, dat je dat allemaal zoo vraagt?

— Mijn naam is Remi, en Barberin was naar Parijs gegaan om mij te zoeken, vertelde ik wanhopig. Want hoe zou ik nu ooit mijn ouders kunnen vinden, nu Barberin dood was!

De vrouw trok mij naar binnen en riep verbaasd uit:

— Maar dan bent U de jongenheer, die hij als zui-
geling gevonden heeft!

— Ja, dat ben ik, knikte ik, heeft hij weleens met U over mij gesproken?

— Wel duizend keer!

— En heeft hij U weleens den naam en het adres van mijn ouders genoemd?

— Zoo slim was hij wel, om dat niet te doen. Hij was veel te bang, dat een ander met de be-
looning zou gaan schuiven!

Ik gaf het echter niet op en vroeg:

— Heeft hij U nooit het adres van mijn ouders opgegeven?

— Nooit! Anders zou ik het wel zeggen jon-
genheertje! Maar waar logeert U in Parijs. Wilt

U niet tijdelijk bij mij in de kost komen? Dan zult U het goed hebben. Hier komen alleen maar eerste-klas mensen. En zult U dan later niet vergeten aan Uw papa en mama te vertellen, dat U het hier zoo goed naar Uw zin gehad hebt?

Eerste-klas mensen! Nu, wat mij betreft, ik was van meening, dat het logement door niets anders dan gauwdieven bezocht werd. Zoo zag het er tenminste uit.

Ik beloofde nogeens over haar aanbod te zullen nadenken.

— Kunt U niet meteen beslissen? vroeg ze en daar ik geen kwade vrienden met haar wilde worden, omdat ik haar allicht nog eens noodig kon hebben, vroeg ik wat de prijs voor logies bedroeg voor twee mensen.

— Ben U niet alleen?

— Neen, met een vriendje.

— Voor jullie samen tien stuivers per nacht. Dat is werkelijk niet te veel.

— Goed, zei ik, rekent U dan maar op ons. Maar zegt U eens, zijn hier nog oude papieren of zoo van Barberin?

— Niets! M araga het eens in het ziekenhuis vragen. Daar is hij gestorven.

Dit idee vond ik lang niet kwaad en ik besloot daarom den raad op te volgen.

Ik betaalde het logies vooruit en vertrok. Het Jozefziekenhuis was spoedig gevonden.

De directeur ontving mij buitengewoon vriendelijk. Maar resultaat had ik niet. Neen, op Barberin waren geen brieven of andere papieren gevonden.

Het begon mij hoe langer hoe duidelijker te worden, dat Barberin het geheim van mijn afkomst met zich mede genomen had in het graf en dat stemde mij zeer triestig. Zou het mij dan nimmer gelukken mijn ouders te vinden?

Geheel terneergeslagen liep ik naar de gevangenis, waar vader Acquin zat. Ik wilde mijn belofte aan Lize houden.

De cipier behandelde mij heel welwillend. Toen hij vernam, dat ik den kweeker Acquin wilde bezoeken, bracht hij mij dadelijk naar een spreekkamer.

Niet lang daarna verscheen mijn pleegvader. Maar ach, wat zag hij er vermagerd en bleek uit! Zoo had Vitalis er ook uitgezien, toen hij zijn lange maanden wegens wederspanning tegen de politie uitgezeten had.

Vader Acquin omhelsde mij en ik hem. Wij hadden elkaar veel te vertellen.

Hij was blij met het goede nieuws van zijn kinderen.

Ja, over zijn kinderen tobde hij het meest, méér dan over het gemis van zijn eigen vrijheid.

— En, lieve jongen, hoe is het met jou? Daar ben ik ook heel benieuwd naar.

Ik verhaalde van mijn reis, tezamen met Mattia, naar moeder Barberin, en dat mijn ouders pogingen in het werk gesteld hadden om mij terug te krijgen.

Vader Acquin verheugde zich zeer in het geluk, dat, naar hij beweerde, mij ten deel zou vallen. Maar ik kon zijn optimisme niet deelen. Welke kansen had ik nog, nu Barberin gestorven was?

Hij alleen immers wist iets af omtrent mijn vader en moeder.

Doch de verstandige Acquin had er een anderen kijk op, en . . . hij slaagde er in mij ook wat vroolijker te stemmen.

— Wanneer je ouders Barberin gevonden hebben, zullen ze jou ook wel vinden. Dat is toch zoo voor de hand liggend als iets, beste jongen!

Ja, dat was wáár en het was dóm, dat ik aan die mogelijkheid niet zelf gedacht had. Ik liep ook altijd veel te hard van stapel en dan schoot ik mijn doel voorbij. Mijn oude meester Vitalis beweerde steeds, dat menschen, die haast hadden, het geluk niet zouden vinden. En ik begon meer en meer tot de ontdekking te komen, dat hij gelijk had.

— En dan, raadde vader Acquin mij aan, moet je niet vergeten aan moeder Barberin een brief te zenden en haar je adres te melden. Het is zeer goed denkbaar, dat je ouders bij haar terecht komen en dan moet zij toch weten waar je te vinden bent.

Ik bedankte vader Acquin hartelijk voor zijn goede wenken, die ik mij prompt ter harte zou nemen, en verliet veel lichter dan ik gekomen was, de gevangenis.

In den Plantentuin zat Mattia op mij te wachten. Toen Capi mij in de verte zag aankomen, sprong hij op en rende me, luid blaffend tegemoet.

Ik streeelde het trouwe dier over den mooien kop en gaf hem lieve naampjes. Wat was ik toch verheugd, dat ik Capi nog bezat!

— Nu? vroeg Mattia.

Rustig vertelde ik hem wat ik te weten gekomen

was, en ik zag aan Mattia's eerlijke oogen, dat hij medelijden met mij had, omdat deze dag mij zulke groote teleurstellingen gebracht had.

En ik kreeg er mijn kameraad Mattia des te liever om. Hij immers zou het liefste zien, dat ik mijn ouders niet vond, of dat ik ze wèl vond, maar dat ze straatarm bleken te zijn.

Echter, hij zei precies hetzelfde wat vader Acquin in de gevangenis gezegd had. Ik behoefde in het geheel niet te wanhopen. Mijn ouders zouden hun pogingen heusch niet opgeven en vroeg of laat zou ik hun adres wel te weten komen. Daar twijfelde hij niet aan.

Het was inmiddels laat geworden. Wij waren hongerig en kochten wat broodjes, die wij gulzig opaten. Toen gingen wij naar ons „hotel" en sliepen spoedig in.

HOOFDSTUK XII.

Twee brieven.

Den volgende ochtend herinnerde ik mij terstond, dat vader Acquin gezegd had, dat ik vooral niet verzuimen moest een brief aan moeder Barberin te schrijven. Daar zou veel van kunnen afhangen. Misschien waren mijn ouders reeds om nadere inlichtingen bij haar geweest.

Hoe dankbaar was ik Vitalis, dat hij mij schrijven geleerd had. Nu was ik tenminste in staat om, zonder de hulp van anderen, een brief aan moeder Barberin te zenden.

Ik zette mij aan den arbeid. Vol bewondering keek Mattia toe. Hij kon zich, geloof ik, moeilijk voorstellen, dat iemand zoo knap was, dat hij zoo maar een brief uit de pen liet vloeien.

Nu moet ik eerlijk zijn en zeggen, dat van „vloeien” geen sprake was. Het kostte mij buitengewoon veel moeite en toen hij eindelijk gereed was, waren vele uren met die inspannende arbeid verlopen.

De brief werd ter post bezorgd en toen brak een tijd van spannend wachten aan.

Onderwijl gaven wij in Parijs onze voorstellingen en wij mochten niet klagen. Het scheen wel of de menschen milder geworden waren.

Vaak herhaalde Mattia glimlachend, dat wij toch

wel rijk zouden worden, ook zonder het geld van mijn deftige ouders. Maar ik bleef droomen van mijn chique familie. Niet voor mijzelf, maar voor de menschen, wien ik zoo dolgraag goed zou willen doen.

Mijn hart brak wanneer ik dacht aan de eenzaamheid van vader Acquin en ik kwam in opstand tegen een maatschappij, waarin het mogelijk was, dat iemand, zonder dat hij iets verkeers gedaan had, vijf lange jaren tusschen de celmuren moest zitten. Ik sprak er dikwijls met Mattia over en hij was het geheel en al met mij eens.

Gelukkig was Mattia ten opzichte van zijn oom Garofoli gerustgesteld. Hij behoefde voorloopig niets te vreezen, want de edele Italiaan zou — naar wij door een toeval te weten gekomen waren — nog verscheidene maanden in de gevangenis moeten doorbrengen.

En wanneer hij weer vrij zou komen, wel dan zouden mijn ouders, die ik tegen dien tijd wel gevonden zou hebben — zonder twijfel zorgen, dat de ontaarde oom zijn neef het leven niet opnieuw zou kunnen verzuren.

Onze vriendschap werd met den dag hechter en met den dag ook werd ik een vuriger bewonderaar van Mattia's heerlijke vioolspel.

Vaak dacht ik aan de voorspelling van den artistieken kapper, die gezegd had, dat Mattia nog eens een groot, zeer groot musicus zou worden.

Wij haalden in Parijs voldoende op om te kunnen bestaan en ik moet zeggen, dat wij het in het logement niet slecht hadden.

Maar voor alle zekerheid hadden wij aan moeder

Barberin geschreven, dat zij haar antwoord voor ons adresseeren moest aan het postkantoor. Onze hospita was stellig geen slechte vrouw, maar wij achtten haar, vanwege haar grenzelooze nieuwsgierigheid, best in staat eerst den brief te openen en zelf te lezen, voordat zij hem ons in handen gaf.

Elken dag gingen wij aan het postkantoor hooren of er voor ons iets gekomen was.

De beambte begon ons al te kennen. Van verre schudde hij nu al met zijn hoofd. Neen, er was niets.

En zoo verliepen de dagen. Langzamerhand begon ik me af te vragen of moeder Barberin wel mijn brief ontvangen zou hebben. Het duurde zoo héél erg lang, vóórdat zij antwoordde. En dat was niets voor mijn pleegmoeder, die natuurlijk heel goed begreep, dat ik op heete kolen zat.

Maar eindelijk schudde de ambtenaar niet, doch knikte.

Het lang verbeide epistel was dus gekomen! Ik holde naar het loket en nam den brief in ontvangst.

Met Mattia ging ik op een bank in de vestibule van het postkantoor zitten en met gejaagde vingers verbrak ik de enveloppe.

Er bevonden zich twee brieven in. Eén van moeder Barberin aan mij en één, die Barberin eenige dagen voor zijn dood aan zijn vrouw gezonden had.

Moeder Barberin schreef:

Lieve Remi,

Je brief heb ik ontvangen. Een paar dagen

na je vertrek, bereikte mij het bericht van Barberin's overlijden. Ondanks alles heb ik er zeer veel verdriet over. Hij was den laatsten tijd een beetje vreemden man geworden, doch in zijn hart was hij niet slecht. Alleen het leven had hem verbitterd.

Ik begrijp, dat het een heele teleurstelling voor je was, dat je hem niet meer levend gevonden hebt en dat je nu zorg maakt over je ouders. Zoodra ik iets verneem, zal ik je schrijven, beste jongen.

Hiebij ingesloten zend ik je een brief, die ik kort voor Barberin's dood ontvangen heb. Er staan enkele dingen in, die je van nut kunnen zijn, denk ik.

Je zult wel begrijpen, lieve Remi, dat meneer pastoor zoo vriendelijk geweest is mij met het schrijven van dezen brief te helpen. Alleen zou ik het nooit gekund hebben.

Vele hartelijke groeten van je trouwe
pleegmoeder Barberin.

De tweede brief luidde:

Lieve vrouw,

Ik lig ziek in het Jozefgasthuis en ik voel, dat het einde nabij is.

In verband met Remi raad ik je aan je te wenden tot het advocatenkantoor Greth, Greenpark te Londen. Deze heeren zijn namelijk bezig Remi op te sporen. Schrijf hun, dat je genegen bent alle gewenschte inlichtingen te verschaffen.

Het zou ook niet kwaad zijn wanneer je je wendde tot een zekeren Acquin, tuinman van beroep, die op het oogenblik in een der gevangenissen van Parijs vertoeft. Ik heb vernomen, dat Remi ook bij hem een poos in de kost is geweest.

Ik groet je, lieve vrouw, en ik dank je uit den grond van mijn hart voor alle goedheid, die je mij in den loop der jaren betoond hebt.

J. Barberin.

Ik keek Mattia eens aan toen ik de lectuur beëindigd had, en in mijn oogen lag de vraag: — Wat dient er nu weer te geschieden?

Mattia wist dadelijk een antwoord. — We gaan naar Engeland!

— Naar Engeland?

— Ja!

— Maar hoe wil je hem dat aanleggen? vroeg ik ietwat verbouwereerd.

— Wandelen! spotte Mattia.

— 'Nu ja, ik weet óók wel, dat we over zee moeten, deed ik beleedigd.

— Ik begrijp anders niet, dat jou dit plan niet kolossaal aanlokt. Jij als Engelschman moet het toch prettig vinden de Noordzee over te kunnen steken.

— Weer wat anders, lachte ik, waar maak jij uit op, dat ik een Engelschman ben?

Mattia dacht zeker, dat ik mijn verstand begon te verliezen. Ik kon duidelijk aan zijn gezicht zien, dat hij die vraag allerzotst vond. Maar hij gaf mij toch rustig antwoord.

— Je ouders zijn natuurlijk Engelschen, want

anders zouden ze het waarlijk niet in hun hoofd halen een Londensche firma order te geven je te zoeken.

Ja, zoo bekeken, kon Mattia heel goed gelijk hebben. Wanneer ik een Engelschman was, zou ik een landgenoot van Arthur Milligan zijn, bepeinsde ik. Wat zou dat toevallig wezen!

Al spoedig was ik voor het plan gewonnen, hoewel ik eerst nog de mogelijkheid opperde een brief aan de Londensche advocaten te sturen.

— Duurt allemaal veel te lang, wimpelde Mattia voortvarend af.

— Dus jij wilt maar meteen naar Engeland varen? vroeg ik voor alle zekerheid nogeens.

— Ja! En dat kan makkelijk.

— Als jij dan maar zegt hoe!

Mattio haalde zijn schouders op. Hij kon blijkbaar niet begrijpen, dat ik zoo weinig bevattelijk was.

— Kijk eens, legde Mattia uit, we gaan in Boulogne aan boord. Ik heb destijds van een Engelsche clown een aardig mondje Engelsch geleerd. Het zal dus allemaal uitstekend lukken.

Mattia sprak zóó overtuigend, dat ik niet anders kon doen dan in hem gelooven en ik zei tenslotte dan ook: — Nou, vooruit dan maar!

Wij gingen terug naar ons logement. De logementhoudster was verbaasd ons nu al te zien, want anders kwamen wij pas des middags tegen etens-tijd, en soms nog wel veel later.

— Hebben jullie iets vergeten? vroeg ze.

Mattia schudde van neen en ik zei met eenige trots in mijn stem:

— Wij gaan naar Engeland!

De waardin stond ons met groote oogen aan te kijken. Engeland? Dàt leek haar reusachtig ver. Wel aan het andere einde van de wereld. De verbazing scheen haar tong eenige oogenblikken verlamd te hebben. Toen zij weer spreken kon, zei ze:

— Maar dat is toch veel te gewaagd voor twee zulke jeugdige personen als jullie zijn om heel naar Engeland te varen. Als dat maar geen ongelukken geeft!

Mattia stelde haar gerust met de verzekering, dat we met een stevige en solide boot de reis zouden maken, dat het weer niets te wenschen overliet, zoodat er geen greintje gevaar bij de onderneming was.

Doch de waardin liet zich maar niet zoo één-twee-drie van haar stuk brengen. Ze bleef bij haar meening, dat het een gevaar was.

Ik rekende met haar af en nog wel tien keer bezwoer ze mij, dat ik mij toch vooral nogeens bedenken moest, voor en aleer ik zoo'n gevaarlijke reis ging beginnen.

Het verstandigste vond ik het om maar zoo weinig mogelijk te antwoorden. Ik lachte daarom maar zoo'n beetje.

— Ja, ja, zei ze, lach jij maar, doch je zult nog weleens aan me denken, dat verzeker ik je! En als je ouders wisten, dat je zoo iets doms ging doen, nou. . . .

Ik gaf de praatzieke juffrouw haar geld en groette haar vriendelijk.

Ook Mattia groette en bedankte haar voor de goede zorgen, die zij aan ons besteed had — en

dat had zij inderdaad!

Meewarig zei zij ons goedendag. Zij dacht vast en zeker, dat wij het er nooit levend zouden afbrengen.

— Als jullie in Engeland zijn, hoor ik dan eens iets? riep ze ons achterna.

— Vast! beloofden wij.

Nu kwam nog een moeilijk punt aan de orde. Mattia had wel gezegd, dat we van Boulogne uit naar Londen zouden varen. Maar daarvoor was geld noodig. En hoeveel zou zoo'n reis over zee wel kosten?

— Niet zoo bar veel, wist Mattia met klem te vertellen.

— Hoe weet je dat zoo goed?

— Omdat ik er mijn vriend den clown dikwijls over heb hooren spreken.

— Goed, antwoordde ik, maar al is het dan ook niet veel, dat weinige zullen wij dan toch in elk geval moeten verdienen.

— Dat spreekt en daarom zullen we gedurende onzen tocht naar Boulogne hard moeten werken. Dat is nogal duidelijk.

Ik keurde toen het plan van Mattia geheel en al goed. Ik begon hoe langer hoe meer bewondering te krijgen voor mijn kloeken vriend. Hij was niet alleen een held op de viool, maar ook in de gewone practische dingen van het leven. En als men hem zag, wel dan zou men zeggen, dat hij een droomertje was. Iemand, die altijd maar met zijn mooie fluweelen oogen in de verte tuurde en geen beslissingen nemen kon. Niets was dus minder waar dan dat. En ik moest weer onmiddellijk denken

aan de woorden van mijn onvergetelijken leermeester Vitalis, die altijd zei: — „Schijn bedriegt” en „Stille waters hebben diepe gronden”.

In de dorpjes die wij passeerden, gaven wij onze voorstellingen en het geluk bleef op onze hand. Wij haalden zeer veel geld op.

— Mattia, zei ik eens, dat danken we allemaal aan jou.

Maar hij was een bescheiden jongen, die zichzelf nooit op den voorgrond drong, en hij vroeg eerst heel onnoozel:

— Wàt danken we allemaal aan mij?

Als antwoord rammelde ik met het geldbakje.

— Je zanikt maar wat, wierp Mattia tegen, we verdienen het immers samen. Jij met je harp en ik met mijn viool!

— Ja, maar de menschen luisteren veel liever naar jou dan naar mij. Mijn harpspel is maar zoo-zoo, maar wat jij op de viool speelt, is iets geweldigs. Ik moet altijd maar denken aan dien kapper. Je weet wel, van wien wij dat mooie leerzame boekje gekregen hebben.

— Maar jouw stem is weer véél beter dan mijn vioolspel, hield Mattia vol.

Toen zweeg ik maar, want ik wist, dat hij toch nooit zou toegeven, dat hij van ons beiden nummer één was.

Mattia sloeg zijn arm om mijn middel en zei op den innigen toon, die mij altijd zoo van hem ontroerde:

— Weet je wat ik zou willen?

— Nou, zeg het eens.

— Later zooveel geld verdienen, dat ik mijn

moeder een onbezorgd leventje kan geven. Ik bedoel niet wéélde en rijkdom, maar tenminste de zekerheid, dat zij altijd een dak boven haar hoofd zal hebben, en dat zij nóóit zal verhongeren. Roem en geld voor mijzelf, begeer ik in het geheel niet!

Mattia had mij wel eens eerder over zijn familie gesproken, maar hij deed het niet graag, omdat hij bang was — dat had ik uit alles begrepen — dat men zijn moeder verkeerd beoordeelen zou. Zij immers had hem aan zijn oom Garofoli verhuurd. Maar de vreeselijke armoede, die zij had, had haar daartoe gedwongen en zij had ook nooit geweten, dat Garofoli zoo'n schavuit was. Mattia had het haar nimmer willen schrijven, omdat hij veel te veel van haar was blijven houden om haar verdriet te berokkenen.

— O, riep ik ontroerd uit, maar zoover breng je het vast! Jij met je groote talenten. Je zult eens zien, dat je eenmaal, evenals Vitalis, tot de grooten der aarde gerekend zult worden.

Mattia bloosde van genoegen, maar hij zei niets.

Toen wij in Boulogne aankwamen, behoefden wij ons over den geldelijken kant van de reis geen zorgen meer te maken. Wij bezaten bijna honderd negentig fangs en dat was natuurlijk volop voldoende.

Even vóórdat wij de stad binnentrokken, had ik Mattia gevraagd waarom hij eigenlijk met mij mee wilde naar Engeland. Het zou voor hem toch veel voordeeliger zijn wanneer hij in Frankrijk bleef en naderhand naar Italië, dat zijn vaderland was, ging.

Hij lachte en zei, dat hij veel van reizen hield. Maar ik zag wel, dat de werkelijke reden een ande-

re was. Nu, ik behoefde niet lang op een verklaring te wachten. Al spoedig biechtte hij:

— Ik ga mee naar Engeland, omdat ik niet van jou gescheiden wil worden, dat begrijp je toch wel, en . . . omdat je ouders mij niet zoo gemakkelijk zullen kunnen terugzenden, wanneer ik eenmaal in Londen ben.

— Zoo, zoo, plaagde ik, dus je hebt alleen gehandeld uit eigenbaat.

— Zoo is het, gaf Mattia toe.

Maar ik wist wel beter.

Ik wist, dat ik in Mattia een vriend had voor mijn gansche verdere leven. Een vriend, die mij nimmer eigener beweging verlaten zou wanneer het mij . . . slecht ging. En dat zijn in het leven toch maar je ware vrienden. Weer moest ik terugdenken aan een gezegde van mijn meester Vitalis. In den nood, zei hij, leert men zijn vrienden kennen.

In Boulogne gingen wij, wat wij nog nooit gedaan hadden, een vrij groot restaurant binnen en bestelden een middagmaal.

De kelner keek ons eerst, met eenigszins opgetrokken neus, van het hoofd tot de voeten aan. Hij vertrouwde het zaakje blijkbaar niet erg.

— We hebben geld genoeg, hoor! lichtte Mattia hem in.

En om te bewijzen, dat het de waarheid was, haalde ik schielijk een handvol franken te voorschijn.

Toen werd de kellner ineens heel wat beleefder. Hij vroeg wat we deden en waar we vandaan kwamen.

Zonder blikken of blozen antwoordde Mattia

hem: — Wij zijn directeuren van een reizend gezelschap.

— Dat is niet mis, lachte de kellner en hij ging heen om voor ons eten te gaan zorgen.

— Jij durft hoor! prees ik Mattia.

— Ja, je moet je door het leven heen weten te slaan, zei hij, een beetje brutaliteit kan nooit kwaad! Gelóóf me!

En voor de zooveelste keer verwonderde ik mij over het doortastende optreden van Mattia, die er oogenschijnlijk toch zoo slap uitzag. Ja, het was maar al te waar, wat Vitalis pleegde te beweren. Dat in een zwak lichaam soms de sterkste geesten huisden. Mattia was er een schitterend voorbeeld van.

Het eten smaakte ons buitengewoon. De kellner bleef om ons heendraaien, tòch waarschijnlijk nog een beetje bang, dat we zonder betalen zouden verdwijnen.

Maar wij rekenden als deftige menschen af en gaven den argwanenden kellner nog een groote fooi op de koop toe.

Mattia, die Boulogne kende, wist gauw de weg naar de haven te vinden.

Daar lagen ontelbare booten en daar spreidde zich onmetelijk de zee voor ons uit!

Het was voor het eerst in mijn leven, dat ik de zee zag en ik was er opgetogen over.

Wat een heerlijk gezicht, die donkere grenzenlooze watermassa, met de grijze wolken er boven!

Mattia zag mijn verrukking, maar hij kon haar niet begrijpen.

— Ik vind het leelijk, zei hij, al dat water. Ik

heb de zee in Italië weleens heel wat mooier gezien. Daar is het water doorschijnend groen en de hemel er boven is van een stralend blauw.

Maar ik bleef de zee een wonder van schoonheid vinden, zooals zij daar voor mij lag.

— Dat komt, omdat jij een Engelschman bent, meende Mattia.

— Wat heeft dat er nu mee te maken?

— Alle Engelschen vinden de zee, die hun vaderland beveiligt, zoo mooi.

Het was mogelijk, dat Mattia gelijk had en dat onbewust in mij een stem sprak, die mij aanspoorde de zee grauwe watermassa mooi te vinden.

Alsof het reizen naar Engeland tot zijn dagelijksche bezigheden behoorde, stapte Mattia op een soort matroos af en vroeg dezen:

— Hoe laat vertrekt de boot naar Londen?

De man haalde zijn schouders op en wij begrepen daaruit, dat hij Mattia niet verstaan had. Toen herhaalde Mattia, die eerst Fransch gesproken had, zijn vraag in de Engelsche taal.

En toen verstond de man het wel.

Ik ving enkele klanken op en begreep, dat we tot den volgenden dag zouden moeten wachten.

Ik had het goed.

Mattia vertelde mij, dat er slechts één boot per dag naar Londen vertrok en dat die van vandaag juist enkele uren geleden zee gekozen had. Morgenochtend om negen uur zou weer een boot vertrekken.

Wij lieten ons door dezen eersten tegenslag op onze reis naar Engeland niet ontmoedigen, maar trokken de stad in en gingen op een marktplein

met Capi een voorstelling geven. Weldra stonden de menschen in dichte drommen om ons heen en zelfs een politie-agent bleek plezier in ons te hebben. Hij keek geamuseerd toe en maakte geenerlei aanstalten ons te verjagen.

En zoo was het in Boulogne overal. De menschen waren er zeer goedmoedig en mild en de politie mannen schenen er minder streng te zijn dan overal elders in Frankrijk. Hadden we dat maar eerder geweten!

Wij kwamen 's avonds in een net logement, waar wij voor vijf francs een keurige kamer kregen.

Wij gingen bijtijds naar bed, want wij moesten vroeg op. Vóórdat wij aan boord zouden gaan, wilden wij trachten nog iets te verdienen.

— Hoe meer geld we hebben, des te beter is het, had de bedachtzame Mattia gezegd, want je kunt nooit weten of we ook in Engeland niet een poosje voor onszelf moeten zorgen. En ik weet heelemaal niet of je in Engeland wel zoo op straat vertooningen mag geven. Ik geloof, dat de Engelschen, wat dat betreft, heel wat strenger zijn dan andere volken.

Om zeven uur verlieten wij het logement. Nog vier volle uren hadden wij dus, voordat we op de boot moesten zijn. We troffen het. Het was marktdag en de markt begon reeds om half zeven.

Toen wij dus op het marktplein aankwamen was daar reeds een groote bedrijvigheid. Tentjes en kraampjes stonden er in bonte verscheidenheid bijeen. Het was een aardig gezicht en deed eenigszins aan een kermis denken.

Het duurde niet lang of onze muziekstukjes trok-

ken de aandacht.

— Nou, hoorde ik iemand tegen zijn vrouw zeggen, die kleine muzikantjes zijn er al vroeg bij!

— Wie de dag met muziek begint, antwoordde ze lachend, verricht, volgens het oude Normandische spreekwoord, een goede daad aan zichzelf en aan anderen. En daarom moeten ze maar goed wat in het bakje hebben.

En met deze woorden wierp ze een . . . vijf francstuk in onze „schatkist“.

Ik dacht eerst, dat het een vergissing was en riep de milde geefster terug: — Weet U wel, dat U een vijf francstuk gegeven hebt?

— Ja zeker, dat weet ik, hoor! Dacht je, dat ik me vergist had?

Ik knikte en hoorde toen de man zeggen. — Toch prettig te merken, dat er nog zulke eerlijke zwervers in de wereld bestaan!

HOOFDSTUK XIII.

Aan boord.

Wij kwamen op tijd aan boord. Er waren niet veel reizigers, zoodat wij de ruimte hadden. Op ons gemak konden we dus een en ander bekijken.

Mattia, die erg trotsch was op zijn kennis van de Engelsche taal, nam elke gelegenheid te baat om met de Engelsche zeelui een praatje te maken. Aandachtig luisterde ik toe, want ik wilde mijn kennis van het Engelsch, die zeer poover was en slechts uit enkele woordjes bestond, gaarne wat uit-breiden.

En met des te meer ijver wierp ik mij op de studie van het Engelsch, omdat ik de groote vrees koesterde, dat mijn ouders alleen hún taal en geen Fransch machtig zouden zijn. Dan zouden wij elkaar niet eens kunnen verstaan. Hoe zou ik dan gezellig met mijn broertjes en zusjes, die ik stellig hebben zou, kunnen spelen en praten?

De boot vertrok.

Fluiten gierden en de bootslui riepen allerlei dingen naar menschen, die aan de wal waren gebleven.

Een gevoel van namelooze trots en vreugde kwam over mij.

Ik was onderweg naar mijn ouders en naar mijn vaderland!

Eindelijk, eindelijk was het dan toch zoo ver ge-

komen. Wie had het ooit kunnen denken?

Boulogne gleed weg. Ik stond aan de verschan-sing en keek naar het merkwaardige schouwspel. De huizen en torens vervaagden en het duurde niet lang of van de stad Boulogne was alleen nog maar een nevelige vlek te zien.

De zee was vrij onrustig. Wij gingen hoog en laag. Maar ik vond het een heerlijke gewaarwording en ik zag daar een nieuw bewijs in, dat ik een Engelsch-man was.

Ik wilde Mattia iets vragen, maar toen ik hem in het gezicht keek, ontstelde ik.

— Ben je ziek, Mattia? vroeg ik.

Mijn kameraad knikte, kon geen woord uitbren-gen. Met schrik zag ik naar zijn doodsbleeke gelaat.

Een matroos, die langs kwam, keek hem glim-lachend aan en beduidde hem iets. Ik begreep niet w a t, maar Mattia wel. Hij ging languit op het dek liggen en sloot zijn oogen. Ik volgde hem, maar kon geen woord meer uit hem krijgen.

Ik begreep, dat Mattia aan zeeziekte was gaan lijden.

O, wat vond ik het sneu, dat ik mijn trouwe ka-meraad niet helpen kon. Maar ik wist, dat dit niet helpen zou. Vitalis had mij vroeger — ik herin-nerde het mij heel goed — eens verteld, dat tegen zeeziekte niets te doen was, zoolang men zich op de golven bevond. Zoodra de patiënt weer aan wal was, was de zeeziekte ook verdwenen.

Met deze wetenschap probeerde ik Mattia zacht-jes te troosten.

Hij gaf echter geen enkel teeken van instemming, en dat was begrijpelijk ook wanneer je er zoo

leelijk aan toe was. Die arme Mattia, nu zag hij gewoonweg gróén!

Ik vond het 't verstandigste hem maar aan zijn lot over te laten. Mattia was er de jongen niet naar om beklagd te worden.

Ik maakte een rondgang over het dek en zag allerlei wetenswaardigheden.

Na verloop van eenige uren kwam de Engelsche kust in zicht.

Gauw liep ik naar de plaats, waar Mattia lag, en schreeuwde: — Mattia, Mattia, we zijn er bijna!

Mattia richtte zich half op en knikte met een flauw glimlachje.

De Engelsche krijtkust kwam dichterbij en dichterbij, en toen werden ook spoedig de havenwerken van Londen zichtbaar.

Het scheen mij toen dat Londen in een lichte mist gehuld was. Dat was zeker de beroemde Londensche nevel waarover Vitalis mij zoo vaak gesproken had.

Toen wij weer op het vasteland stonden, was Mattia al zijn narigheid vergeten.

— Gek hè, zei hij, dat een mensch het ééne oogenblik zoo ziek kan zijn en het andere weer zoo gezond als een visch.

— Ja, gaf ik toe, je kunt soms rare dingen in het leven meemaken.

Ik popelde van ongeduld om naar den advocaat te komen, die mij naar mijn ouders zou brengen. Mattia, die zoo'n beetje de leiding van de reis op zich genomen had, vroeg:

— Die heeren heeten toch Greth, nietwaar? En ze wonen in het Green-Park?

Ik knikte van ja. Die namen zaten als in mijn geheugen gemetseld.

Mattia besloot eens te informeerden waar het Green-Park ergens uithing. — Desnoods, zei hij, moeten we maar een rijtuig nemen. We hebben geld genoeg en als je straks je vader en moeder gevonden hebt, dan heb je geen geld meer nodig. Dan bezit je het bij kisten vol!

Mijn kameraad stevende op een Londenschen politie-agent af, die de lengte van een reus had. Ik zag hoe zij eenige minuten druk met elkaar spraken. Eerst scheen de agent Mattia niet te begripen, maar naderhand ging het, geloof ik, beter.

Mattia kwam met een blij gezicht terug.

— We boffen!

— Is het dichtbij?

— Ja, we moeten hier de hoek om en dan zijn we er zoo!

Hand in hand gingen we in de aangeduide richting. Capi sprong vroolijk om ons heen. Het was net alsof het trouwe dier wist, dat ook voor hem het zwerversleventje spoedig voor een rustiger bestaan verwisseld zou worden.

De politiedienaar had ons juist ingelicht. Al heel gauw ontdekte Mattia tot zijn onuitsprekelijke vreugde een deur, waarop met zwarte letters geschilderd stond:

Greth Advocaten

Ik voelde mijn hart wild in mijn borst slaan. Het groote oogenblik was dus aangebroken. Nu zou

ik spoedig weten wie mijn ouders waren.

Moedig stapten wij naar binnen en kwamen in een klein smoezelig kantoor, waar een lange schrale man aan een hooge lessenaar zat te schrijven.

— Ja, wat is er? vroeg hij.

— Ik ben Remi en Barberin heeft mij Uw adres opgegeven, omdat . . . , begon ik verward, daarbij over het hoofd ziende, dat Barberin mij het adres niet opgegeven had. Doch deze onwaarheid werd door mij niet opzettelijk geuit.

De bediende liet mij niet uitspreken. Op het „barberin” was hij wakker geworden. Hij liet zich van zijn stoel zakken en zei in onberispelijk Fransch, dat we maar even wachten moesten.

Hij verdween, doch na enkele seconden keerde hij alweer terug.

We moesten hem maar volgen. Weldra stonden wij in een vertrek, dat iets grooter, maar niets minder rommelig was dan het eerste.

Achter een kolossaal schrijfbureau zat een zeer deftige meneer, die mij met een paar doordringende oogen opnam.

Het leek wel alsof hij mij doorboren wilde. Doch ik doorstond rustig zijn blik.

— Jij bent dus Remi? vroeg hij in het Fransch.

Ik antwoordde, dat ik inderdaad Remi was, en verbaasde mij er onderwijl over hoe die meneer dadelijk gezien had, dat ik en niet Mattia de gezochte was.

— En waar is Barberin?

— Die is overleden meneer!

— Hum, hum, zei de deftige meneer, is die brave man overleden? Zoo, zoo!

En toen uitte ik de vraag, die mij reeds van het eerste oogenblik af op de lippen gebrand had:

— Wie zijn mijn ouders, mijnheer?

— Je ouders heeten Driscoll.

— Heb ik een vader en moeder? vroeg ik bewogen.

— Ja, en broertjes en zusjes, luidde het koude antwoord.

— En wanneer ga ik naar hen toe?

— Nu dadelijk. Ik zal je door mijn klerk laten brengen!

De deftige meneer tikte driemaal met zijn lineaal tegen de muur. Dit was het teeken voor de lange schrale bediende om in het kantoor van zijn patroon te verschijnen.

— Breng jij die knapen even naar Driscoll, beval de deftige meneer, die natuurlijk de advocaat zelf was.

De klerk bromde wat en beduidde ons hem te volgen.

Ik wilde den advocaat hartelijk bedanken voor alle moeite, die hij zich te mijnen behoefte getroost had, maar ik kreeg er de kans niet toe. Door een andere deur was de man, zonder te groeten, al verdwenen.

De bediende haalde zijn hoed, die tamelijk verschoten was, trok een geruite jas aan, en zoo gingen we naar buiten. Een erg feestelijk gevoel had ik niet over me. Bovendien hing thans over alles een bijna ondoordringbare mist. De klerk van het advocatenkantoor riep een rijtuig aan. Wij stapten in en de bediende schreeuwde den koetsier iets toe. Zeker het adres van mijn ouders.

Wij hobbelden over de weg. Er scheen aan de rit geen eind te komen.

Telkens hield de koetsier stil en kwam dan aan het raampje staan om iets te vragen. Het was duidelijk, dat hij den weg niet zoo gauw wist te vinden. Dit verwonderde mij wel, want ik moest toch aannemen, dat mijn rijke ouders in een bekende Londensche buurt zouden wonen. Maar het was natuurlijk mogelijk, dat die koetsier van buiten kwam en nog een nieuweling in het vak was. Londen was immers zoo geweldig groot, dat je heel goed enkele straten, ook al behoorden die tot de deftigste wijken der stad, niet kon kennen!

Maar eindelijk scheen hij het toch gevonden te hebben.

Wij stopten opnieuw en ik hoorde den koetsier iets roepen, waaruit ik „We zijn er!” meende te moeten opmaken.

Mijn oogen zochten Mattia. Hij knikte mij toe. Hij had het dus ook gehoord.

We stapten uit en konden vrijwel geen hand voor oogen zien.

Ik trachtte met mijn blik het mistgordijn te doorboren, om de villa van mijn ouders te ontwaren. Maar ik kon niets zien.

Capi blafte angstig. Met een paar woordjes kalmeerde ik het lieve dier.

— Stil Capi, stil dan jongen, de baasjes zijn immers bij je.

En onmiddellijk was het verstandige beest tevreden gesteld.

Wij volgden zoo goed en zoo kwaad als het ging den klerk. De man bleek hier tamelijk bekend te

zijn, want met vrij groote zekerheid zocht hij zijn weg.

Eindelijk stonden wij voor een deur. Deze werd opengeduw'd en toen kwamen wij in een nauw gangetje, dat door een schommelende petroleumlamp schaars verlicht werd.

De klerk riep iets. Er werd geantwoord, en even later kwam een haveloos gekleedde man te voorschijn.

HOOFDSTUK XIV.

Bij mijn ouders.

In den gang wisselden de klerk en de man eenige woorden met elkaar in het Engelsch en het ging zóó rap, dat zelfs Mattia er geen letter van begrepen had, naar hij mij later vertelde.

De man noodigde ons met een handgebaar uit binnen te komen.

Wij betraden een onzindelijke kamer. In het midden stond een ronde tafel, waar omheen een vrouw en een stuk of wat kinderen zaten.

Erg aanlokkelijk zag het er niet uit en Capi drong zich instinctmatig tegen mij aan.

Ik streelde den hond zacht over den kop, en met mijn andere hand greep ik die van Mattia. Wat voelde ik mij vreemd te moede. Hoe geheel anders had ik mij deze dag voorgesteld!

— En wie van jullie, vroeg de man, is nu Remi?

— Ik meneer, antwoordde ik.

— Jij beste jongen?

En toen kwam hij met uitgestrekte armen naar mij toe en zei:

— Omhels dan je vader!

Ik deed wat hij mij gezegd had, maar ik onderging niet de minste ontroering.

Mijn vader wees nu op de vrouw, die aan de tafel zat: — En dat is je moeder! Omhels ook háár!

Ik ging naar mijn moeder toe en sloeg mijn armen om haar hals. Maar zij bleef onbewogen zitten en was blijkbaar in het geheel niet verheugd, dat ik weer in de ouderlijke woning was teruggekeerd.

— En die oude daar, vertelde mijn vader, is je grootvader. Hij is een nijdige man en als hij onvriendelijk tegen je is, moet je je er maar niets van aantrekken.

In een hoekje zag ik een grijsaard zitten, die mij met een paar booze oogen aankeek.

Ik wilde naar hem toegaan, om hem een hand te geven, maar toen ik hem naderde, stiet hij zulk een onaangenaam gebrom uit, dat ik het geraden vond halverwege te blijven staan.

— En, eindigde mijn vader, dit zijn je broertjes en zusjes. Ik hoop, dat jullie het goed met elkaar zult kunnen vinden.

Eensklaps richtte hij zijn oogen op Mattia, van wien hij tot heden nog maar weinig notitie genomen had, en vroeg: — Wie is die knaap?

— Mijn beste vriend, antwoordde ik trotsch.

— Zoo, zei Driscoll en zijn stem trilde nu niet bepaald van geestdrift.

Maar ik bracht de zaak weer in het gareel door te vertellen, dat ik en Mattia tezamen met den hond heel goed de kost konden verdienen.

Voor die mededeeling legde mijn vader groote belangstelling aan den dag.

Wij moesten hem precies vertellen wat wij zooal deden en telkens knikte hij goedkeurend.

Ik vatte al mijn moed bijeen en vroeg: — Wat bent U van Uw vak, vader?

Vreemd.... maar het woord „vader” had mij

bijna niet over de lippen willen komen.

— Wij zijn kooplui, zei Driscoll, en we bereizen met onze handelswaren het land. Binnen niet al te langen tijd hoop ik weer de richting van Schotland te kunnen uitgaan.

Toen wij uitgesproken waren, vertelde Driscoll in het Engelsch alles aan zijn vrouw, die geen woord Fransch verstond. En toen hij aan het plotselinge overlijden van Barberin toe gekomen was, werd ze eensklaps levendig. Zij scheen er, zooals Mattia mij later vertelde, erg mee ingenomen te zijn. Dit kon ik mij niet voorstellen. Welke reden had mijn moeder om het prettig te vinden, dat Barberin, die toch in zekeren zin mijn pleegvader geweest was, niet meer tot de levenden behoorde? Wat was het bestaan toch raadselachtig! De geheimen, die mij omringden, benauwden mij. Ik had niet gedroomd, dat ik tot zóó'n familie zou behooren! Neen, dat had ik mij anders gedacht. Maar ik zette mij over deze barre teleurstelling heen en besloot een goed zoon voor mijn ouders te zijn, die het niet gemakkelijk in de wereld hadden en hard moesten ploeteren voor een schamel stukje brood.

Na het middageten, dat niet overdadig geweest was, zei vader Driscoll:

— Jongens, jullie zullen wel moe zijn, en daarom moeten jullie vanavond maar vroeg naar bed gaan. Bovendien verwacht ik straks enkele kennissen, waarmede ik eenige zaken te bespreken heb.

Op een soort plaatsje achter het huis, werd ons een woonwagen tot slaapplaats aangewezen.

Tot onze groote verbazing sloot Driscoll echter de deur achter ons af.

Wij zaten dus opgesloten.

— Als ratten in een val, zei ik bitter.

Mattia zweeg. Hij wilde door klagen het lot, dat zijn vriend te dragen had, niet nòg zwaarder maken. Maar hij dacht het zijne van de familie van Remi, en dat „zijne" was niet gering!

Langen tijd konden wij de slaap niet vatten. Wij hadden ook geen lust om, zooals wij gewoonlijk deden, wat met elkaar te babbelen.

Eensklaps werd ik wakker. Ik hoorde geruisch van stemmen.

Wat zou er aan de hand zijn? Boven mijn hoofd was een raampje. Ik richtte mij op en in de schemering zag ik mijn vader, die twee andere mannen met een soort stallantaarn bijlichtte. Zij waren bezig de inhoud van eenige groote zakken te controleeren.

Met grooe oogen keek ik naar het tooneeltje. Wat deed mijn vader geheimzinnig en die mannen spiedden onophoudelijk om zich heen, net alsof zij bang waren op de hielen gezeten te worden.

Ik liet mij tenslotte met een zucht weer op de matras terugvallen. Vele gedachten werfelden door mijn hoofd. Maar ik wilde niet *d e n k e n*, want als ik *d e n k e n* bleef, geloofde ik gek te zullen worden. Gek van angst en verdriet.

Tegen de ochtend ontwaakte ik uit een zware slaap.

Mattia zat al rechtop in zijn bed.

De deur werd van buiten af geopend door één van de broers.

Toen kleedden wij ons aan en met een bezwaard hart gingen wij naar de vunzige woonkamer.

HOOFDSTUK XV.

De meening van Mattia.

In het zoogenaamde woonvertrek vonden wij alleen den ouden grootvader, die ons weer spinijdig aankeek, en mijn moeder.

Op onze groet kregen wij geen antwoord. Ik wierp een schuwen blik naar mijn moeder, die ineengedoken, met het hoofd in de handen, aan tafel zat.

Plotseling welde een groot gevoel van medelijden met haar in mij op. Zij had zorgen, dat was duidelijk te zien en zij was toch mijn móéder!

Spontaan liep ik op haar toe en sloeg mijn armen om haar hals.

Verdwaasd keek zij mij aan en op hetzelfde oogenblik week ik verschrikt terug. De lucht van jenever was in mijn neus gedrongen.

De grootvader die alles had zien gebeuren, begon te grinniken en zei in het Engelsch tegen Mattia: — Ja, dat is de drank!

— Wat zegt hij? vroeg ik.

— Ik heb hem niet begrepen, jekte Mattia, die mij voor geen geld van de wereld de woorden van den grijsaard had willen overbrengen.

Toen grootvader bemerkte, dat Mattia vrij aardig de Engelsche taal meester was, werd hij wat toeschietelijker.

Met weinig trek beten we in onze harde ochtendboterhammen. Het leken wel keien en van boterscheen men bij mijn familie nog nooit gehoord te hebben. Zij hadden het zeker altijd erg arm gehad. Armer dan wijzelf!

Ik prentte mij telkens in, dat het de plicht is van een kind om zijn ouders te eeren. O, wat hoopte ik vurig, dat later alles nog eens duidelijk zou worden. Dat veel, wat nu in het duister lag, opgehelderd worden zou.

Mattia vertelde grootvader, dat we er met den hond op uit dachten te gaan, om te zien in Londen een kleinigheid te verdienen.

De oude vond dit, te oordeelen naar zijn gezicht, een schitterend plan. Ik had hem nog niet zóó opgewekt gezien! Maar zijn gebaar van iemand, die iets gauw in den zak steekt, verontrustte mij in hooge mate, en het knipoogje, dat hij mij daarbij toewierp, vond ik afschuwelijk. Ik probeerde mij echter gerust te stellen met de mogelijkheid, dat ik alles veel te donker inzag en aan allerlei onschuldige dingen een overdreven waarde hechtte.

Mijn moeder was met haar hoofd op de tafel in slaap gevallen. Zoo stil mogelijk verlieten wij het huis.

Toen we buiten gekomen waren, in de frissche lucht, liepen we eerst een poos zwijgend naast elkander voort, en ook Capi was niet zoo vroolijk als anders.

Wederom moest ik denken aan mijn ouden meester Vitalis, die steeds zei: — Wanneer het hart heel vol van iets is, dan weigert de mond er over te spreken!

En zoo was het thans met ons. Met Mattia en mij. Onze harten waren vol, maar geen van beiden wilde beginnen over datgene wat hem tot bars- tens toe vervulde.

Eindelijk raapte ik al mijn moed bijeen en zei: — Het is wel heel anders geloopen, dan ik het mij gedacht had Mattia!

— Hoe bedoel je? vroeg mijn vriend en zijn stem trilde.

— Ik had gehoopt, dat mijn ouders rijke men- schen waren. Dat had men mij altijd gezegd en de kleertjes waarin ik destijds gevonden ben, duiden ook daarop.

Mattia begon te lachen. Een vreemde harde lach, die ik nog nooit van hem gehoord had.

— Je gelooft toch zeker niet, dat die . . . die . . . menschen je ouders zijn? viel hij uit.

Ik ontstelde van zijn woorden.

— Zoo mag je niet spreken, Mattia, bestrafte ik hem, je moet niet vergeten, dat ze mijn vader en moeder zijn, en daarom moet ik hen eeren en lief- hebben.

Mattia stond stil en dwong ook mij stil te staan. Hij vestigde zijn klare oogen op mij en sprak: — Natuurlijk, zijn ouders moet men eeren, dat staat in den bijbel, maar wie bewijst jou, dat die Driscoll's jouw ouders zijn? Niets en niemand!

— En de advocaat dan wierp ik tegen.

— Onzin!

Wij liepen weder verder. Ik dacht na over het- geen Mattia zooeven gezegd had.

— Maar ze hebben toch zelf erkend, dat ik hun kind ben.

— Zoo, nou daar weet ik anders niets van!

— Dat is waar ook, herinnerde ik mij, toen jij gisterenavond nog even met Capi weg was, heeft mijn vader mij verteld, dat een meisje, dat graag met hem had willen trouwen, zoo boos op hem geworden was, toen hij mijn moeder tot vrouw nam, dat zij mij uit wraak gestolen en te vondeling gelegd heeft.

— Een fraai verhaal, spotte Mattia, maar laat ik je nu maar ronduit zeggen, dat ik geloof, dat die man, die zich je vader noemt, een groote schavuit is. Zijn andere kinderen lijken wèl op hem en zijn vrouw, en jij in het geheel niet. Dat is toch wel een beetje vreemd. Jij bent de eerlijkheid zelve en weet je wat je vader gisterennacht uitvoerde? Door een kier van de wagen heb ik alles gezien. Hij nam gestolen goed in ontvangst en ik heb zijn helpers duidelijk hooren zeggen, dat ze bang waren, dat de politie hen in de gaten begon te krijgen. Ik begrijp wel, dat dit allemaal heel onplezierig voor je is om te hooren, maar er zit nu eenmaal niets anders op. En wat hindert het ook, als ze toch je ouders niet zijn! En dat zijn ze niet! Jij kàn niet de zoon van een dief en een drankzuchtige vrouw zijn. Dat bestaat niet! Weet je wat we moesten doen? We moesten weer zoo gauw mogelijk naar Frankrijk zien terug te keeren. Daar hebben we onze goede vrienden. Daar is moeder Barberin, en Lize en vader Acquin. Allemaal menschen, die het best met je gemeend hebben.

In één adem had Mattia het er uitgegooid, mij niet de tijd gunnend er een woordje tusschen te zeggen.

Terug naar Frankrijk. Het klonk mij als blijde muziek in de ooren.

Doch op hetzelfde oogenblik schaamde ik mij over mijzelf.

Mattia had al die vreeselijke dingen wel gezegd, en ik wist heel goed, dat hij het gedaan had, omdat hij zooveel van mij hield, maar wie kon mij de verzekering geven, dat hij gelijk had, dat hij zich niet vergiste? De Driscolls waren mij als mijn ouders aangewezen en ik kon niet bewijzen, dat zij het niet waren. Hoe kon ik in deze wirwar tot klaarheid geraken? Naar den advocaat gaan? Dat zou toch niets helpen. Die man zou mij met zijn koude oogen de deur van zijn kantoor uitkijken. Wacht eens, ik kreeg een ander plan! Ik zou een brief schrijven aan moeder Barberin en haar om raad vragen.

Dit voornemen werd door Mattia luide toegejuicht. Moeder Barberin had mij lief, zij was een bejaarde verstandige vrouw en zou mij zonder twijfel het beste raden.

In het groote Londen hadden wij spoedig een postkantoor gevonden, dank zij de hulp van een politie-agent, die ons gediensstig den weg wees.

En toen begon weder de zware arbeid van het schrijven van een brief.

Ik probeerde hem zoo kort mogelijk te maken, maar onwillekeurig verviel ik in uitweidingen, zoodat ik toch nog drie volle uren noodig had.

Ik verzocht moeder Barberin haar antwoord te adresseeren aan.

Remi Driscoll
Postkantoor Regentstreet
L o n d e n.

Wij wierpen de brief in de bus en begonnen toen welgemoed aan onze eerste voorstelling.

Ik kan niet anders zeggen dan dat het Londen-sche publiek zich reeds terstond van een goedgeef-schen kant liet kennen. Wij oogsten veel succes en toen wij dien avond thuis kwamen, kon ik mijn vader verrassen met . . . vier en een halve shilling. Hij toonde zich buitengewoon tevreden en zei, dat wij flinke jongens waren van wie hij stellig nog veel plezier beleven zou. Uit deze woorden begrepen wij meteen, dat hij het besluit genomen had om ook Mattia maar voorloopig bij zich te houden.

Na het middagmaal besliste mijn vader, dat hij voortaan met Capi andere plannen had. De hond zou in het vervolg niet meer met mij en Mattia, doch met mijn broers meegaan.

Ik protesteerde en zei, dat Capi te veel aan ons gewend was, om nog anderen te kunnen gehoor-zamen. Maar mijn vader was onvermurwbaar. Het moest gebeuren, zooals hij het bevolen had en ge-zeur wilde hij er in geen geval over hebben.

HOOFDSTUK XVI.

De brief van moeder Barberin.

Elken ochtend gingen wij hooren aan het postkantoor of er een brief voor mij gereed lag, en reeds een week, nadat ik de mijne verzonden had, kreeg ik antwoord van moeder Barberin. Ik had haar gevraagd vooral niet lang te willen wachten en de brave vrouw had natuurlijk alles in het werk gesteld om aan mijn verzoek te kunnen voldoen.

Zij schreef:

Lieve Remi,

Wat je mij geschreven hebt omtrent je familie heeft mij verdriet gedaan en ik kan mij begrijpen hoe droef het je te moede is. Maar, lieve jongen, houdt het hoofd omhoog, want na regen komt zonneschijn.

De kleertjes, waarin je gevonden werd, waren een lange zijden jurk, witte kousjes, en een flannelletje, waarop een prachtig patroon geborduurd was. Dit alles wees erop, dat je ouders zeer welgestelde mensen waren.

Ik hoop, dat je mij spoedig betere berichten kunt zenden. Vergeet je mij niet? In gedachten druk ik je aan mijn hart.

Je liefhebbende
pleegmoeder Barberin.

De brief bleek Mattia uitstekend te bevallen. Hij zei, dat hij de bevestiging bevatte van zijn vermoeden, dat de Driscolls mijn ouders niet waren. Arme menschen als zij kleeden hun kinderen niet in het zij. Dat was toch zoo logisch als iets, redeneerde Mattia.

Wij spraken af, dat ik thuis zoo langs mijn neus weg eens zou vragen welke kleertjes ik aan had, toen ik gestolen werd. Dan zouden wij kunnen controleeren of die mededeelingen klopten met hetgeen moeder Barberin mij geschreven had.

Het stuitte mij wel eenigermate tegen de borst mijn vader op een dergelijke wijze te moeten behandelen, maar op aandrang van Mattia, die bij hoog en bij laag bleef volhouden, dat Driscoll mijn vader niet was, besloot ik het te doen.

Ik kan overigens niet zeggen, dat ik in het gezin der Driscolls veel liefde en genegenheid ondervond. Mijn vader was alleen maar in een goed humeur wanneer wij geld thuisbrachten, mijn moeder sprak zelden een woord, mijn grootvader was gewoonlijk zoo nijdig als een kat en mijn broers en zusters schepten er behagen in ons te treiteren met allerlei kleine dingen.

Neen, gelukkig leefde ik allesbehalve en ik weet niet wat ik gedaan zou hebben, wanneer ik mijn trouwen vriend Mattia niet bij mij gehad had. Hij bemoedigde mij telkens en hij zei ook, dat er nog weleens betere dagen zouden aanbreken.

— Weet je wat mijn meening is, beweerde hij op een zekere dag, die Driscoll is niet je vader, maar hij is de man, die jou van je ouders gestolen heeft en de tijd zal nog weleens uitwijzen, dat ik

gelijk gehad heb. Reken daar maar op!

Ondertusschen probeerde ik voor mijn ouders — want als zoodanig bleef ik hen beschouwen — zoo goed mogelijk te zijn. Ik werkte hard om hen het bestaan met mijn verdiensten te verlichten.

Maar eens werd ik zeer boos. Mijn vader zei, dat Capi maar weer met ons mede moest gaan. Mijn broers hadden andere bezigheden gekregen, waarbij de hond gemist kon worden.

Met deze wending van zaken waren Mattia en ik heel erg ingenomen. Wij zouden dus voortaan onzen viervoetigen kameraad weer meekrijgen. En ook Capi, die als het ware rook, dat er voor hem een gunstige beslissing genomen was, sprong uitgelaten om ons heen.

Wij gingen op weg. Maar toen wij in het hart der stad kwamen — in de buurt van Bondstreet — vloog de hond ineens bij ons vandaan.

Mattia en ik keken elkaar verbaasd aan. Wat had dat nu te beteekenen? Zulke kuren had Capi nog nooit vertoond.

Wij floten en floten, maar van Capi was geen spoor meer te zien.

Dit verontrustte ons zeer, temeer waar wij zagen, dat een Londensche nevel kwam opzetten.

— Het beste is, zei ik, dat we hier maar wat heen en weer blijven drentelen, totdat hij terugkomt.

— Als hij terugkomt, gaf Mattia somber ten antwoord.

Na een goede tien minuten, hoorden we luid geblaf, en ja hoor, daar kwam onze Capi aanrennen. Maar wat had hij in zijn bek? Een paar spiksplinternieuwe handschoenen! En op hetzelfde oogen-

blik, dat wij dit zagen, hoorden we een vrouwestem roepen:

— Houd den dief! Houd den dief! Houd den dief!

Instinctmatig begrepen wij wat er gebeurd was. Mijn broers hadden van Capi een dief gemaakt, die goederen uit de winkels stal, als hij de kans schoon zag. En nu was mij ineens ook duidelijk het gebaar, dat mijn grootvader destijds gemaakt had. We moesten ook maar met stelen aan de kost zien te komen, had het beteekend.

Het eenige wat wij konden doen was weghollen. Gelukkig begunstigde de mist ons.

Wij ontkwamen, maar de heele verdere dag had ik geen lust meer om te zingen of op de harp te spelen. Het geval met Capi bleef mij leelijk dwars zitten. Van mijn eerlijken hond hadden mijn broers eenvoudig een roover gemaakt.

Woedend kwam ik thuis. Ik gooide de handschoenen op de tafel en schreeuwde, dat ik het een schandaal vond om een beest voor dergelijke doeleinden te gebruiken.

Eerst dacht ik, dat mijn vader kwaad zou worden en aan het ranselen zou gaan, doch hij bleek zich te bedenken en suste, dat het maar een spelletje geweest was van mijn broers. Dat zij niet in ernst Capi hadden willen leeren stelen.

Dienzelfden avond vroeg ik ook aan mijn vader in welke kleertjes men mij gestolen had.

Zonder zich een seconde te bedenken en zonder ook maar de minste bevreemding over mijn vraag te toonen, vertelde hij mij alles, wat ik weten wilde, en wat hij zei, stemde volkomen overeen met wat moeder Barberin mij geschreven had.

De theorie van Mattia tuimelde dus als een kaartenhuis inéén.

Maar mijn vriend gaf zich door deze gebeurtenis allesbehalve gewonnen.

— Best mogelijk, zei hij, dat die Driscoll op een of andere manier te weten gekomen is welke kleertjes je aan had, ik blijf erbij, dat iemand, die zelf vodden aan zijn lijf heeft, zijn kind niet kan kleeden in kostbare zijde en in geborduurde flanelletjes. Dat wil er bij mij niet in, nú niet en nóóit niet!

— Maar wat moet ik d a n doen? vroeg ik bijna wanhopig.

— Wachten, goed uit je oogen kijken en vertrouwen op de toekomst.

En met deze woorden nog in de ooren sliep ik in, toen Mattia al naast mij lag te snurken.

HOOFDSTUK XVII.

James Milligan.

De twijfel groeide in mij. En het waren niet alleen de woorden van Mattia, die daaraan schuld hadden, maar alles wat ik in mijn ouderlijk huis beleefde.

Het leed voor mij geen twijfel meer, dat mijn broers met diefstal aan de kost kwamen en dat zij daarin door mijn vader aangemoedigd werden. Mijn moeder was bijna doorlopend dronken en mij grootvader was een raadselachtige man, van wien ik geen hoogte kon krijgen. De eenige met wie ik een beetje overweg kon, was mijn jongste zusje.

Ik begon mij af te vragen of het toch maar niet beter zou zijn om naar Frankrijk terug te keeren en daar pogingen in het werk te stellen mijn werkelijke ouders op te sporen. Maar een stem in mijn binnenste vermaande mij in Londen te blijven. Het bewijs, dat de Driscolls mijn ouders niet waren, was nog niet geleverd en zoolang dit niet gebeurd was, bestond de kans, dat zij het wél waren. En aan het laatste diende ik mij voorloopig te houden. Daar viel niet aan te tornen.

Op een ochtend zou ik weer met Mattia en Capi de stad intrekken. Mijn vader hield mij echter tegen en zei, dat Mattia vandaag maar alleen moest

gaan, omdat hij mij voor andere dingen noodig had.

Ons schamele huis bleek uitgestorven te zijn. Mijn broers en zusjes waren weg, mijn grootvader zat niet op zijn gewone plaatsje bij de kachel en ook mijn moeder was in geen velden of wegen te bekennen.

Wat had deze geheimzinnigheid te beteekenen? Wat zou er gaan gebeuren?

Tegen 11 uur werd het raadsel opgelost. Er verscheen een lange meneer met een onaangenaam gezicht, waarin een paar loerende oogen de wereld inkeken.

Hij voerde eerst met mijn vader een gesprek in het Engelsch, waarvan ik niets kon verstaan. Toen wendde hij zich tot mij en stelde mij in het Fransch eenige vragen. Of ik gezond was, of ik nooit hoestte, of ik nooit pijn had. Het leek wel of hij een dokter was. En daarna begon hij mijn borst en rug te betasten.

Toen dit geschied was, zei mijn vader, dat ik nu wel gaan kon.

Ik maakte van het gegeven verlof gretig gebruik. Het was gaan regenen en ik ging de woonwagen in om mijn vacht te halen.

Hoe verbaasd was ik daar Mattia te vinden. Hij legde vinger tegen zijn mond, ten teeken, dat ik niet luid moest praten.

— Ga jij maar eerst, fluisterde hij, ik kom je wel achterna. Ze moeten niet weten, dat ik mij hier verscholen had.

Een paar minuten later vonden wij elkaar op straat.

Mattia keek mij zegevierend aan en vroeg:

— Weet je wie die meneer was?

— Neen!

— James Milligan, de oom van je vriend Arthur!

Ik dacht eerst, dat Mattia een grapje maakte. James Milligan, de oom van Arthur! Wat had die bij de Driscolls te maken?

— Ik had een voorgevoel, dat er iets gebeuren zou, vertelde Mattia, en daarom ging ik de woonwagen binnen. Nu, mijn voorgevoel bedroog mij niet. Spoedig verscheen je vader met een vreemden meneer. Ik hoorde Driscoll zeggen:

— Dag meneer Milligan, bent U daar al?

— Zooals je ziet, bromde Milligan, en hoe is het met den jongen, dien je in huis genomen hebt?

— Hij is oergezond en zoo sterk als een stier. Kan overal tegen. Loopt in weer en wind, zonder zelfs ook maar verkouden te worden.

— Hum, kuchte Milligan.

— En hoe gaat het met Uw neefje? vroeg Driscoll.

— Hij wordt sterker. Zijn moeder besteedt alle mogelijke zorgen aan hem en hij is veel beter dan een half jaar geleden. Toen hadden de geneesheeren geenerlei hoop meer gegeven. Maar dat is nu allemaal veranderd. Zijn moder doet alles om haar Arthur gezond te maken!

— Wanneer dat kind in leven blijft, zijn al Uw maatregelen te vergeefs geweest, zei Driscoll.

— De kans dat die jongen oud wordt, is zoo goed als uitgesloten, antwoordde Milligan, en ik wil zorgen, dat ik tegen de tijd, dat hij sterft, alles in orde heb. Er moet niet aan getwijfeld kunnen

worden, dat ik de eenige erfgenaam ben.

— Ik hoop, dat U geluk hebt, meneer James Milligan, zei je vader.

— Ik ook, antwoordde Milligan, en toen gingen zij het huis binnen, besloot Mattia zijn verhaal.

Met verbazing had ik geluisterd. Die man met zijn gemeene gezicht was dus de oom van Arthur Milligan — de zwager van die lieve mevrouw Milligan? Het was bijna niet te gelooven.

— En wat denk jij nu van dit alles? vroeg ik aan Mattia.

— Wat ik ervan denk? Dat zal ik je later wel eens zeggen, wimpelde hij af.

— Maar er moet toch iets gedaan worden, hield ik vol.

— Dat spreekt! We moesten het adres van mevrouw Milligan machtig zien te worden.

Dat was makkelijker gezegd dan gedaan. Mevrouw Milligan zou vermoedelijk met Arthur op de salonboot vertoeven en ergens op de wateren van Frankrijk varen.

Mattia beloofde naar een middel te zullen zoeken. En die belofte stelde mij gerust, want ik had mijn vriend Mattia nu wel leeren kennen als iemand, die van doortasten wist.

En wederom begon hij over mijn zoogenaamde ouders.

— Luister eens, zei hij, ik kan vioolspelen, hoewel ik het nooit geleerd heb. Weet je waarom? Omdat mijn vader een goed musicus was. Dat zit dus in de familie. Het is een overgeërfde gave. Jouw familie zijn allemaal dieven, maar jijzelf bent zoo eerlijk als goud. Hoe kan dat? Nee, Remi, ik

kom hoe langer hoe meer tot de overtuiging, dat de Driscolls je ouders beslist n i e t zijn. Het is een heel donker zaakje, dat geef ik je toe, maar er zal eenmaal licht komen. Dat weet ik zeker.

De vraag bleef mij pijnigen h o e ik aan het adres van mevrouw Milligan kon komen.

Ik schreef een brief aan moeder Barberin, maar Mattia voorspelde mij, dat die goede oude vrouw op haar afgelegen dorpje niet veel voor ons zou kunnen uitrichten.

En het kwam uit ook. Zij antwoordde mij, dat zij, hoe zeer het haar ook speet, geen mogelijkheid zag om in het groote Frankrijk een Engelsche dame met haar zoontje op te sporen. Zij zou niet weten op welke wijze ze dit moest aanleggen. O, wanneer ze nog jong was en goed ter been, dan zou zij gaarne het heele land doorkruisen om te zoeken, maar nu ging dat helaas niet meer.

Telkens en telkens dook het plan op om naar Frankrijk terug te keeren, maar even zoovele malen werd ik daarvan weer terug gehouden. Ik beschouwde het nu eenmaal als mijn plicht om zoo lang mogelijk bij de Driscolls te blijven. Het kon nog altijd blijken, dat zij mijn ouders w e l waren en ik zou het mij nooit vergeven hebben wanneer ik hen dan verlaten had. Vóór alles begeerde ik een goed zoon te zijn.

HOOFDSTUK XVIII.

Gearresteerd.

Mijn vader begon toebereidselen te maken om met zijn koopwaren het Noorden van Engeland in te trekken.

Het benieuwde mij wat er met Mattia en mij gebeuren zou.

Vurig hoopte ik, dat mijn vader besluiten zou ons in Londen achter te laten.

Het vooruitzicht om met de Driscolls van stad tot stad en van dorp tot dorp te moeten reizen, lokte Mattia en mij in geen enkel opzicht aan.

Maar . . . wij moesten wèl mee! Mijn vader beweerde, dat wij ook buiten Londen heel goed met onze kunst een behoorlijk bestaan konden verdienen.

Zonder morren schikten Mattia en ik ons in het lot, dat Driscoll ons beschoren had.

Wel zei Mattia nog: — We doen veel wijzer om nog op het laatste oogenblik naar Frankrijk terug te keeren. Hoe dieper wij Engeland in komen des te moeilijker het voor ons worden zal.

Maar ik was ook deze keer nog niet te bewegen om aan de lokstem van het vertrouwde Frankrijk gehoor te schenken, alhoewel ik toch zeer goed besepte, dat dit het eenige middel zou zijn om met mevrouw Milligan en Arthur in verbinding te komen

Wij vertrokken en in het eerste dorp, dat wij „aandeden” sloeg mijn vader op het marktplein een kraam op. Van alles verkocht hij: scheerzeep, zakmessen, hoeden, dassen, overhemden. Te veel om op te noemen. En het bleek, dat mijn vader de kunst verstond om koopers te trekken.

Met groote gebaren schreeuwde hij: — Menschen, komt kijken bij den goedkoopsten koopman. Het is te geef! Ik verkoop het voor minder dan waarvoor de fabrikanten het aan de winkeliers leveren. Komt toch kijken en gij zult verbaasd staan. Dat verzeker ik!

In dichte rijen stonden de kooplustigen voor de uitstalling en de prijzen waren ook fabelachtig laag te noemen.

Eenmaal werd mij een kleur van schaamte en ergernis naar de wangen gejaagd.

Toevallig was ik temidden der koopers geraakt, en ik hoorde iemand tegen zijn buurman zeggen: — Dat kan onmogelijk anders dan gestolen goed zijn. Een eerlijk koopman kan zijn waar niet tegen dergelijke spotprijzen van de hand doen! Let op mijn woorden, dat die vent nog eens leelijk tegen de lamp loopt, want straks krijgt de politie er natuurlijk de lucht van en dan is hij erbij!

Ik stond in twijfel of ik mijn vader deze woorden al dan niet zou overbrengen. Ik vroeg Mattia om raad en deze ried mij aan het stilzwijgen te bewaren. — Je vader, zei hij, weet heusch zelf wel, dat hij gevaar loopt, wanneer hij die goederen werkelijk gestolen heeft.

Na dit treurige voorval werd mijn stemming er niet beter op en ik begon hoe langer hoe meer over

te hellen tot de meening, dat Mattia, die steeds beweerd had, dat Driscoll mijn vader niet was, gelijk had, en dat het toch misschien wel het allerbeste was om weer naar Frankrijk te zien te komen. Dit leven zou mij op den duur in de gevangenis brengen.

Deze laatste gedachte werd spoediger bewaarheid dan ik vermoedde.

Alvorens ik dit echter verhalen ga, moet ik iets anders vertellen.

Toen ik in een der plaatsen, waar Driscoll zijn koopwaren aan den man trachtte te brengen, met Mattia mijn kunsten vertoonde, riep Mattia eensklaps: — Daar loopt een oude vriend van me!

En hij holde meteen naar een jongeman toe, die hem allerhartelijkst begroette.

Ik staakte onmiddellijk mijn harpspel en ging naar het tweetal toe.

De oude kennis bleek een Engelsche clown te zijn, met wien Mattia vroeger weleens gewerkt had.

— Bob, vertelde Mattia opgetogen, heeft mij altijd veel vriendschap bewezen, en hij zal ons ook nu wel een handje kunnen helpen, denk ik.

In den beginne begreep ik niet goed, waarmede die Bob, die een eerlijk en open gezicht had, ons zou kunnen helpen, maar toen wist ik ook nog niet welk een doortastende jongen die clown was.

Mattia had het plan geopperd om met zijn drieën voorstellingen te gaan geven. Dat zou veel meer opbrengen. Wij zouden de winst dan eerlijk met zijn drieën deelen en op zoo'n manier zou Bob, die tot heden nog maar weinig alleen had kunnen ver-

dienen, gemakkelijker en ruimer aan de kost kunnen komen.

Zoo gezegd, zoo gedaan. En de resultaten waren al dadelijk verbluffend goed geweest. Bob, Mattia, Capi en ik vermaakten het Engelsche publiek uitmuntend en ons geldbakje stelden wij nooit tevergeefs in dienst. Men genoot van onze kunst, doch men wist dit genot ook in klinkende munt op prijs te stellen.

Op een avond, na het eten, zei mijn vader, dat Mattia en ik in de stad nog maar iets moesten zien te verdienen. Den volgenden ochtend zouden wij weggaan, de laatste avond moesten wij dus nog maar een flinke slag zien te slaan. Alleen moesten we ons zonder Capi behelpen, want die had Driscoll zelf nodig.

Wij trokken er op uit, in het minst niet vermoedende welke plannen mijn zoogenaamde vader met Capi gesmeed had.

Bob was bijzonder goed op dreef en het publiek lachte zich slap om zijn grappen.

In een minimum van tijd hadden we drie shillings verdiend.

— Als we het tot vijf gebracht hebben, besloot Bob, die als oudste, zoo'n beetje de leiding van ons gezelschap in handen gekregen had, gaan we in het gindsche boschje een beetje uitrusten en enkele dingen bepraten.

Het genoemde bedrag was gauwer bij elkaar dan wij verwacht hadden.

Met een tevreden gezicht, knikte Bob ons toe. Het oogenblik van welverdiende rust na een avond van werken was aangebroken.

Wij begaven ons naar het boschje, dat Bob aangewezen had en gingen in een kringetje op den mossigen grond zitten.

Bob was, zooals men wel begrijpen kan, door ons reeds geheel in het vertrouwen genomen. Hij wist alles van mijn levensgeschiedenis af en ook hij was van oordeel, dat de schavuit Driscoll onmogelijk mijn vader kon zijn. Hij begreep eigenlijk niet hoe ik het ook maar één seconde had kunnen gelooven.

— Nu, vroeg Bob op ironische wijze, hoe is het met je vader? Doet hij nog altijd groote zaken?

Mattia, die heel goed begreep wat Bob bedoelde, schoot in een lach. Ik wilde antwoorden, maar op hetzelfde moment werd mijn oor getroffen door een bekend geluid. Geblaf! Ik luisterde gespannen. En ja hoor, er was geen twijfel aan, het was Capi.

Ook Mattia en Bob waren tot die ontdekking gekomen. Onze oogen speurden de omgeving af. Daar kwam Capi aanhollen. Ik floot. Het beest begon nu nog harder te rennen. Even later legde hij, met de tong uit zijn bek, zijn kop op mijn knieën. Hij was erg moe. Maar waarom had hij zoo gelooopen?

Even later verscheen tusschen de boomen de gestalte van een politie-agent. Daar wij ons niet van het minste kwaad bewust waren kon die verschijning ons geen vrees aanjagen. Met barsche stem vroeg de man:

— Van wien is die hond?

— Van mij, antwoordde ik rustig.

— Zoo, lachte de gerechtsdienaar nu grimmig, dan moet ik jou arresteeren, ventje! Ga maar mee!

Bob, die wist, dat ik mij in de Engelsche taal nog niet zoo vlot kon uitdrukken, sprong voor mij in de bres, en bezwoer den politie-agent bij hoog en bij laag, dat ik zoo onschuldig als een kuiken was. Maar de agent scheen aan zijn woorden geen geloof te hechten en bleef verlangen, dat ik hem volgen zou.

— Maar wat is er dan toch gebèurd? drong Bob aan.

— Inbraak, luidde het korte antwoord.

Wat wij ook teberde brachten, we moesten mee. Aanvankelijk had de agent eerst mij alleen willen arresteeren, maar bij nader inzien leek het hem meer, dat we maar met zijn drieën naar het bureau gingen.

En zoo gebeurde het. In optocht trokken we door het stadje, dat vanwege het vergevorderde nachtelijk uur gelukkig reeds als uitgestorven was. De menschen hadden voor het grootste deel al hun bedden opgezocht.

Op het bureau werd mij medegedeeld, dat dien nacht een inbraak in de kerk gepleegd was en dat mijn hond hierbij tegenwoordig was geweest, waarschijnlijk om de wacht te houden. De daders zelf waren in de donkerte kunnen ontkomen. Den hond had men echter kunnen volgen en het spoor had naar mij geleid. Voor de politie stond het vast, dat ik in elk geval medeplichtig was.

Ik werd ingesloten. Maar tot mijn groote vreugde werd mij toegestaan Capi in mijn kille kerker bij mij te houden.

Wat had ik zonder het trouwe dier moeten beginnen? De verschrikkelijke eenzaamheid zou mij

stellig te zwaar gevallen zijn!

Laat ik geen uitvoerige beschrijving geven van alles wat ik meemaakte. Het zij voldoende te vermelden, dat ik na eenige dagen voor den rechter geleid werd. Een verhoor volgde.

Precies en volkomen naar waarheid vertelde ik alles wat ik wist. En dat was niet veel. Maar de rechter hechtte geen geloof aan mijn woorden. De inbraak was, naar de mededeelingen van den koster der betreffende kerk, 's nachts om twaalf uur geschied. Ik kon echter door middel van Bob en Mattia bewijzen, dat ik dien tijd bij hen in het boschje gezeten had.

Doch dit was te vergeefs. De vurig verlangde vrijspraak kwam niet.

De rechter beval, dat ik overgebracht zou worden naar de districtsgevangenis in een andere stad. Met de wanhoop in mijn hart keerde ik terug naar de cel.

Mijn cipier, die geen kwade man was en blijkbaar medelijden met mij had, vertelde mij, dat de rechter geen uitspraak wilde doen vóór en aler ook de tweede inbreker — want de koster had in de schemering duidelijk twee inbrekers waargenomen — gevat was.

Ik vroeg hoelang dat nog wel zou kunnen duren. De cipier haalde zijn schouders op en zette een bedenkelijk gezicht. Ja, daar konden nog wel hèèl wat weekjes mede gemoeid zijn.

En ik zou dus al dien tijd onschuldig in de gevangenis moeten doorbrengen? Ik dacht gek van radeloosheid te zullen worden.

Maar toen ik 's avonds eenzaam en verslagen

op mijn brits zat, hoorde ik eensklaps vertrouwde klanken. Mattia speelde op de viool! Ik ging op de bank staan en keek door de tralies van het kleine venster, waar gelukkig geen glas voor was. En ja hoor, daar zag ik Mattia en Bob, en om hen heen was de stadsjeugd verzameld.

Ik durfde geen teeken te geven, dat ik hen opgemerkt had. Stel eens voor dat het verraden zou worden! Ik begreep heel goed, dat Bob en Mattia niet voor niets juist onder mijn venster een voorstelling gaven. Dat had natuurlijk een bedoeling. Maar ik wilde afwachten en geen overijlde dingen doen, die de plannen misschien in de war konden sturen. Ik zag, dat Bob af en toe een tersluiksche blik naar het venster wierp en aan de glimlach, die dan op zijn gezicht verscheen, kon ik merken, dat hij mij herkend had.

Langzaam gingen de uren voorbij. Ik zat weer op mijn brits en dacht na over alles wat mij de laatste dagen overkomen was. Een serk vermoeden, dat Driscoll de inbraak gepleegd had, was in mij opgekomen, maar ik besloot tegenover de politie geen enkel woord ten nadeele van mijn vader te spreken. Een zoon immers moest zijn ouders verdedigen en bijstaan, en nog steeds kon ik mij niet losmaken van de gedachte, dat Driscoll mijn vader was.

Plotseling werd iets naar binnen gegooid. Een propje papier! Schielijk raapte ik het op. Het was afkomstig van Bob. Hij schreef:

Beste Remi,

Wij hebben je natuurlijk niet vergeten.

Capi, dien de rechter je afgenomen heeft, is thans bij ons.

Morgenochtend wordt je met de trein van elf uur overgebracht naar de districtsgevangenis. En let nu goed op. Wanneer je een half in de trein zit, begint deze aan vaart te minderen, omdat hij dan een scherpe bocht moet maken. Zorg, dat je bij het raam zit en spring op dat oogenblik rustig de wagen uit. Wij zullen je opwachten en je in veiligheid brengen.

Bob en Mattia.

Ik loosde een zucht van verlichting. Bob en Mattia zouden mij nu wel helpen om mijn vrijheid, waar ik naar snake, te herwinnen. Maar zou mijn vlucht niet uitgelegd worden als een teeken van schuld? Wat kon het mij schelen! Ik wist voor mijzelf, dat ik niet schuldig was en dat was de hoofdzak. Mijn goede meester Vitalis zei vroeger altijd: Het is beter dat de mensch ruzie heeft met de heele wereld dan met zichzelf. En zoo was het ook.

Die nacht sliep ik van opwinding bijna niet. Voor alle zekerheid had ik het briefje, dat Bob mij gezonden had, maar fijn gekauwd en doorgeslikt. Het zou door een toeval eens in handen van den cipier kunnen komen. Dan zou het geheele ontvluchttingsplan verijdeld worden!

De stadstoren hoorde ik de uren slaan. Een . . . twee . . . drie . . .

Tegen vier uur in de ochtend viel ik eindelijk in een onrustige slaap, waaruit ik vóór zevenen alweer ontwaakte.

Toen de cipier mij om half acht mijn schamel ontbijt bracht, repte hij met geen woord over de voorgenomen reis naar de districtsgevangenis, en ik begon reeds te vreezen, dat Bob en Mattia zich vergist hadden, dat ik niet vandaag maar op een anderen dag weggevoerd zou worden.

Maar omstreeks negen uur verscheen de gevangenbewaarder opnieuw.

— Je wordt straks gehaald, vertelde hij.

— Waarom? vroeg ik onnoozel, want ik mocht natuurlijk niet verraden, dat ik reeds wist wat er gebeuren ging. Dat zou argwaan kunnen wekken.

— Een agent van politie zal je naar de districtsgevangenis brengen. Een aardig reisje moet je maar denken en het weer is lang niet slecht!

Ik knikte en probeerde erg mismoedig te doen. Wat kon mij dat aardige reisje schelen? Ik had duizendmaal liever mijn vrijheid terug.

— Ja, ja, dat begrijp ik best, zei de cipier, maar wat dat betreft zul je nog een beetje geduld moeten oefenen. Je medeplichtige is nog niet gearresteerd.

— Ik heb geen medeplichtige, snauwde ik, en ik ben zelf óók geen medeplichtige. Ik heb met die heele inbraak niets te maken gehad!

De cipier schudde het hoofd. Hij bedroefde zich zeker over zooveel verstoktheid in de zonde bij een nog zoo jeugdigen knaap als ik was!

Maar ik trok mij er weinig van aan.

Het ging zooals Bob en Mattia mij geschreven hadden. De trein maakte na een half uur inderdaad een bocht. Maar laat ik eerst vertellen hoe ik het klaar speelde om bij het raam te komen zitten.

De politie-agent, die mij naar de districtsgevangenis zou brengen, was geen kwade man, maar hij wilde graag bij zijn chefs in een goed blaadje komen. Hij was op de hoogte van mijn „zaak" en hij wist heel goed, dat, als ik een bekentenis aflegde, dit de justitie-autoriteiten heel wat gemak bezorgen zou. Dan waren lange en ingewikkelde verhooren overbodig geworden. En nu had die politie-agent zich in het hoofd gezet om de heeren van de Justitie die dienst te bewijzen. Hij wilde mij tot een bekentenis brengen. Dat zou ook hem in zijn loopbaan ten goede kunnen komen.

Hij begon met heel vriendelijk tegen mij te doen en daarvan maakte ik natuurlijk onmiddellijk een dankbaar gebruik.

Ik vroeg hem of ik uit het raampje mocht kijken en terstond luidde zijn antwoord:

— Welzeker, beste jongen, kijk jij maar wat uit het raampje, dan hap je meteen frissche lucht en die heb je wel nodig, nadat je een dag of wat in zoo'n akelige cel gezeten hebt.

Na verloop van een minuut of vijf ging ik weer tegenover hem zitten, om geen argwaan te wekken, en toen begon hij mij te vermanen om toch vooral te bekennen.

— Je doet veel wijzer, zei hij, wanneer je eerlijk de waarheid zegt. Een misstap kunnen we allemaal begaan en de heeren van het gerecht worden altyd heel wat minder streng wanneer iemand eerlijk zegt: — Ik heb het gedaan, maar ik heb er berouw over!

Ik knikte eens met een kwasi-zondaarsgezicht, en dat scheen den agent moed te geven.

— Vertel mij nu maar alles, drong hij aan, en bij die woorden haalde hij reeds zijn notitieboekje voor den dag.

Ik zuchtte en deed net alsof mij de bekentenis heel zwaar viel.

Vaderlijk zag de agent mij aan. — Vooruit nou maar, beste jongen!

Toen vroeg ik of ik weer even naar buiten mocht kijken. Mijn begeleider, die misschien dacht, dat de ontroering der naderende bekentenis mij te machtig geworden was, gaf dadelijk toestemming.

Ik zag op groene velden en in de verte doemden wouden op.

Eensklaps ging de trein aan vaart minderen. Ik boog mij iets verder het raampje uit en greep het handvat, drukte het naar beneden, duwde de deur open en waagde de sprong.

Ik had een gevoel alsof ik door de lucht vloog. Toen kwam ik met een smak ergens terecht, en alles werd donker om mij heen.

HOOFDSTUK XIX.

De vlucht.

Toen ik de oogen weer opende, keek ik in het gezicht van Mattia, die over mij heen gebogen stond.

— Nu? vroeg Bob.

— Hij komt gelukkig weer bij, antwoordde Mattia verheugd.

Nu herinnerde ik mij wat er gebeurd was. Ik was uit de trein gesprongen en ergens terecht gekomen. Waar?

Bob gaf ongevraagd antwoord op die vraag. Ik was in een droge sloot terecht gekomen. Een beetje hard, en dat had mij e poosje het bewustzijn doen verliezen.

— Kun je weer lopen? vroeg Bob.

— Ik denk van wel, knikte ik, en stond met behulp van Bob weer gauw op mijn beenen.

— Wat ben ik blij, dat het zoo afgeloopen is, veruzchtte Mattia. Je had wel dood kunnen zijn.

— Vooruit, jongens, spoorde Bob aan, we hebben geen tijd te verliezen. De wagen staat achter de boomen daarginds en we zullen stevig moeten voortmaken om nog op tijd aan de kust te zijn.

— Aan de kust? vroeg ik.

— Ja, je gaat weer terug naar Frankrijk. Bij dien mooien Driscoll laten we je geen dāg langer.

Hij zou je nogeens een heele poos de gevangenis laten indraaien, want je begrijpt toch zeker wel, dat hij en niemand anders die inbraak in de kerk gepleegd heeft.

De drie jongens liepen naar de wagen — een boerenkar — die Bob gehuurd had.

Eensklaps sprong een onbekende geelachtige hond tegen mij aan, en toen schoot het mij te binnen, dat ik Capi nog niet gezien had. Juist wilde ik erover beginnen, toen ik uitriep: — O, maar wat hebben jullie nu met Capi gedaan?

— Geschilderd, lachte Bob, anders zou hij ons weleens kunn enverraden, zonder het zelf te willen of te weten.

Ik vond het een buitengewoon slimme zet van Bob. De politie zou natuurlijk hemel en aarde bewegen om den vluchteling weder in handen te krijgen en het signalement van den hond zou zonder twijfel ook verspreid worden.

Bob mende en het paardje draafde rustig langs de wegen.

— Gaan jullie nu lekker onder het zeil liggen, had Bob gezegd, dan loopen we ook niet zoo in de gaten. De menschen zien mij dan voor een boerenarbeider aan, die van de ochtendmarkt komt.

Het gebeurde, zooals Bob het graag wilde.

Ik brandde van nieuwsgierigheid om te weten wat er nu allemaal verder op het programma stond, want ik begreep, dat Bob en Mattia hun plan goed uitgewerkt en voorbereid hadden.

Matthia liet zijn kameraad niet lang in het onzekere. Hij vertelde, dat Bob aan de kust een broer had, die wekelijks eenige malen met een vracht-

boot naar Londen overstak. En die broer zou nu wel zorgen, dat de beide jongens weer veilig aan den overkant kwamen.

En Mattia had nog méér nieuws. Vanochtend, heel in de vroege, was hij te weten gekomen, dat Driscoll naar alle waarschijnlijkheid ook gearresteerd was. Zijn eigen vrouw had hem in een dronken bui zelf verraden.

Ik huiverde bij deze mededeeling. Nu alles bedisseld was, vond ik het toch maar heerlijk, dat ik van die vreeselijke familie verlost werd.

— Ik heb je immers altijd wel gezegd, dat je nogeens de hemel zou danken, wanneer je weer vrij zou zijn, triomfeerde Mattia.

De jongens overlegden nu met elkaar wat zij zouden gaan doen als zij eenmaal weer goed en wel de voet op Fransche bodem gezet hadden.

— Je moet alles in het werk stellen om mevrouw Milligan op te sporen, zei Mattia.

En dat was ik geheel en al met mijn vriend eens. Wat had die tengere Mattia, die zoo'n teer en futloos ventje leek, zich als een kraan ontpopt! Zoo zag je toch maar weer, dat een mensch nooit te veel op het uiterlijk moest afgaan, want dat hij zich dan deerlijk vergissen kon.

— Geloof jij, vischte ik, dat de moeder van Arthur mij kan helpen om mijn werkelijke ouders te ontdekken?

— Ik geloof het niet alleen, maar ik weet het heel zeker, was het positieve antwoord van den jeugdigen violist, en ik weet nog veel meer zeker!

— Wat dan allemaal? wilde ik weten.

— Dat zeg ik je later wel! en

— Waarom later?
— Omdat ik daar goede redenen voor heb.
— Kinderachtig!
— Wat is kinderachtig?
— Dat je het mij nu niet zeggen wilt. Ik ben toch je vriend.

— Juist omdat je mijn vriend bent, zeg ik nu nog niets, hield Mattia voet bij stuk, en op al je verdere vragen geef ik lekker geen woord antwoord meer.

De emoties van de laatste uren hadden mij vermoeid gemaakt en het duurde dan ook niet lang of ik lag rustig te slapen, tot groote vreugde van Mattia, die ook heel vroeg op geweest was en ook wel gaarne een tukje zou willen doen.

En onderwijl draafde het paardje, door Bobs vaardige hand geleid, rustig verder.

Wij hadden een heel eind af te leggen en toen de zon achter de horizon verdwenen was, werd bij een kleine herberg halt gehouden.

Volgens Bob was nu het grootste gevaar voor ontdekking achter de rug.

De magen deden zich gelden en wij genoten van de heerlijke soep, die de waard ons voorzette.

— Vóór middernacht, schatte Bob, zijn we op de plaats van bestemming.

— Dan hebben we nog een heele rit voor de boeg, zei ik.

— Ben je er bang voor? vroeg Bob.

— Ik? Heelemaal niet! Maar ik zal het nu toch wel prettig vinden wanneer ik in Frankrijk ben.

— Kan ik me begrijpen, grinnikte Bob met een knipoogje naar Mattia.

Toen wij genoeg gegeten hadden, vertrokken we weder.

De avond was zoo zoetjesaan gevallen en het was goed, dat Bob zoo uitmuntend in dit gedeelte van Engeland bekend was, want anders hadden wij er gemakkelijk kunnen verdwalen.

Wonder boven wonder waren wij door geen enkelen veldeachter aangehouden. Het geluk had ons dus op kostelijke wijze gediend.

Mattia en ik hadden samen nog héél wat te bespreken.

Ik stelde Mattia voor om het geld, dat wij nog hadden, aan Bob ter hand te stellen, bij wijze van dankbaarheid voor alles wat deze voor ons gedaan had, en het spreekt vanzelf dat Mattia daarmede terstond accoord ging.

Maar ook bespraken wij op welke wijze wij naar mevrouw Milligan zouden zoeken. De praktische Mattia wist het gauw genoeg.

— We trekken alle rivieren van Frankrijk af en dan moeten we haar eenmaal tegenkomen, dat kan niet anders.

— Of inhalen, lachte ik.

— Natuurlijk, of inhalen, gaf Mattia vroolijk

Af en toe keerde Bob zich naar zijn metgezellen om en vroeg of zij het nog steeds goed maakten. Die Bob verloor nu nooit zijn goede humeur. Altijd was hij klaar voor een grapje.

En mijn verbeelding kreeg weder vleugels. O, wat zou ik het heerlijk vinden wanneer de babykleertjes eens de waarheid gesproken bleken te hebben, wanneer ik eens werkelijk de zoon van rijke ouders was. Niet voor mijzelf, maar om alle

brave menschen, die ik in mijn zwerversleven ontmoet had te beloonen. Moeder Barberin, Acquin, en nu weer Bob.

De voorspelling van Bob kwam glansrijk uit. Tegen half twaalf beweerde hij, dat de zee niet ver meer af was. Op de vraag van ons hoe hij dat in de duisternis zoo goed kon weten, luidde zijn korte antwoord:

— Ik ruik het water.

— Je ruikt het water? vroegen Mattia en ik tegelijk en wij dachten niet anders of onze oudere vriend stak een beetje de gek met ons.

Maar Bob was zeer ernstig geweest. Iemand als hij, die vaak de zee gezien had en er zelfs dikwijls overheen had gewalkt, kende zoo langzamerhand de geur van het zilte water wel.

Wij haalden onze neuzen op en begonnen, de een na den ander, nu ook te vertellen, dat we de zee roken.

— Ja, dat zàl wel, plaagde Bob.

Tien minuten later kon Bob zegevierend uitroepen: — Zien jullie wel, dat ik gelijk gehad heb?

Daar was het strand en daar bruisten de golven van de zee.

De maan wierp over dit alles haar stralen en het leek ons een sprookje te zijn.

Bob sprong van de bok van de wagen en zei, dat hij even zijn broer ging halen.

Ik kon mij haast niet begrijpen, dat alles zoo vlot van stapel liep. Als die broer nu maar niet plotseeling onvindbaar geworden was, peinsde ik.

Maar.... daar kwam het tweetal al aan. De broer van Bob was iets jonger dan hij, maar even

flink en robuust. Hij was door zijn broer reeds in het kort op de hoogte gebracht. De jongens troffen het, want om één uur zou zijn boot zee kiezen.

In een herbergje in het dorp werd nog een kop koffie gedronken. De tijd vloog om.

Ik wilde Bob het geld geven, dat Mattia en ik hem toegedacht hadden. Doch Bob weigerde met groote beslistheid iets aan te nemen. Wat hij gedaan had, had hij gedaan uit genegenheid, niet om er geld mee te verdienen. En bovendien, de jongens zouden hun geld in Frankrijk de eerste dagen zelf hard genoeg nodig hebben. Neen, hij wilde er niets van hooren, dat wij hem ons kapitaalje zouden afstaan.

En hoe wij ook aandrongen, welke argumenten wij ook te berde voerden, Bob bleef onvermurwbaar, dacht er niet aan van zijn standpunt af te wijken.

Toen werd een hartelijk afscheid genomen. Vele beloften werden gewisseld. Bob zou iets van zich laten hooren, zoodra daartoe aanleiding en gelegenheid was, en de jongens op hun beurt zouden ook Bob niet zonder bericht laten. Maar . . . aan welke adressen zouden al die brieven gezonden moeten worden? Het was Mattia weder, die de knoop doorhakte. Jouw brieven zenden we post restante Londen jij zendt onze post restante Parijs.

Dit werd een prachtige oplossing gevonden. Nogmaals handdrukken en betuigingen van dank en vriendschap en . . . Bob verdween in de duisternis. Wanneer zouden Remi en Mattia hun braven dapperen kameraad weerzien?

Bobs broer ging met het tweetal naar de boot,

die aan een soort pier gemeerd lag.

— Ga maar in de kajuit slapen, lachte de zee-man, terwijl hij zijn zuidwester aantrok, dan worden jullie wakker in Frankrijk.

Maar Mattia wist wel, dat er van slapen voor hem die nacht niet veel zou komen.

HOOFDSTUK XX.

Op Zee.

Die arme Mattia!

Hij had het wel geweten! Die vreeselijke zee. Nauwelijks lag hij op een bank in het kajuitje of daar voelde hij zich weer zoo verschrikkelijk naar worden.

Ik probeerde hem te troosten, maar Mattia gaf geen antwoord. Die zeeziekte was ook gewoonweg iets ontzétts!

Bobs broer gaf Mattia een stuk of wat beschuiten, maar de arme jongen kon ze niet in zijn maag houden.

— Het beste kunnen we hem maar laten liggen, zei de ervaren zeeman, die wel wist, dat er tegen zeeziekte eigenlijk geen kruid gewassen was. — Misschien komt hij na een poosje wel weer wat bij!

En inderdaad. . . . na enige uren voelde Mattia zich in zooverre hersteld, dat hij do kop thee kon gebruiken, die ik, die onder deze omstandigheden ook niet aan slapen gedacht had, voor hem klaar gemaakt had.

De broer van Bob kwam eens in de kajuit kijken hoe de „patient” het maakte en hij was zeer verheugd te zien, dat Mattia een beetje opgeknapt was.

— We treffen het, zei hij, want de zee is van-

nacht al bijzonder kalm. Jullie moeten straks maar eens aan dek komen. Een prachtig gezicht die spiegelgladde zee met de maan en de sterren er boven!

Wij genoten van het wonderbaarlijke schouwspel en nu hij weer wat de oude geworden was, begon Mattia de zee toch ook wel heel mooi te vinden.

— Wanneer jullie scherpe oogen hebben, zei de broer van Bob, kunnen jullie straks al de kust van Frankrijk zien. Het zal, denk ik, nog een minuut of twintig duren, vóórdát we zoover zijn.

Frankrijk. . . . Het klonk mij in de ooren als een tooverwoordje.

Een lichte bries speelde over mijn gezicht. Ik voelde mij frisch en verkwikt en het leven, dat ik bij de Driscolls geleid had leek mij een booze droom geweest te zijn. Ik rilde nu als ik aan die familie, waar de misdaad welig tierde, terugdacht.

En eensklaps rees in mijn verbeelding de gestalte op van James Milligan, den oom van Arthur. Het was alsof ik de gemeene oogen van dien man op mij gericht voelde, en ik moest mij even over het voorhoofd strijken, als om iets onaangenaams weg te vagen.

— Waar denk jij zoo aan? vroeg Mattia.

— Aan James Milligan!

— Ik zou maar liever aan iets beters denken, luidde het antwoord.

De kust van Frankrijk kwam in zicht. Het was net of mij iets in de keel school. Frankrijk. . . . mijn vaderland! Waar ik door moeder Barberin opgevoed was, waar ik met Vitalis gezworven had, waar ik bij vader Acquin een liefderijk tehuis had

gevonden. Frankrijk riep voor mij behalve vele treurige ook de beste herinneringen van mijn leven op. Hoe geheel anders was dit met Engeland! Aan het eiland had ik eigenlijk geen enkele herinnering, uitgezonderd mijn trouwe vriend Bob, wien ik zoo onnoemelijk veel te danken had. Zonder de clown zat ik nu stellig nog in de gevangenis en wie weet voor hoelang? En wat zou er van mij geworden zyn wanneer ik bij Driscoll gebleven was? Ik moest er niet aan denken! En vol dankbaarheid richtte ik mijn oogen op de vertrouwde kusten van Frankrijk!

Ook Mattia was zeer verheugd toen hij het doel van de reis zag dagen. Ook voor hem had Frankrijk een heel byzondere beteekenis. Het lag immers dicht bij zyn zonnige vaderland, Italië, waar hij eenmaal weer hoopte te wonen.

De zon begon juist voor de dag te komen toen de boot aan land meerde.

En toen kwam ineens een angst over mij. Zeker, ik was nu wel weer op Franschen bodem, maar hoelang zou het duren? De Engelsche politie zou natuurlijk hemel en aarde bewegen om den voortvluchtige weer in handen te krijgen, en zou zij ook niet nasporingen tot Frankrijk uitstrekken? Bobs broer stelde mij echter gerust. Ik moest mij geen zorgen maken. De politie van Engeland had waarlijk wel wat anders te doen dan mij tot in Frankrijk achterna te zitten. Neen, daarvoor behoefde ik geen vrees te hebben!

De zeeman dacht er al evenzoo over als zijn broer. Van een belooning voor zijn diensten wilde hij niet hooren. Hij hoopte, dat het ons heel goed

zou gaan en da t ik mijn ouders zou terugvinden, maar geld wilde hij onder geen beding van ons aannemen.

Bobs broer drukte ons hartelijk de hand. Hij moest zijn goederen gaan lossen en wij hadden geen tijd te verliezen. Wij moesten nu immers alles in het werk stellen om mevrouw Milligan te vinden. Elk uur begon kostbaar te worden, want elk uur van talmen zou mij noodlottig kunnen worden, wat het vinden van mijn ouders betrof. Al mijn hoop was nu gevestigd op mevrouw Milligan. Ik geloofde thans rotsvast, dat zij nu nog de eenige was, die het raadsel van mijn geboorte onthullen kon.

Op raad van Mattia kochten wij in de stad een duidelijke wandelkaart van Frankrijk. Die hadden wij wel nodig, want wij wilden langs de rivieren onze tocht maken.

En zoo gingen wij vol goede moed op pad. Bij elke bocht in een rivier tuurde ik langs het water, of ik iets van Arthurs boot kon ontwaren, maar steeds was het tevergeefs. Ik moest soms mijn tanden op elkaar zetten en al mijn blijmoedigheid te hulp roepen om niet te gaan wanhopen.

De dagen werden weken en de weken werden maanden. . . .

Maar toen keerde de kans ten gunste. Door een toeval kwamen wij in de buurt van het dorpje, waar Lize bij haar oom en tante woonde.

We versnelden onze passen, want we waren verangend om het lieve meisje terug te zien en een geheime stem fluisterde mij toe, dat we van haar oom en tante misschien wel iets te weten konden

komen, dat ons van nut zou kunnen zijn.

Maar welk een barre teleurstelling wachtte ons! De tranen sprongen mij bijna in de oogen, toen ik het schokkende nieuws hoorde:

De oom en tante van Lize woonden er niet meer. Ja, dat was een heele geschiedenis en de vrouw, die thans het huisje betrokken had, was tamelijk uitvoerig in haar mededeelingen.

Het kwam hier op neer: de oom van Lize, die brugwachter was, was een poos geleden een ernstig ongeval overkomen. Hij was in de sluis gevallen en men had geen kans gezien hem te redden. Eenige dagen later was zijn lijf aangespoeld. Zijn vrouw was eerst troosteloos geweest, want hij was een brave man, maar zij moest verder door het leven en kon niet bij de pakken gaan neerzitten. Toen had zij het besluit genomen om met een familie, die zij sedert jaren kende, als dienstbode mee naar Egypte te gaan!

Lizes tante' zat dus in een ver vreemd land. Maar waar was Lize zèlf?

De vrouw moest zich even herinneren. O, ja Lize, was dat lieve kleine meisje, nietwaar? Nu, daaromtrent wist ze ook wel iets te vertellen. Die was meegenomen door een Engelsche mevrouw op een prachtige salonboot.

Bij die laatste woorden overvloog een rood mijn wangen. Een Engelsche mevrouw met een prachtige salonboot? Dat waren bekende klanken.

Dringend verzocht ik de mevrouw toch alles precies te vertellen wat zij van die Engelsche dame en de boot afwist. Ik verzekerde haar, dat er voor mij de grnotste belangen aan verbonden waren.

Gewillig zocht de goede vrouw, die wel zag, dat ik heel zenuwachtig geworden was, in haar herinnering en toen verhaalde zij nog, dat zij aan boord een jongen gezien had, ongeveer van mijn leeftijd, die op een ruststoel uitgestrekt lag.

O, ik had de vrouw wel kunnen omhelzen, want er was nu geen twijfel meer aan of wij waren mevrouw Milligan en Arthur op het spoor!

Wij namen afscheid van de vrouw, die ons zoo vriendelyk ingelicht had, en wij gunden ons bijna geen tijd meer om te eten en te slapen.

Wij moesten voorwaarts! Vooswaarts! De boot was ons een groot stuk voor, want seldert het hierboven genoemde voorval, waren verscheidene maanden verlopoen. Maar wij konden helaas niet zoo vlug vorderen als wij wel wenschten, want . . . wij moesten onze kunsten vertoonen, anders zouden wij van gebrek omkomen.

Doch in ons was een nieuwe hoop ontwaakt. Wanneer wij maar goed zochten, dan moesten wij mevrouw Milligan vinden.

Welnu, wij zouden goed zoeken!

En wederom werden de dagen weken en de weken maanden.

En eindelijk en ten langen leste schenen onze pogingen met succes bekroond te zullen worden.

Op de avraag, die wij elken dag deden, kregen wij van een gemoedelyken buitenman het antwoord:

— De boot met die Engelsche dame en dat zieke jongetje? Welzeker, die ligt daar achter de berm. Nog geen vijf minuten hier vandaan!

We vergaten bijna den man te bedanken en zet-

ten het op een hollen, Capi rende luid blaffend achter ons aan. Het scheen, dat het trouwe beest besepte, dat ook voor hem een makkelijker leventje ging komen.

Doch . . . wij hadden te vroeg gejuicht. Een nieuwe teleurstelling wachtte ons en wederom moest ik denken aan de woorden van mijn grooten en onvergetelijken meester Vitalis: „De wegen naar het doel zijn bezaaid met teleurstellingen en bitterheden!”

Toen wij achter de berm kwamen, gaf ik een schreeuw van vreugde, want . . . ik had de boot van mevrouw Milligan zien liggen!

Eihter . . . de deur was dicht en de gordijnen waren neergelaten. De boot was . . . onbewoond!

Het flitste door mijn hoofd, dat mevrouw Milligan met Arthur en Lize naar Engeland overgestoken kon zijn. Wanneer dat het geval was, dan zou al onze hoop in rook vervliegen. Want hoe zouden wij haar in Engeland kunnen vinden? Wanneer ik in Engeland kwam, zou ik natuurlijk terstond gearresteerd worden.

In een huisje, dat niet veraf stond, probeerden wij wat wyzer te worden.

De boer, die er woonde, wist ons te vertellen, dat de Engelsche mevrouw, die twee kinderen bij zich had, een jongen en een meisje, tijdelijk was gaan wonen in de omgeving van Genève, in Zwitserland.

— Weet U niet wáár zij heen gingen? De omgeving van Genève is zoo uitgestrekt, zei Mattia.

De man dacht eenige oogenblikken diep na, sloeg zich vervolgens met de hand tegen het voor-

hoofd en zei: — Ik bèn er, ze zouden naar Vevey gaan!

Onze tocht begon opnieuw. . . .

Het leek wel of wij gedoemd waren om ons gehele leven zwervende te blijven. . . .

Wij hadden gezworven door Engeland, nu moesten wij het weer doen door Frankrijk en Zwitserland.

Doch Mattia troostte mij met de verzekering, dat al ons zwerven niets was in vergelijking met het groote doel, dat nu zoo nabij begon te komen.

Hij had een groot vertrouwen in mevrouw Milligan. Grooter misschien nog dan ikzelf. Want voor hem was het uitgesloten, dat de moeder van Arthur mij niet zou kunnen zeggen wie mijn werkelijke ouders waren.

En als hij daarover begon, lachte hij heel geheimzinnig. Net of hij er meer van wist!

Wij spraken nu veel over mevrouw Milligan. Ik moest hem tot in de puntjes verhalen hoe het op de boot toeging.

— En kreeg je daar nu lekker te eten? vroeg hij eens.

— Overheerlijk, antwoordde ik.

— Wàt bijvoorbeeld?

Ik wist heusch niet wat ik daarop moest antwoorden, want eerlijk gezegd, de namen der gerechten stonden mij niet meer zoo helder voor de geest. Daarom antwoordde ik maar op goed geluk:

— Kersentaart!

— Kerstaart? herhaalde Mattia en zijn oogen glinsterden.

— Ja, kersentaart!

— Kreeg je dat elke dag?

— Niet elke dag, maar wel elke dag iets dergelijks. De ééne dag kersentaart, de andere pruimentartaart en een derde dag aardbeientaart.

Mattia smakte met zijn lippen. Hij kon zich niet voorstellen, dat één mensch zoo lekker eten kon. Hij zelf had zich zijn geheele leven vrijwel tevreden moeten stellen met brood, aardappelen en vet.

— Denk je, dat, als we mevrouw Milligan gevonden hebben, wij ook weleens zoo'n stuk taart zullen krijgen? vroeg hij gretig.

— O, beslist, verzekerde ik hem.

Zonder een woord te zeggen, liepen we wel een uur verder.

Ik was verdiept in mijn gedachten en Mattia in de zijne.

Wat zou het heerlijk zijn wanneer ik met behulp van mevrouw Milligan mijn oudes zou kunnen terugvinden. Zeker, in de boeken staat vaak te lezen, dat het zwerven langs 's Heeren wegen een romantische en aanlokkelijke bezigheid is, maar zij, die dit schreven, zullen zelf nooit in de noodzakelijkheid verkeerd hebben om zwervende, zooals Mattia en ik, aan de kost te komen.

Een rustig tehuis lokte mij aan, en in stilte bad ik tot den lieven God, dat mij dit nog eenmaal eens beschoren mocht worden.

Plotseling verbrak Mattia den stroom van mijn gedachten.

— Waarom zou Vitalis destijds toch zoo'n bezwaar gehad hebben om je bij mevrouw Milligan te laten?

Ik haalde de schouders op. De vraag, die Mattia mij thans stelde, had ik mijzelf ook meermalen gedaan en ik had er nimmer een antwoord op kunnen vinden. De grijsaard zou er zeker goede redenen voor gehad hebben, want anders zou hij mij stellig hebben gelaten bij mevrouw Milligan, die zoo goed voor mij was.

— Heb je er geen idee van? hield Mattia aan.

— Geen enkel!

En toen begon hij wederom over de taarten, die blijkbaar een groote indruk op hem gemaakt hadden. Vooral aan de kersentaart was zijn verlangende hart gaan hangen.

Wie weet hoe spoedig hij van al dat heerlijk genieten zou!

HOOFDSTUK XXI.

Houd goeden moed!

Ik kwam met Mattia in de omgeving van een fraaie villa, en dacht bij mijzelf:

— Misschien woont hier mevrouw Milligan wel! Ik belde aan, doch het was mis. Neen van een mevrouw Milligan had men nog nóóit gehoord en het meisje, dat ons open gedaan had, deed met een slag de deur weer voor onze neus toe. Ze wantrouwde zeker die twee schooiertjes!

Wij gaven de moed echter niet op. Wanneer Arthur en zijn moeder in Vevey waren, dan kon het niet anders, of wij moesten hen vinden.

Van al het slenteren en zoeken waren we zoo onder de hand aardig moe geworden. Ik snakte er naar om ergens een poosje te kunnen rusten.

Ook Mattia gaf blijken van vermoeidheid. Hij begon hoe langer hoe langzamer te loopen. Maar mijn vriend was een eigenaardige jongen; hij wilde maar zelden lichamelijke vermoeidheid toegeven. Wanneer ik hem gevraagd had of hij nog makkelijk voort kon, wel dan zou hij mij stellig heel verwonderd aangekeken en gezegd hebben: — Maar natuurlijk, waarom niet?

Ik heb dikwijls gedacht, dat dit samenhang met de trots van den kunstenaar. Een dergelijke eigenschap had ik immers in Vitalis ook bespeurd!

Daarom koos ik de wijste partij en ging rustig er-
gen zitten.

Het was gek, maar nauwelijks was ik gezeten, of ik voelde nieuwe kracht in mij vloeien. Ik had het idee of ik wel weer dertig kilometer achter elkaar zou kunnen lopen. Zoo ongemerkt haalde ik mijn harp naar mij toe en begon zachtjes te tokkelen. Het lied, dat mij het dierbaarst was; het lied uit Napels, dat mijn onvergetelijke meester Vitalis mij geleerd had.

Glimlachend keek Mattia mij aan. Ook hij was dol op de melodie en dikwijls had ik haar voor hem moeten spelen, wanneer hij zelf geen lust had haar op zijn viool te strijken.

Doch eensklaps werd mijn oor door iets uiterst merkwaardigs getroffen.

Wat was dat?

Had ik goed gehoord? Ja, het kon niet anders. Daar zong iemand de melodie mee. Met een prachtige heldere stem!

Ik keek rond, maar kon niets zien. De zangeres bevond zich vermoedelijk achter de haag, waar wij voor zaten.

Als door een geheimzinnige macht gedreven riep ik: — Wie is daar?

En toen klonk het antwoord, dat mij duizelen deed van geluk: — Ik ben het, Lize!

Op hetzelfde oogenblik kwam mijn lieve vriendinnetje te voorschijn, door een deurtje, dat in de haag aangebracht bleek.

Wij vlogen elkaar tegemoet an kusten elkaar hartelijk. Ook Mattia werd door Lize omhelsd. Wat een heerlijk en verrassend wederzien! Dat

had ik mij nóóit kunnen droomen!

Maar het mooiste van alles was, dat Lize sprák! Mevrouw Milligan, die voor haar zorgde, alsof Lize haar eige ndochter was, had terstond de beroemdste professoren van Frankrijk geconsulteerd en het resultaat had niet op zich laten wachten. Lize sprák, nog wel moeilijk vaak, maar dat zou gaandeweg geheel verdwijnen, hadden de kundige geneesheeren verzekerd.

Och, och, ik kon mijn oogen maar niet van Lize afhouden. En hoe maakte mevrouw Milligan en Arthur het? Gelukkig kreeg ik van Lize de beste berichten over de gezondheidstoestand van den jongen, die zoo'n geruimen tijd mijn trouwe vriend geweest was. Zijn heupziekte begon men hoe langer hoe meer meester te worden en het volledige herstel was in zicht. Naast den goeden God en de dokters, had Arthur dit te danken aan de voorbeeldige verzorging van zijn moeder, die hem niet toegewijder had kúnnen verplegen.

— En waar zijn ze nu? vroeg ik hevig benieuwd.

Lize wees met haar vinger en voor mij uit ontwaarde ik een dame, die een rolstoel voortduwde, waarin een jongen zat. Dat moesten mevrouw Milligan en Arthur zijn! Maar wie liep naast haar? Ik verstijfde van ontzetting. Want in haar begeleider had ik . . . James Milligan herkend, den man, die mij bij de Driscolls van alle kanten betast had.

Gauw gaf ik Mattia en Lize een teeken zich stil te houden.

— Die man mag mij niet zien, fluisterde ik, en meteen kroop ik weg achter een groepje planten.

— Ik zal je wel roepen als de weg weer veilig

is, beloofde Mattia mij.

Van mijn schuilplaats uit, zag ik, dat James Milligan afscheid van zijn schoonzuster nam. Maar ik vond het toch geraden mij nog niet te vertoonen. De man zou zich immers kunnen bedenken en terug kunen komen. Maar hij verwijderde zich hoe langer hoe verder en eindelijk meende ik het er wel op te mogen wagen.

Maar voordat ik mij opgericht had, stonden mevrouw Milligan en Mattia reeds voor mij.

Ik vloog overeind en viel de lieve Engelsche dame bijna schreiend om de hals.

— Dag beste jongen, lispelde ze en ik voelde, dat haar handen een beetje beefden.

Wij wandelden met haar naar de villa, en daar vond het weerzien met Arthur plaats.

Telkens keek mevrouw Milligan mij met een eigenaardige teederen blik aan, en ik ontveinsde mij niet, dat ik er wat onrustig onder werd.

Ik had een gevoel alsof mij iets heel byzonders boven het hoofd hing.

Ook Mattia werd, zooals ik gedacht had, door mevrouw Milligan welkom geheeten. Zy vertelde mij echter, dat zij het om redenen, die zij mij later weleens uiteenzetten zou, niet gewenscht vond, dat wij reeds nu in de villa zouden blyven. Zij bestelde een kamer voor ons in een naburig hotel en toen dit geschied was, kreeg de knecht opdracht om terstond een kleermaker in Genève te gaan waarschuwen. De man moest zich morgenochtend om half twaalf aan het hotel vervoegen en daar dan vragen naar de jongenheeren Mattia en Remi, die hij de maat voor eenige pakken moest nemen.

Wij waren, zooals men zich licht kan voorstellen, in de wolken.

De knecht bracht ons naar het hotel en de portier boog voor ons als een knipmes.

Door een kellner werden wij over loopers, waar onze voeten wel een halven decimeter in wegzonken, naar de eerste étage geleid, waar onze kamer lag. Toen wij binnentraden, wisten we eerst niet wat we zagen. Ik dacht in het vertrek van een koning gekomen te zijn en door Mattia's hersens — ik kon het duidelijk zien — gingen soortgelijke denkbeelden.

— Wenschen de heeren hier of beneden te dineeren? vroeg de kellner, en opnieuw maakte hij een buiginkje.

Het was alsof mijn tong den dienst weigerde, maar Mattia, die op dat oogenblik een gezicht trok alsof hij zijn heele leven lang niet anders dan zulke chique hotels gewend geweest was, antwoordde:

— Wij wenschen hier te dineeren, kellner, maar liefst een beetje vroeg.

Inwendig verkneukerde ik mij tnen van de pret. Die Mattia toch! Maar hij had gelijk, want we hadden den ganschen dag nog maar weinig door ons keelgat gekregen en onze magen begonnen leelijk op te spelen.

— Over een half uurtje kunnen de heeren dineeren, verzekerde de kellner.

— En wat eten we allemaal? vroeg Mattia.

De kellner, zonder een spier van zijn gezicht te vertrekken, somde op:

— Soep, croquette, visch, vleesch, doperwtjes, aardappelen, appelmoes, taart, ijs en vruchten!

Ik keek naar Mattia of deze al die heerlijkheden had kunnen bijhouden.

Het scheen echter, dat hoofdzakelijk het woord „taart" tot hem doorgedrongen was.

— Wat voor taart? vroeg Mattia.

De kellner dacht eenige oogenblikken na en antwoordde toen:

— Roomtaart, meneer!

— Roomtaart?

En Mattia maakte een geluid met zijn tong, dat beteekenen moest, dat hij met roomtaart nu juist niet zoo erg ingenomen was.

Hij liep op den kellner toe en vroeg: — Hebt U geen kersentaart?

De goede man schudde het hoofd en antwoordde, dat hij ons daar tot zijn leedwezen vandaag niet aan helpen kon. Morgen zou wellicht gaan.

— Prachtig, besloot Mattia genadig, maar laat het dan ook morgen een extra fijne taart zijn.

De kellner beloofde het en verdween, nadat hij ons nogeens verzekerd had, dat binnen een half uur gedekt zou worden.

fauteuil zitten, die in de kamer stond, kruiste zijn beenen over elkaar en zei lachend:

— En nu zijn we de gróóte mannen! In een duur hotel, waar we als keizers bediend worden. En nu jij!

Ik stemde toe, dat we een paradijs op aarde gekregen hadden en voegde daar de wensch bij, dat ik vurig hoopte, dat het altijd zoo blijven zou.

— Voor jou beslist! zei Mattia.

— Waarom voor mij beslist? vroeg ik.

— Och, dat zei ik maar zoo, ontweek Mattia,

maar ik zag, dat hij iets voor mij verborg.

Ik had reeds eerder gemerkt, dat Mattia een beetje vreemd deed, wanneer sommige dingen ter sprake kwamen. Prettig vond ik het niet, maar ik kende Mattia te goed om niet te beseffen, dat hij nooit iets deed zonder goede redenen. Ik zou dus maar afwachten tot het oogenblik aangebroken was, waarop Mattia het wenschelijk zou achten den sluier van geheimzinnigheid op te lichten.

Een klopje op de deur deed ons opkijken, en het was wederom de doortastende Mattia, die riep: — Binnen!

Het was de kellner van zooeven, die nu een groot blad torste, waarop allerlei schalen en borden prijken. Op de hielen werd de kellner gevolgd door een jonger knechtje — ook deftig in het zwart gekleed — die terstond de tafel begon te dekken. In een wijpje was alles gereed.

— De heeren kunnen beginnen, zei de kellner en hij glimlachte ons bemoedigend toe.

Het eerste dat Mattia ontdekte was, dat de roomtaart ontbrak.

— Alijd heb ik pech als ik in een hotel logeer, schertste hij, de ééne keer vergeten ze mij de wijn te brengen en de andere keer komt de taart niet op tafel. Remi, help mij onthouden, dat ik mij straks bij den directeur beklagen ga.

Ik proestte het uit van het lachen. Waar haalde Mattia toch den onzin allemaal vandaan.

Mattia begon nu in zijn soep te lepelen en hield een poosje zijn mond dicht — ik bedoel natuurlijk: hij sprak een poosje niet, want hij zette integendeel zijn mond juist hél wijd open.

Na het eerste bordje verklaarde Mattia, dat het hem overheerlijk gesmaakt had en dat hij nòg wel een beetje zou lusten.

Zijn wensch kon vervuld worden, want in het keurige schaaltje bevond zich nog meer soep.

— Dat heet schildpadsoep, vertelde Mattia mij.

— Meen je het? vroeg ik wat ongeloofig, want ik kon me niet voorstellen waar Mattia zijn kennis van die dure soepen vandaan gehaald kon hebben. Zeker niet van zijn oom Garofoli!

Toen wij met eten klaar waren, waren ook precies alle schaaltjes leeg.

Zelfs een hongerige hond zou niets meer gevonden hebben om af te likken.

Dit herinnert mij aan Capi. Ik heb nog in het geheel niet verteld welke maatregelen met onzen trouwen viervooter genomen waren.

Mevrouw Milligan had beslist, dat de hond maar bij Arthur moest blijven, omdat we hem moeilijk mee konden nemen naar het hotel.

Nu, Capi, die het vroegere baasje terstond herkend had, bleek hiertegen niet het minste bezwaar gehad te hebben.

Na verloop van tijd kwam de kellner eens kijken hoe de heeren het maakten. Wij wisten ook nog niet, dat er een bel in de kamer was, waarmee wij den kellner hadden kunnen waarschuwen, dat het diner geëindigd was!

Ik moet zeggen, dat de man zich uitermate correct gedroeg, want nu begrijp ik, dat hij ons toch wel heel vreemde wezens gevonden moet hebben. Niet alleen vanwege onze plunje, maar ook vanwege onze manieren.

Met een statig gezicht verdween hij, doch keerde even later terug met de vraag hoe laat wij de thee wenschten te gebruiken.

— Nu meteen maar, beval Mattia. Waarop de kellner knikte en met vorstelijken tred onze kamer verliet. Ik zou thans weleen willen weten wat de man van ons gedacht heeft. Het zal bepaald niet hartverheffend geweest zijn!

De thee werd gebracht en weldra zaten wij te genieten van het geurige nat.

Mattia besloot om dien avond niet laat naar bed te gaan en de volgende ochtend eens niet vroeg uit de veeren te kruipen. Na al ons zwerven hadden we warempel wel een extra rustpoos verdiend!

We sliepen, zooals we nog nooit geslapen hadden. In groote bedden, waar koningen zich niet gegeneerd zouden behoeven te hebben.

's Morgens tegen acht uur verscheen onze kellner wederom en thans vroeg hij ons of wij in de ontbijtzaal wenschten te komen of het ontbijt op bed wenschte te gebruiken.

Het ontbijt op bed! Mattia besloot dadelijk, dat dit moest gebeuren, en toen de kellner vertrokken was gooiden we elkaar van pret met de kussens! Je ontbijt op bed! Als we iets gedroomd hadden, toch zeker niet, dat we in één van de deftigste hotels van Zwitserland nog eens op bed ontbijten zouden! Ja, het leven was wel veranderd!

De ochtend vloog voorbij.

Mattia wilde eens in het hotel gaan rondneuzen, maar van dit voornemen wist ik hem toch af te brengen.

— Daarmede kunnen wij beter nog een dag of

wat wachten, zei ik.

— Waarom?

Ik streek over mijn jasje, en Mattia begreep het gebaar.

Onze garderobe was nu niet bepaald geschikt voor een wandelingetje in zoo'n ulxueuse omgeving.

Mattia zag in, dat ik gelijk had en liet zijn plan varen.

Bovendien . . . over een dag of wat zouden we ons hart aan wandelingen in en buiten het hotel kunnen ophalen. Dan zouden we immers mooi in de kleeren zitten. Mevrouw Milligan was niet gewend de zaken, die zij ondernam, half te doen. Dat was ik nu zoo langzamerhand wel te weten gekomen.

Even vóór half twaalf klopte de kellner aan onze deur.

Mattia riep: — Binnen!

De kellner kondigde op eenigszins plechtigen toon aan: — Uw kleermaker, heeren!

— Laat maar binnen komen, stond Mattia genadig toe.

De kleermaker, een klein en bewegelijk mannetje, stak zijn verbazing niet onder stoelen of banken toen hij, in plaats van de keurige heertjes, die hij verwacht had te vinden, twee kleine zwervers voor zich zag. Vragend richtte hij zijn blik op den kellner. Deze sloot even de oogen, knikte en zei: — Het is in orde vriend, dit zijn de heeren!

De deur werd gesloten en de kleermaker, gerustgesteld, begon ons ijverig de maat te nemen.

— De heeren hebben zeker een verre reis ach-

ter den rug? begon hij een praatje te maken.

— Ja, dat hebben we, antwoordde ik, doch Mattia deed het mooier en zei: — Een zéér verre reis, kleedermaker!

Inwendig moest ik om dat „kleedermaker” lachen. Die Mattia had toch zulke malle buien!

De kleermaker, die blijkbaar niet nieuwsgierig was, maar graag alles wist, begon verder te vragen.

— Waar zijn de heeren zoo al heen geweest, als ik zoo vrij mag zijn?

Mattia telde op zijn vingers af: — Engeland, Italië, Frankrijk, Zwitserland. . . .

— Sjongejònge! En de kleermaker, die nog nooit verder geweest was dan de stad Genève, schudde eerbiedig zijn hoofd.

— Ja, ging Mattia voort, tot groote pret van zichzelf en mij, wie verre reizen doet, kan veel verhalen, hè?

— Zóó is het, zóó is het, beaamde de kleermaker.

— En dan hangt het er nog van af hoe of je reist, leeraarde Mattia.

— Wat . . . eh . . . . meent U daarmee? vroeg de kleermaker voorzichtig.

— Nou, legde Mattia onverbeterlijk ernstig uit, in welke hoedanigheid je door de wereld reist. Als koopman of als . . . .

— Ja, viel de kleermaker in de rede, nou vat ik U, en hoe hebt U . . . . als ik zoo vrij mag zijn?

— Wij zijn directeuren van een tooneelgezelschap, lichtte Mattia brutaalweg in.

Ik vond, dat hij nu toch wel een beetje erg verging, en begon mijn hart vast te houden voor alles

wat er misschien nog komen zou.

Maar de kleermaker bleek gelukkig aan het einde van zijn meterij te zijn.

— Wanneer denkt U, dat het goed klaar zal zijn? vroeg Mattia, die verlangend was in een mooi costuum te gaan rondloopen.

De kleermaker keek even peinzend voor zich uit en beloofde toen, dat hij zorgen zou, dat wij overmorgenmiddag reeds ons eerste pak in huis zouden hebben.

— Dat is gauw, prees Mattia.

— Bij ons in Genève weten ze van aanpakken, lachte de kleermaker.

Toen de kleermaker weg was, overviel mij plotseling een groote vrees.

Stel eens voor, dat ook deze heerlijke dagen weer voorgoed tot het verleden zouden gaan behooren!

Ik maakte Mattia deelgenoot van mijn zorg, doch deze schudde positief van neen!

— Jij gelooft dus, dat het zoo blijft? vroeg ik met klem.

— Ja!

— En hoe kun je dat gelooven?

Wederom vloog die geheimzinnige trek over Mattia's gezicht.

— Omdat ik zoo'n vast idée heb, dat de mooie kleertjes, waarin Barberin je gevonden heeft, niet hebben gelogen!

En meer kon ik niet uit hem krijgen! Maar ik had in elk geval nieuwen moed gekregen!

HOOFDSTUK XXII.

De oplossing van het raadsel.

Twee dagen waren wij reeds in het hotel en van mevrouw Milligan hadden wij nog niets gehoord. Ik begon mij ongerust te maken. Maar Mattia beweerde, dat alles terecht zou komen. Hij wist, dat mevrouw Milligan op het oogenblik zeer belangrijke zaken aan haar hoofd had en dat dit de reden was, dat wij tot heden niets van haar vernomen hadden.

Daar Mattia gewend was de dingen te zeggen, zooals ze waren, vroeg ik niet verder. Ik wist, dat hij mij naar waarheid ingelicht had. En ik vermoedde ook wel, dat mevrouw Milligan bezig was mijn ouders op te sporen. Maar toch viel mij de tijd lang en dat is te begrijpen, nietwaar?

De kleermaker uit Genève was zijn belofte schitterend nagekomen.

Wij zagen er nu keurig uit. Onherkenbaar, en het kwam ons voor, dat de kellner ons thans met nòg meer eerbied behandelde. Naderhand begreep ik wel, dat de man op een flinke fooi van mevrouw Milligan greken had.

Juist zouden wij een wandeling rondom het hotel gaan maken, toen een aardig rijtuigje stil hield. Wij hoorden toevallig den koetsier tegen den portier zeggen, dat hij de jongenheeren Remi en Mat-

tia kwam halen.

Het kwam schitterend uit. We konde dadelijk instappen.

Maar Mattia, die een voorzichtige knaap was, vroeg eerst nog even voor alle zekerheid: — Waar breng je ons heen?

— Naar het huis van mevrouw Milligan, jongenheer! luidde het antwoord, dat eerlijk en geloofwaardig klonk.

— Mooi, vooruit dan maar!

En in het rijtuigje fluisterde Mattia mij toe, zoodat de koetsier het niet verstaan kon: — Ik verrouw dien James Milligan niet, begrijp je?

Ik knikte. Wanneer ik aan den oom van Arthur herinnerd werd, liep me een koude rilling over den rug. Hu, wat had die man een vreeselijke oogen!

Mevrouw Milligan ontving mij op een wijze, die mij zeer ontroerde. Zij nam mij in haar armen, kustte mij en zei vele malen: — Mijn lieve jongen, mijn lieve jongen!

Toen ik tegenover haar in een laag stoeltje plaats genomen had, bemerkte ik, dat wij alleen in de kamer waren.

— En nu heb ik je iets héél belangrijks te vertellen, mijn jongen, begon mevrouw Milligan, en haar stem trilde.

Laat ik niet uitweiden. Het is voldoende om te verhalen, dat ik te weten kwam, dat ik de oudste zoon was van mevrouw Milligan. Men had mij haar ontstolen op aandrijven van haar zwager, die op deze wijze in het bezit hoopte te komen van het onmetelijke fortuin, dat zijn broeder, mijn vader, bij diens overlijden had nagelaten. En de man,

die mij gestolen had, was niemand anders geweest dan . . . Driscoll! In de Engelsche gevangenis had hij een volledige bekentenis afgelegd.

De tranen sroomden mij uit de oogen. Maar het waren tranen van vreugde!

— Lieve, lieve moeder, fluisterde ik.

— Ja, jongen, zei mijn moeder ontroerd, ik moest je een paar dagen aan je lot overlaten. Ik wilde namelijk zekerheid hebben, want wat zou voor ons beiden de teleurstelling vrééselijk geweest zijn, wanneer nadehand gebleken was, dat ik mij vergist heb. Maar een vergissing is uitgesloten, volkòmen uitgesloten! De kleertjes, die moeder Barberin mij gebracht heeft, heb ik herkend als die, waarin ik jou als zuigeling altijd kleeedde.

En vrijwel op hetzelfde oogenblik ging de deur open en op de drempel stond het lieve vertrouwde gezicht van . . . moeder Barberin.

Met geopende armen vloog ik mijn pleegmoeder tegemoet, die maar niet anders zeggen kon dan: — Mijn lieve Remi, mijn lieve Remi.

— Maar ik heb nog een verrassing, vertelde mijn moeder op ernstigen toon, alleen geloof ik niet, dat het een blijde verrassing zal zijn.

Zij belde en gaf den knecht opdracht den heer, die in de eetkamer wachtte, binnen te laten. Na eenige seconden verscheen . . . James Milligan!

— Mag ik je mijn oudste zoon voorstellen? vroeg mijn moeder met vaste stem.

James Milligan werd doodsbleek. Toen bracht hij er woedend uit: — We zullen eens kijken hoe de heeren van de rechtbank over dit van de straat

geraapte kind zullen oordeelen!

Vol waardigheid stond mijn moeder op en zei tegen mijn oom:

— Wanneer gij dat begeert, kunt ge mij voor de rechtbank brengen, maar ik zal den broeder van mijn dierbaren overleden echtgenoot die schande besparen. Maar nog één ding wil ik U zeggen: Uw medeplichtige Driscoll heeft in de gevangenis te Engeland een volledige bekentenis afgelegd.

Op het hooren van deze, voor hem verpletterende, tijding werd James Milligan aschgrauw. Met een verschrikkelijke verwensching ging hij de kamer uit, de deur hard achter zich dichtslaand.

Nadien heb ik den man nooit meer in mijn leven gezien en ik ben er hartelijk blij om.

NASCHRIFT.

De jaren zijn voorbijgegaan. Ik woon thans met mijn moeder en mijn broeder Arthur, die geheel genezen is, op mijn voorvaderlijk landgoed te Engeland.

Op dringend verzoek van mijn moeder heeft mijn pleegmoeder Barberin haar dorpje in het Zuiden van Frankrijk verlaten om bij ons een rustigen en onbezorgden oudendag te genieten.

Eerst heeft zij niet gewild; heeft zij gezegd, dat een oude boom niet verplant moest worden. Zij was gehecht aan haar Franse woonplaatsje, maar tenslotte heeft zij toch toegegeven.

En de brave vrouw beleeft thans een nieuwe vreugde, want kortgeleden is mijn eerste kind geboren, die mijn lieve vrouw, Lize, en ik *Mattia* genoemd hebben! Wat is moeder Barberin, die zoo goed met zuigeling kan omgaan, reeds druk in de weer!

Lize! De lezer heeft het zooeven reeds vernomen, dat zij mijn vrouw geworden is. Zij schenkt mij een hemel op aarde.

Vader Asquin is — zooals men begrijpen kan — reeds jaren geleden door toedoen van mijn moeder uit de gevangenis ontslagen. Hij bezit nu een groote kweekerij, die hij met behulp van zijn zoons

tot bloei gebracht heeft. Marie is gelukkig gehuwd met een ingenieur en zij zendt Lize en mij regelmatig de beste berichten.

En Mattia?

Mijn trouwe vriend Mattia heeft den kapper, die hem eenmaal een groote toekomst voorspelde, geen schande aangedaan.

Want de kleine zwerver is inderdaad een der grootste violisten der wereld geworden. Zijn naam klinkt van Zuid tot Noord en van Oost naar West! In alle hoofdsteden der aarde is hij reeds opgetreden en overal heeft men hem gevierd. Ja, waarlijk, uit den onaanzienlyken Mattia is een . . . koning gegroeid. Zijn liefste droom is werkelijkheid geworden!

Wanneer ik mijn oogen opsla, zie ik in een der hoeken van mijn studeervertrek, een prachtig marmeren borstbeeld.

Het stelt den man voor, wien ik zooveel in mijn leven te danken heb.

Vitalis! De man, die een vader voor mij geweest is, die mij in zijn armen gekoesterd heeft en die mij een voorbeeld geschonken heeft hoe men — ook in de bitterste omstandigheden — gróót en gòèd kan leven!

Dikwijls als ik hier zit, blijven mijn oogen rusten op de edele trekken van dezen nobelen mensch, die een kunstenaar en een held tegelijk was.

Met veel moeite heb ik een portret kunnen bemachtigen uit den tijd van zijn roem, en naar dat portret heeft een der knapste beeldhouwers van Engeland het borstbeeld vervaardigd.

Op Vitalis' graf te Parijs heb ik een gedenktee-

ken doen oprichten, gemaakt uit het mooiste marmer, dat zijn Italiaansche vaderland oplevert, en met gouden letters heb ik er laten inbeietelen:

HIER RUST
CARLO BALZANI

HIJ WAS EENMAAL DE
GROOTSTE ZANGER DER
WERELD.

Wie thans langs he graf gaat, zal tot zichzelf zeggen: — Ziet, dit is het graf van den grooten zanger Balzani!

En wat heb ik van mijn eigen lev gemaakt? Ik heb tezamen met mijn broer had gestudeerd; al waren onze vorderingen ook niet zoo groot als die, welke Mattia op de viool maakte, tòch brachten wij het een héél eind in de Latijnsche en Grieksche talen. Boeken zijn mijn lust en mijn leven geworden. Vele uren breng ik dan ook per dag door in de prachtige bibliotheek van het voorvaderlijk landgoe dMilligan, dat niet ver verwijderd ligt van de plaats, waar ik eenmaal met Mattia van Engeland naar Frankrijk scheep ging.

Dit laatste brengt mij onzen goeden kameraad Bob en diens broeder in herinnering. Laat ik U zeggen, dat ook voor hen gezorgd is. Mijn moeder, die iedereen, die in mijn dagen van ellende goed voor mij was, wèl wilde doen, heeft ook hen niet vergeten.

Op het oogenblik zit ik aan de prachtige eeuwenoude schrijftafel in mijn studeerkamer. Ik rang-

schik allerlei aanteekeingen. Maar... het zijn geen familiepapieren. Het zijn de aantekeningen, die ik gemaakt heb over mijn eigen leven.

Hun, die mij dierbaar zijn en hun, die belang stellen in het leven van een kleinen straatmuzikant, heb ik de merkwaardige geschiedenis van mijn bestaan op schrift willen geven.

En van dit boek, dat de historie van mijn leven behelst, heb ik reeds menige bladzijde geschreven. Vaak zijn mij bij die arbeid de tranen van ontroering in de oogen gekomen, vaak ook heb ik dankbaar en teeder geglimlacht.

Ik leg de pen neer.

Aan mijn voeten beweegt zich iets. Ik strek werktuigelijk mijn hand uit — zooals ik het vroeger zoo dikwijls gedaan heb — en streel den trouwen en verstandigen kop van... Capi!

Mijn lieve hond is nu oud, het vlugge loopen gaat hem niet meer zoo makkelijk af, maar wanneer ik soms weder de harp neem en de liedjes tokkel, die hij zoo goed kent, dan vertoont hij weer — stijf en stram — zijn kunstjes!

De zware deur van de kamer wordt opengeduwd, en mijn broer Arthur staat op de drempel, met een brief tusschen de vingers.

Van verre herken ik reeds het kloeke duidelijke handschrift van Mattia.

— We kunnen hem over weinige dagen hier verwachten, vertelt mijn broer, ondanks het kolossale succes, dat hij met zijn concerten in Weenen oogst, verlangt hij naar Engeland, naar Londen!

Ik knik, peinzend; het vooruitzicht mijn makker, met wien ik in moeilijke tijden van mijn leven lief

en leed gedeeld heb, weder terug te zien, vervult mij met groote vreugde.

Maar ik krijg niet lang tijd tot mijmeren. Moeder Barberin, die achter Arthur verschenen is, komt mij vertellen, dat mijn vrouw naar mij verlangt. Ik schuif mijn papieren terzijde. Het laatst blijft mijn blik hangen aan de titel, die ik het boek van mijn leven zal geven:

ALLEEN OP DE WERELD!

Einde.

INHOUD

<i>Hoofdstuk</i>	I	<i>Mijn dorp</i>	<i>Pag.</i>	5
„	II	<i>Jerôme Barberin</i>	„	15
„	III	<i>Signor Vitalis</i>	„	27
„	IV	<i>Optreden</i>	„	40
„	V	<i>Verder</i>	„	48
„	VI	<i>Vitalis besluit</i>	„	63
„	VII	<i>Groote rampen</i>	„	67
„	VIII	<i>Een nieuw tehuis</i>	„	74
„	IX	<i>Weder de wereld in</i>	„	82
„	X	<i>Bij moeder Barberin</i>	„	100
„	XI	<i>Op bezoek bij Lize en hoe het mij in Parijs verging</i>	„	109
„	XII	<i>Twee brieven</i>	„	124
„	XIII	<i>Aan boord</i>	„	139
„	XIV	<i>Bij mijn ouders</i>	„	147
„	XV	<i>De meening van Mattia</i>	„	151
„	XVI	<i>De brief van moeder Barberin</i>	„	157
„	XVII	<i>James Milligan</i>	„	162
„	XVIII	<i>Gearresteerd</i>	„	167
„	XIX	<i>De vlucht</i>	„	179
„	XX	<i>Op zee</i>	„	187
„	XXI	<i>Houd goeden moed</i>	„	197
„	XXII	<i>De oplossing van het raadsel</i>	„	209
		<i>Naschrift</i>	„	213

